आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को

धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी

नीति तथा कार्यक्रम

नेपाल धितोपत्र बोर्ड

जावलाखेल, ललितपुर,

नेपाल ।

असार ३०, २०७६

cflysf jif{@)&^.&& sf]
lwtf]kq tyf j:t'ljlgdo ahf/;DaGwL
gLlt tyf sfo{qmd

gkfn lwtf]kq af8{
hfjnfv]n, nlntk'/ .

*c;f/ #), @)&^*

cfj @)&^.&& sf]
lwtf]kq tyf j:t'ljlgdo ahf/;DaGwL
gLlt tyf sfo{qmd

सर्वाधिकार : नेपाल धितोपत्र बोर्डमा निहित।

मुद्रक : हाइडल प्रेस प्रा. लि.
डिल्लीबजार, काठमाडौं।
फोनः ०१-४४३९८१२, ४४४१७१२
इमेलः heidelpltd@gmail.com

प्रकाशक

नेपाल धितोपत्र बोर्ड
सुपरिवेक्षण तथा अनुसन्धान विभाग
नीति, अनुसन्धान तथा योजना महाशाखा
जावलाखेल, ललितपुर
फोन नं. ०१-५५४१०५७, ५५५०५११, ५५४४०७६
फ्याक्स नं.: ०१-५५४१०५८
वेबसाइट: http://www.sebon.gov.np
इ-मेल: support@sebon.gov.np

प्राक्कथन

यस बोर्डले आ.व. २०७४।७५ देखि प्रत्येक वर्ष सार्वजनिक गर्दै आएको नीति तथा कार्यक्रम यो बर्ष पनि आव २०७६।७७ को धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गरेको छ । बोर्डले आगामी आवको यस्तो नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा मुख्यतः नेपाल सरकारको नीति तथा कार्यक्रम र बजेट बक्तव्य, नेपाल सरकारका वित्तीय क्षेत्र विकास रणनीति, नेपाल सरकारको १५ औं योजना, चालू आवको नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको स्थिति, धितोपत्रसम्बन्धी ऐनको अतरिक्त वस्तु विनिमय तथा सम्पत्ति शुद्धीकरणसम्बन्धी ऐनहरुले दिएका जिम्मेवारी, OECD को सहकार्यमा सम्पन्न भएको वित्तीय साक्षरतासम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनका मार्गदर्शन, सरोकारवालाहरुसँगको छलफल/अन्तरक्रिया तथा प्राप्त सुझाव, धितोपत्र बजार सम्बन्धी नियामक निकायहरुको अर्न्तराष्ट्रिय संस्था (IOSCO) को सिद्धान्त तथा मापदण्डहरुलाई आधारको रुपमा लिएको छ ।

प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमले नेपालको धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारलाई विकास तथा विस्तार गरी स्वस्थ, पारदर्शी, प्रतिस्पर्धी एवं प्रभावकारी बनाई सर्वसाधरणको पहुँच बढाउने उद्देश्य लिई विभिन्न लक्ष्यहरु समेत तोकेको छ । यस नीति तथा कार्यक्रमलाई दुई भागमा प्रस्तुत गर्दै भाग एकमा समीक्षा वर्ष २०७५।७६ मा नेपालको आर्थिक स्थिति, विश्वसहित नेपालको धितोपत्र बजार र नीति तथा कार्यक्रमको प्रगति समीक्षा गरिएको छ भने भाग दुईमा नीति तथा कार्यक्रमका आधारहरुका साथै उक्त कार्यक्रमको लक्ष्यसहित आगामी आर्थिक वर्ष २०७६।७७ को यस सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरिएको छ । साथै यसमा बोर्डको विकासात्मक कार्यक्रमहरुलाई छ उप-शीर्षकहरुमा विभाजन गरिएको छ :

क. समष्टिगत बजार सुधार तथा विकास,
ख. बजार सहभागीहरुको क्षमता अभिवृद्धि तथा कार्यक्षेत्र वृद्धि,
ग. बोर्डको संस्थागत तथा नियमन क्षमता अभिवृद्धि,
घ. कानूनी संरचनाको विकास तथा सुदृढीकरण,
ङ. बजार सुपरिवेक्षण व्यवस्थामा सुधार र
च. अध्ययन /अनुसन्धान तथा वित्तीय साक्षरता अभिवृद्धि ।

त्यस्तै बोर्डका नियमित कार्यक्रमहरुलाई समेत विभिन्न चार उप-शीर्षकहरुमा प्रस्तुत गरिएको छ:
क. धितोपत्रहरु दर्ता तथा निष्काशन स्वीकृति र व्यवसाय संचालन अनुमति तथा विनियमावली स्वीकृति,
ख. बजार अनुगमन, सुपरिवेक्षण तथा कारवाही,
ग. बजार विकासका लागि सुझाव, नीति तथा कार्यक्रम तयारी तथा प्रगति पुनरावलोकन र गुनासा समाधान र
घ. लगानीकर्ता प्रशिक्षण तथा जनचेतना अभिवृद्धि र अध्ययन अनुसन्धानमा प्रोत्साहन तथा व्यावसायिकता विकास तथा अन्य ।

आव २०७५।७६ को नीति तथा कार्यक्रममा लक्षित अधिकांश नीति तथा कार्यक्रमहरु सम्पन्न भएका छन् । यसरी सम्पन्न भएका नीति तथा कार्यक्रमहरुमा मुख्यत : नयाँ वित्तीय उपकरण/सेवाहरु - वैकल्पिक लगानी कोषको रुपमा विशिष्टिकृत लगानी कोष, खुलामुखी सामूहिक लगानी कोष तथा मार्जिन लेन्डिङ्ग कारोबारसम्बन्धी व्यवस्था, एक नेपाली एक डिम्याट खाताको शुरुवात, न्यूनतम १० कित्ता शेयर आवेदन दिन पाउने व्यवस्था, सार्वजनिक निष्काशनमा उद्योग वा आयोजना प्रभावित क्षेत्रका स्थानीय बासिन्दालाई समेत आस्वा सुविधा, जनताको जलविद्युत कार्यक्रमको लागि बिशेष कानूनी व्यवस्था, वस्तु विनिमय बजार दुईमात्र हुने नीतिगत व्यवस्था, धितोपत्र सूचीकरण तथा कारोवार नियमावली, २०७५ लागू,

काठमाडौंवाहिर देशका विभिन्न स्थानमा धितोपत्र दलाल व्यवसायीको सेवा विस्तार, अभौतिक धितोपत्रको घरायसी र मृत्यु नामसारीमा सहजीकरण, योजना व्यवस्थापकहरुलाई आर्थिक जरिवाना, एक पटकमा रु. ५ लाख वा सोभन्दा बढी कारोवार गर्ने लगानीकर्ताहरुलाई स्थायी लेखा नम्बर (प्यान) अनिवार्य जस्ता महत्वपूर्ण कार्यहरु रहेको छ ।

यस्तै, बोर्डले आफ्नो अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध विस्तार गर्ने क्रममा OECD अर्न्तगतको INFE को पूर्ण सदस्यता प्राप्त गर्नुका साथै OECD को सहकार्यमा नेपालमा पहिलोपटक जुलाई २-३, २०१९ मा वित्तीय साक्षरतासम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनसमेत सम्पन्न गरेको छ । पूँजी बजारसम्बन्धी साक्षरता अभिवृद्धि गर्ने क्रममा बोर्डले समीक्षा अवधिमा उपत्यकाभित्र नियमित लगानीकर्ता प्रशिक्षण कार्यक्रम, पाक्षिक रेडियो कार्यक्रम, प्रत्यक्ष रेडियो संवाद कार्यक्रमको शुरुवात गरेको छ भने देशभर लगानीकर्ता प्रशिक्षण कार्यक्रमहरु सहित प्रदेशका पत्रकारहरुलाई आर्थिक तथा धितोपत्र बजारसम्बन्धी तालिम/प्रशिक्षण कार्यक्रम समेत शुरुवात गरेको छ । साथै, धितोपत्र बजारमा हुने लगानीलाई सुसूचित बनाउने उद्देश्यले प्रदेश नं. १ मा पहिलो प्रादेशिक पूँजी प्रदर्शनी तथा IOSCO ले आव्हान गरे बमोजिम विश्व लगानीकर्ता सप्ताह २०१८ जस्ता कार्यक्रमहरु सम्पूर्ण बजार सहभागीहरु तथा लगानीकर्ताहरुको संलग्नतामा सम्पन्न गरेको छ ।

समीक्षा वर्षमा सेबोन जर्नललाई लामो समयपश्चात निरन्तर दिदै अन्य नियमित प्रकाशनहरुलाई निरन्तरता दिइएको छ भने बजारको विकास तथा विस्तारका गतिविधिहरुलाई समावेश गरी **"धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजार विकास तथा सुधारका आयामहरु"** नामक पुस्तकको साथै "Securities and Commodites Exchange Market related laws : Special Publication 2019" समेत प्रकाशन एवं वितरण गरिनुका साथै बोर्डको लोगो अंकित हुलाक टिकट तथा रजत जयन्ती स्मारिका सिक्कासमेत प्रकाशन गरिएको छ ।

बजारको विकास, विस्तार तथा सुधारका लागि प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम प्रभावकारीरुपमा कार्यान्वयन गर्न बोर्ड प्रतिवद्ध रहेको छ । साथै, बोर्डको नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनको साथै यसलाई सुधार र परिमार्जन गर्न नेपाल सरकार, धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजार सहभागीहरु, लगानीकर्ता, बजारविज्ञसहित अन्य सम्पूर्ण सरोकारवाला पक्षहरुको सहयोग एवं सहकार्यको अपेक्षा गरिएको छ ।

अन्त्यमा, आव २०७६।७७ को यस नीति तथा कार्यक्रम चालु आर्थिक वर्ष भित्रै तयार गरी यस पुस्तिकाको रुपमा प्रकाशन गर्न विशेष मेहनत गर्ने बोर्डका नीति, अनुसन्धान तथा योजना महाशाखा, सुपरिवेक्षण तथा अनुसन्धान विभागको जनशक्ति तथा बोर्ड व्यवस्थापनलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

(डा.रेवत बहादुर कार्की)
अध्यक्ष

असार ३०, २०७६

विषय-सूची

विवरण	पृष्ठ नं.
प्राक्कथन	
भाग एक	
आ.व. २०७५।७६ को धितोपत्र बजारको स्थिति तथा नीति तथा कार्यक्रमको प्रगति समीक्षा	
१. पृष्ठभूमि	१
२. विश्व धितोपत्र बजारको स्थिति	२
३. नेपालको आर्थिक स्थितिको अवस्था	३
४. नेपालको धितोपत्र बजारको स्थिति	५
४.१ धितोपत्रको प्राथमिक बजार	५
४.२ धितोपत्रको दोस्रो बजार	६
५. नेपालमा वस्तु विनिमय बजारको नियमन	७
६. बोर्डको आ.व. २०७५।७६ को नीति तथा कार्यक्रमको प्रगति समीक्षा	८
क) कानूनी संरचनाको विकास तथा सुदृढीकरण	९
ख) बजार पूर्वाधारहरुमा सुधार तथा विकास	१०
ग) बजार सुपरिवेक्षण व्यवस्थामा सुधार	१४
घ) बजार सहभागीहरुको व्यवसायिकता तथा स्तर अभिवृद्धि	१५
ङ) अध्ययन तथा अनुसन्धान	१६
च) प्रशिक्षण तथा जनचेतना अभिवृद्धि	१७
ज) छलफल, अन्तरक्रिया तथा सम्मेलन	२०
ञ) बोर्डको स्वीकृत वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम अनुसार प्रकृयामा रहेका केही कार्यक्रमहरु	२२
भाग-दुई	
आ.व. २०७६।७७ को धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम	
१.१ नीति तथा कार्यक्रमको लक्ष्य	२३
१.२ नीति तथा कार्यक्रमका आधारहरु	२४
१.३ नीति तथा कार्यक्रमका प्रमुख विशेषताहरु	२४
१.४ विकासात्मक कार्यक्रम	२८
१.४.१ समष्टिगत बजार सुधार तथा विकास	२८
१.४.२ बजार सहभागीहरुको क्षमता अभिवृद्धि तथा कार्य क्षेत्र अभिबृद्धि	३०
१.४.३ बोर्डको संस्थागत तथा नियमन क्षमता अभिबृद्धि	३१
१.४.४ कानूनी संरचनाको विकास तथा सुदृढीकरण	३२
१.४.५ बजार सुपरिवेक्षण व्यवस्थामा सुधार	३२
१.४.६ अध्ययन/अनुसन्धान तथा वित्तीय साक्षरता अभिवृद्धि	३३

१.५ नियमित कार्यक्रमहरु ३३
१.५.१ धितोपत्रहरु दर्ता तथा निष्काशन स्वीकृति र व्यवसाय संचालन अनुमति तथा विनियावली स्वीकृति ३४
१.५.२ बजार अनुगमन, सुपरिवेक्षण तथा कारवाही ३५
१.५.३ बजार विकासका लागि सुझाव, नीति तथा कार्यक्रम तयारी तथा प्रगति पुनरावलोकन र गुनासा समाधान ३६
१.५.४ लगानीकर्ता प्रशिक्षण तथा जनचेतना अभिबृद्धि र अध्ययन अनुसन्धानमा प्रोत्साहन तथा व्यावसायिकता विकास तथा अन्य । ३६

अनुसूचीहरु

क. आर्थिक तथा धितोपत्र बजार सम्बन्धी तालिका

तालिका १ : अन्तर्राष्ट्रिय धितोपत्र बजार ३८
तालिका २ : नेपालको समष्टिगत आर्थिक अवस्था ३९
तालिका ३ : विगत १० वर्षमा धितोपत्रको प्राथमिक बजार ४१
तालिका ४ : विगत १० वर्षमा धितोपत्रको दोस्रो बजार ४२
तालिका ५ : नेपालको वित्तीय प्रणालीको संरचना ४५
तालिका ६ : सामुहिक लगानी कोष ४५
तालिका ७ : मर्चेन्ट बैंकर ४६
तालिका ८ : धितोपत्र दलाल व्यवसायी ४८
तालिक ९ : निक्षेप सदस्य ५१
तालिका १० : आस्वा सदस्य ५४

ख. प्रगति समीक्षा

तालिका १ : बोर्डको आव २०७५।७६ को धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रगति विवरण ५६

आ.व. २०७६।७७ को धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

भाग–एक

आ.व. २०७५।७६ मा धितोपत्र बजारको स्थिति तथा नीति तथा कार्यक्रमको प्रगति समीक्षा

१. पृष्ठभूमि

मुलुकको आर्थिक वृद्धि तथा विकासको लागि देशमा छरिएर रहेको बचतलाई उत्पादनशील क्षेत्रतर्फ प्रवाहित गर्न महत्त्वपूर्ण संयन्त्रको रूपमा रहेको नेपालको धितोपत्र बजारमा पछिल्लो समयमा संरचनात्मक परिवर्तनहरू भएका छन् । धितोपत्र बजारको नियमन निकायको रूपमा रहेको नेपाल धितोपत्र बोर्ड (बोर्ड) ले आर्थिक वर्ष २०७४।७५ बाट वस्तु विनिमय बजारको समेत नियमन जिम्मेवारी पाएको छ ।

प्रविधिको प्रयोग मार्फत आज विश्वको धितोपत्र बजार थप आधुनिकीकरण हुँदै गइरहेको सन्दर्भमा पछिल्लो समयमा धितोपत्रको पूर्ण अभौतिक कारोबार, प्राथमिक बजारमा आस्वा तथा सि-आस्वा प्रणाली लागू भई हाल देशका ७७ वटै जिल्लाका ७०० भन्दा बढी स्थानीय तहमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाका ३५०० भन्दा बढी शाखाहरूबाट प्राथमिक बजारको सेवा उपलब्ध भएको, उपत्यका बाहिर ४१ धितोपत्र दलाल व्यवसायीले शाखा विस्तार गरिसकेको, मर्चेन्ट बैंकर व्यवसायीको उपत्यका बाहिर शाखा विस्तार हुने क्रम बढेकोले नेपालको धितोपत्र बजार पनि प्रविधिमैत्रीं, लगानीमैत्रीं एवं देशव्यापी बन्दै गइरहेको छ ।

समीक्षा वर्ष २०७५।७६ मा बोर्डले धितोपत्रमा लगानी गर्ने लगानीकर्ताहरूको हक हितको संरक्षण गर्न, धितोपत्रको निष्काशन, खरिद तथा विक्रीलाई व्यवस्थित बनाई धितोपत्र बजार र धितोपत्र व्यवसायमा संलग्न व्यक्तिहरूको काम कारवाहीलाई नियमित र व्यवस्थित गर्नुका साथै वस्तु विनिमय बजारको विकास तथा विस्तारको लागि आवश्यक कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्थाहरूको तर्जूमा तथा प्रचलित व्यवस्थाहरूमा बोर्डले समयसापेक्ष परिवर्तन तथा विकास गरेको छ । यो आ.व. मा एक नेपाली एक डिम्याट खाता अभियान संचालन, न्यूनतम दश कित्ता आवेदन दिने व्यवस्था, विशिष्टिकृत लगानी कोषको व्यवस्था, प्रदेशस्तरीय पूँजी बजार प्रदर्शनी वित्तीय साक्षरतामा OECD-SEBON अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन आयोजना जस्ता महत्त्वपूर्ण कार्यहरु भएका छन् ।

यसरी नियमन क्षमतामा सुदृढीकरण एवं बजारमा गरिएका संरचनात्मक सुधारका कारण पूर्व उदीयमान अवस्थामा रहेको नेपालको धितोपत्र बजार आगामी दिनहरूमा थप स्वस्थ, व्यवस्थित, पारदर्शी र प्रभावकारी बजारको रूपमा विकसित हुँदै उदीयमान बजारोन्मुख हुने संभावना बढेको छ।

यस भागमा समीक्षा बर्षको बोर्डको प्रगति समिक्षासंगै विश्व धितोपत्र बजारको स्थिति, नेपालको आर्थिक स्थितिको विश्लेषण पनि समावेश गरिएको छ।

२. विश्व धितोपत्र बजारको स्थिति

सन् २०१८ मा विश्व धितोपत्र बजारका अधिकांश सूचकहरुमा गिरावट आएको छ। धितोपत्र बजारको विश्व संगठन (World Federation of Exchanges) ले प्रकाशन गरेको प्रतिवेदन अनुसार अन्तर्राष्ट्रिय धितोपत्र बजारका प्रमुख सूचकांकहरुमा सुस्तता आएको देखिएको छ। धितोपत्र बजार पूँजीकरणमा ठूलो कमी आएको भएता पनि धितोपत्रको दोस्रो बजारमा भएको कारोबार रकममा उल्लेख्य बृद्धि भएको छ। यस्तै कूल सूचीकृत कम्पनीको संख्यामा सामान्य बृद्धि भएको देखिन्छ भने प्राथमिक निष्काशन रकममा समेत संकुचन आएको छ।

सन् २०१८ मा अमेरिकी क्षेत्रको धितोपत्र बजारको पूँजीकरण करिब ६ प्रतिशतले घटेकोमा एसिया प्यासिफिक क्षेत्रमा २३.७ प्रतिशतले र युरोप, मध्य पूर्व र अफ्रिकी क्षेत्रमा १५.६६ प्रतिशतले घटेको छ। यसरी समग्र विश्वको धितोपत्र बजारको बजार पूँजीकरण १४.६२ प्रतिशतले घटेको छ। गत बर्ष समग्र विश्वको धितोपत्र बजारको बजार पूँजीकरणमा २२.७१ प्रतिशतको उल्लेख्य बृद्धि भएको थियो। समीक्षा बर्षमा अमेरिकी क्षेत्रको धितोपत्रको दोस्रो बजार कारोबार रकममा ३०.४५ प्रतिशको बृद्धि आएको छ। यस्तो कारोबार रकममा एशिया प्यासिफिक क्षेत्रमा भने ३.५१ प्रतिशतले कमी आएको छ। यस्तै युरोप, मध्यपूर्व तथा अफ्रिकी क्षेत्रको धितोपत्रको दोस्रो बजार कारोबार रकममा ११.४६ प्रतिशतको बृद्धि भएको छ। यसरी समग्र विश्वमा धितोपत्रको दोस्रो बजार कारोबार रकममा १५.५३ प्रतिशतको बृद्धि भएको छ। गत बर्ष यस्तो कारोबार रकममा तीन गुणाको अधिक बृद्धि भएको देखिन्छ।

गत बर्ष झैं यस बर्ष पनि सूचीकृत कम्पनीको संख्यामा सामान्य बृद्धि भएको छ। समग्र विश्वमा कूल सूचीकृत कम्पनीको संख्यामा २.७१ प्रतिशतले बृद्धि आएको छ सन् २०१७ मा यस्तो बृद्धि २.५४ प्रतिशत रहेको थियो। कूल सूचीकृत संगठित संस्थाको करिब ५३ प्रतिशत ओगट्ने एशिया प्यासिफिक क्षेत्रमा सूचीकृत संगठित संस्थाको संख्यामा २.५७ प्रतिशतको बृद्धि भएको छ। गत बर्ष यस क्षेत्रमा उक्त बृद्धि ५ प्रतिशतको हाराहारीमा रहेको थियो। यस क्षेत्रमा २०१८ को अन्तसम्ममा २७,३४७ सूचीकृत संगठित संस्थाहरु रहेका थिए। यो बर्ष विश्व बजारमा कूल १८२ ट्रिलियन डलरको प्राथमिक निष्काशन भएको छ, जुन गत बर्षको तुलनामा करिब ११ प्रतिशतले कमी आएको

हो । यो बर्ष अमेरिकी धितोपत्र बजारमा प्राथमिक निष्काशनमा ६.५७ प्रतिशतको बृद्धि आएको छ। गत बर्ष उक्त क्षेत्रमा प्राथमिक निष्काशन रकम झण्डै ७० प्रतिशतले खुम्चिएको थियो। एसिया प्यासिफिक क्षेत्रमा ९२.४४ ट्रिलियन डलरको प्राथमिक निष्काशन भएको छ, जुन गत बर्षको तुलनामा १०.६७ प्रतिशतले कम हो। यस्तै युरोप, मध्य पूर्व तथा अफ्रिकी क्षेत्रमा प्राथमिक निष्काशन रकममा करिब २९ प्रतिशतले कमी आएको छ।

विश्व बजारमा देखिएको आर्थिक सुस्तता तथा राजनैतिक उतार चढाव, कच्चा तेलको मूल्यमा आएको परिवर्तन, ठूला देशहरुको बीचमा देखिएको व्यापारिक तनाव, संकुचित मौद्रिक नीति प्रतिको बढ्दो चासो लगायतका बिषयले गर्दा लगानीकर्ताको मनोबलमा कमी आई विश्व धितोपत्र बजारमा संकुचन आएको देखिन्छ।

३. नेपालको आर्थिक स्थितिको अवस्था

आव २०७५।७६ मा वाह्य क्षेत्र बाहेक नेपालको समग्र आर्थिक स्थितिमा सुधारका संकेतहरुदेखापरेका छन् । पछिल्लो समय आपूर्ति प्रणालीमा आएको सुधार, उर्जा उपलब्धता एवं व्यापार क्षेत्रको विस्तार, निर्माण कार्यले गति लिन थालेको, स्थिर सरकार लगायतका कारण देशको आर्थिक स्थितिमा सुधार देखिएको हो ।

- **यथार्थ क्षेत्र र मूल्यः** केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागबाट प्रकाशित नेशनल एकाउण्ट्स तथ्याङ्क, २०७५।७६ अनुसार चालु बर्षमा नेपालको अर्थतन्त्र ६.८ प्रतिशतले बढ्ने अनुमान गरिएको छ जब कि गत आवमा यस्तो बृद्धिदर ६.३ प्रतिशत रहेको थियो । समीक्षा अवधिमा कृषि र गैर कृषि क्षेत्रको वार्षिक वृद्धिदर ५.० र ७.५ प्रतिशत रहने अनुमान छ। चालु आवमा कूल गार्हस्थ उत्पादनमा कृषि क्षेत्रको योगदान २७ प्रतिशत रहेकोमा गैर कृषि क्षेत्रको ७३ प्रतिशत योगदान रहेको देखिन्छ, कूल गार्हस्थ उत्पादनमा कृषि क्षेत्रको योगदान हरेक बर्ष घट्दै गएको र गैर कृषि क्षेत्रको योगदान बढ्दै गएको देखिन्छ। समीक्षा अवधिमा उत्पादनमूलक उद्योगको उत्पादन वृद्धि दर ५.८ प्रतिशत रहेको तथा होटल तथा रेष्टुरेन्ट क्षेत्रको वृद्धिदर ८.३ प्रतिशत भएको अनुमान गरिएको छ। इन्धन तथा कच्चा पदार्थ आपूर्तिमा सहजता र बन्द, हड्ताल जस्ता गतिविधिहरुमा कमी आई औद्योगिक वातावरण अनुकूल भएकाले उत्पादनमूलक उद्योगको उत्पादनमा वृद्धि आएको अनुमान छ। त्यस्तै, वित्तीय मध्यस्थता क्षेत्रको वृद्धिदर ६.२ प्रतिशत रहने अनुमान छ। चालु आव २०७५।७६ मा कूल गार्हस्थ उत्पादनमा उपभोगको अंश ७९.५ प्रतिशत रहेको अनुमान छ। त्यस्तै जिडिपिसँग कूल गार्हस्थ बचतको अनुपात गत वर्ष १७.८ प्रतिशतबाट यो वर्ष २०.५ प्रतिशत पुगेको छ। गत आ.व. २०७४।७५ मा ३४.७ प्रतिशत रहेको जिडिपिमा कूल स्थिर पूँजी निर्माणको अनुपात चालु आ.व. २०७५।७६ मा करिब ३७ प्रतिशत पुगेको छ।

चालु आवमा प्रति व्यक्ति आय १०३४ अमेरिकी डलर पुगेको अनुमान गरिएको छ। यसरी प्रति व्यक्ति कूल राष्ट्रिय उत्पादनमा वृद्धि आए अनुरूप नै जिडिपिसँग कूल गार्हस्थ बचतको अनुपात पनि वृद्धि भएको अनुमान गरिएको छ। जिडिपिमा उपभोगको अनुपात भने गत वर्षको तुलनामा कमी आउने अनुमान गरिएको छ। आव २०७३।७४ देखि लगानीसँगै कूल गार्हस्थ बचतमा वृद्धि भएतापनि लगानीको तुलनामा बचत वृद्धि न्यून रहेका कारण बचत लगानी अन्तर ३७.५ प्रतिशतबाट बढेर ४१.८ प्रतिशत पुगी थप ऋणात्मक भएको छ। चालु आवको प्रथम दश महिनामा वार्षिक विन्दुगत आधारमा उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्कमा आधारित मुद्रास्फीति ५.३ प्रतिशत रहेको छ भने प्रथम १० महिनाको औसत मुद्रास्फीति ४.४ प्रतिशत छ।

- **मौद्रिक तथा वित्तीय क्षेत्रः** आव २०७५।७६ को प्रथम आठ महिनामा विस्तृत मुद्राप्रदाय (M2) ८.४१ प्रतिशतले बढेको र संकुचित मुद्राप्रदाय (M1) ०.७४ प्रतिशतले घटेको छ। अघिल्लो वर्षको सोही समयावधिमा उक्त मुद्राप्रदायहरु क्रमशः ९.०८ प्रतिशत र ६.३७ प्रतिशतले बढेको थियो। समीक्षा अवधिमा खुद वैदेशिक सम्पति ५.५९ प्रतिशतले घटेकोले अघिल्लो वर्षको तुलनामा मुद्राप्रदायको विस्तारमा संकुचन आएको देखिन्छ। त्यस्तै, नेपाल राष्ट्र बैंकबाट प्रकाशित तथ्याङ्क अनुसार वित्तीय क्षेत्रतर्फ वार्षिक बिन्दुगत आधारमा १० महिनासम्ममा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको निक्षेप १९.८ प्रतिशतले बढेको छ भने बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुबाट निजी क्षेत्रतर्फ प्रवाहित कर्जा २१.५ प्रतिशतले बढेको छ। यस अवधिमा कर्जा र निक्षेपबीचको असन्तुलनले कर्जाको ब्याजमा चाप पारिरहेको छ।

- **सरकारी वित्त क्षेत्रः** २०७४/७५ सम्म नेपाल सरकारको एक मात्र बजेट प्रस्तुति हुने गरेकोमा यस आवदेखि संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीन तहमा बजेट प्रस्तुत गर्ने परिपाटी शुरुवात भएको छ। यसअनुसार वित्तीय संघीयताको पूर्ण कार्यान्वयन भई सरकारी सरकारी वित्त संरचनामा परिवर्तन भएको देखिन्छ।

  चालु आवको प्रथम आठ महिनासम्ममा कूल सरकारी खर्च २.२४ प्रतिशतले मात्र बृद्धि भएको छ जवकि गत आवको यसै अवधिमा ३२.२१ प्रतिशतले खर्च भएको थियो। त्यसै गरेर यस अवधिमा चालु खर्च गत बर्षको यही अवधिको ३७.३७ प्रतिशतको तुलनामा न्यून अर्थात १.३१ प्रतिशतले मात्र बृद्धि भएको छ। चालु खर्चमा कमी हुनु बजेटरी हिसाबले सुधार मानिन्छ। पूँजीगत खर्च पनि यस अवधिमा न्यून भएको देखिन्छ। यसरी खर्च कम भएकोले बजेट घाटा गत बर्षको सो अवधिको १२९.९३ प्रतिशतबाट १२.१४ प्रतिशतमा घटेको छ। राजस्वको सन्दर्भमा पनि यो बर्षको प्रथम आठ महिनाको बृद्धि निकै कम (१.६४ प्रतिशत) मात्र रहेको छ।

- **बाह्य क्षेत्रः** आव २०७५।७६ को प्रथम आठ महिनामा कूल वस्तु निर्यात १४.६ प्रतिशतले र कूल वस्तु आयातमा २३.८ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। विगत एक दशकको अवधिमा कूल व्यापारमा वस्तु निर्यातको वृद्धिदर तथा आधार घट्दै गएको देखिन्छ। समीक्षा अवधिमा कूल वस्तु व्यापारमा निर्यातको अंश ६.१ प्रतिशत र आयातको अंश ९३.९ प्रतिशत रहेको छ। समीक्षा अवधिमा कूल वस्तु व्यापार घाटा २४.५ प्रतिशतले बढेको छ भने समग्र शोधनान्तर स्थिति रु. ५८ अर्ब ९९ करोडले घाटामा रहेको छ। अघिल्लो वर्षको सोही समयावधिमा उक्त स्थिति रु. २४ अर्ब ७३ करोड घाटामा रहेको थियो। आयातमा वृद्धि, व्यापार घाटामा वृद्धि तथा विप्रेषण प्रवाहमा आएको सुस्तताका कारण शोधानान्तर घाटामा रहेको हो। यस्तै विदेशी मुद्रा सञ्चितिमा ४.५ प्रतिशतले कमी आई उक्त सञ्चितिले ७.९ महिनाको वस्तु तथा सेवाको आयात धान्न सक्ने अवस्था रहेको छ।

४. नेपालको धितोपत्र बजारको स्थिति

यो बर्ष पनि बजार सुधार तथा विकासका लागि उल्लेख्य कार्यहरु भएका छन् भने अर्को तर्फ धितोपत्रको समष्टिगत बजार (प्राथमिक र दोस्रो) मिश्रित रहेको छ। तर बैंक व्याजदर आकर्षक रहेको साथै धितोपत्रको आपूर्तिमा उल्लेख्य बृद्धि भएका कारण धितोपत्र बजार प्रभावित छ। धितोपत्रको प्राथमिक तथा दोस्रो बजारको समीक्षा देहाय अनुसार गरिएको छ।

४.१ धितोपत्रको प्राथमिक बजार

चालु आवको प्रथम एघार महिनासम्ममा प्राथमिक निष्काशन र ऋणपत्रको सार्वजनिक निष्काशनले फड्को मारेका कारणले प्राथमिक बजारमा गत बर्षको तुलनामा केही सुधार आएको छ तापनि कूल सार्वजनिक निष्काशनमा भने केही कमी आएको छ।

समीक्षा अवधिमा ५३ संगठित संस्थाको करिब ३५ अर्ब बराबरको पूँजी परिचालन भएको छ, जुन गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा करिब १६ प्रतिशतले कम हो। चालु आवमा सूचीकृत संगठित संस्थाले हकप्रद मार्फत गर्ने पूँजी परिचालनमा ८० प्रतिशतले कमी आएको छ। यसर्थ गत वर्ष प्राथमिक बजारमार्फत् रु. ४२ अर्ब बराबरको पूँजी परिचालन भएकोमा प्राथमिक बजारमार्फत् परिचालित रकममा यो वर्ष कमी आएको दखिन्छ। यद्यपि विगतमा निकै न्यून मात्रामा जारी हुने गरेको ऋणपत्रमा यस चालु आवमा ऋणपत्र निष्काशनमार्फत् परिचालित रकममा उलेख्य मात्रामा बृद्धि भएका कारण धितोपत्रको प्राथमिक बजारबाट हुने पूँजी परिचालन केही हदसम्म विस्तारित हुनुका साथै वैकल्पिक लगानी उपकरणको विकासमा समेत सहयोग पुगेको छ।

समीक्षा वर्षमा साधारण शेयरको निष्काशनमा करिब ६७ प्रतिशतले बृद्धि भएको छ। कूल पूँजी परिचालनमा सबैभन्दा बढी हिस्सा (५५.८६ प्रतिशत) ऋणपत्र निष्काशनको रहेको छ। यस्तै यो बर्ष पनि चार म्युचुयल फण्डका चार योजनाका इकाइहरु निष्काशन भएता पनि निष्काशन रकममा भने करिब १९ प्रतिशतले गिरावट आएको छ। विगत तीन आवको प्राथमिक बजारको स्थिति तालिका १ मा प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका १

धितोपत्रको प्राथमिक बजार (प्रमुख परिसूचकहरुको आधारमा)

(प्रथम एघार महिनामा आधारित)

क्रस	विवरण	आर्थिक वर्ष (रकम रु. अर्बमा)						परिवर्तन प्रतिशत			
		२०७३/७४		२०७४/७५		२०७५/७६		संख्याको आधारमा		रकमको आधारमा	
		संख्या	रकम	संख्या	रकम	संख्या	रकम	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७४/७५	२०७५/७६
१	प्राथमिक निष्काशन	१६	१.५	१५	५.७	२५	७.२४	-६.२५	६६.६६७	२८०	२७.०१८
२	हकप्रद निष्काशन	६९	४१.९	५०	२२	१५	४.३३	-२७.५४	-७०	-४७.४९	-८०.३२
३	थप निष्काशन	३	७.८	३	६.५	-	-	०		-१६.६७	
४	ऋणपत्र निष्काशन	-	-	१	३	९	१९.५८		८००		५५२.६७
५	म्युचुयल फण्ड	४	४.३	४	४.८	४	३.९	०	०	११.६२८	-१८.७५
जम्मा		९२	५५.४५	७३	४२	५३	३५.०५	-२०.६५	-२७.४	-२४.२६	-१६.५५

४.२ धितोपत्रको दोस्रो बजार

आव २०७५।७६ को प्रथम एघार महिनामा धितोपत्रको दोस्रो बजारका प्रमुख सूचकहरु मिश्रित रहेको देखिन्छ। आव २०७५।७६ को जेठ महिनाको अन्त्यमा नेप्से सूचकांक १२६९.६ बिन्दु कायम भएको छ, जुन गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा १.७९ प्रतिशतको बृद्धि हो। यस्तै सोही समयावधिमा फ्लोट सूचकांकमा पनि ३.७५ प्रतिशतले बृद्धि भई उक्त सूचकांक ९३.०६ बिन्दु रहेको छ। सूचीकृत कम्पनीहरुको संख्यामा ७.१८ प्रतिशतको बृद्धि आई नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लि. मा कूल सूचीकृत कम्पनी संख्या २०९ पुगेको छ तर उक्त समयमा कूल रु. ९६ अर्ब ९९ करोड बराबरको धितोपत्र कारोबार भएको छ, जुन गत आवको सोही समयावधिको तुलनामा करिब १५.८५ प्रतिशतको कमी हो। हाल नेप्सेमा औसत दैनिक कारोबार रकम रु ४३ करोड ८९ लाख रहेको छ जो गत बर्षको तुलनामा १९.६ प्रशितले कमी हो।

समीक्षा अवधिमा दोस्रो बजारको बजार पूँजीकरण रु. १५ खर्ब ७९ अर्ब पुगेको छ, जुन गत वर्षको तुलनामा २४.३३ प्रतिशतले बढी हो। गत बर्षको उक्त अवधिमा दोस्रो बजारको बजार पूँजीकरण रु. १२ खर्ब ७० अर्ब रहेको थियो। यस्तै फ्लोट बजार पूँजीकरणमा पनि गत वर्षको तुलनामा ११.८७ प्रतिशतले बृद्धि भई चालु आवको जेठ अन्त्यमा रु. ५ खर्ब ५२ अर्ब कायम

भएको छ। यस्तै चालु आ.व.को जेठ मसान्तमा बजार पूँजीकरणमा कारोबारको प्रतिशत करिब ३८ प्रतिशतको कमी आएको छ। दोस्रो बजारको अवस्थालाई तालिका २ मा प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका २

धितोपत्रको दोस्रो बजार (प्रमुख परिसूचकहरुको आधारमा)

(प्रथम एघार महिनामा आधारित)

विवरण	आर्थिक वर्ष			परिवर्तन प्रतिशत	
	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६*	२०७४/७५	२०७५/७६*
सूचीकृत कम्पनी	२१३	१९५	२०९	-८.४५	७.१८
धितोपत्रको वार्षिक कारोबार (रु. अर्बमा)	१९२.७	११५.२६	९६.९९	-४०.१९	-१५.८५
औसत दैनिक कारोबार रकम (रु. करोडमा)	९१.७६	५४.६२	४३.८९	-४०.४८	-१९.६४
कारोबार भएको कूल शेयर संख्या (करोडमा)	३६.४६	२७.३	३३.२९	-२५.१२	२१.९४
कारोबार संख्या (लाखमा)	१२.४६	१२.२४	१२.५५	-१.७७	२.५३
कूल कारोबार दिन	२१०	२११	२२३	०.४८	५.६९
सूचीकृत धितोपत्रको बजार पूँजीकरण (रु.अर्बमा)	१५८०.२१	१२७०.३२	१५७९.४	-१९.६१	२४.३३
फ्लोट बजार धितोपत्रको बजार पूँजीकरण (रु.अर्बमा)	६३७.३८	४९४.२९	५५२.९५	-८.३२	११.८७
बजार पूँजीकरणमा कारोबारको प्रतिशत	१३.३	९.९	६.१४	-२५.५६	-३७.९८
नेप्से सूचकांक	१५८४.४९	१२४७.३	१२६९.६	-२१.२८	१.७९
नेप्से फ्लोट सूचकांक	११६.६३	८९.७	९३.०६	-२३.०९	३.७५

*२०७६ जेठ मसान्तसम्म स्रोतः नेपाल स्टक एक्सचेन्ज

५.नेपालमा वस्तु विनिमय बजारको नियमन

विगत करिब १० वर्षदेखि बिना नियमन सञ्चालन भैरहेको वस्तु विनिमय वजारको विकास तथा सञ्चालन, लगानीकर्ताको हित संरक्षण, वस्तुको कारोवार, राफसाफ तथा फछ्र्यौट र वेयर हाउस सञ्चालन सम्वन्धी व्यवसायलाई नियमन गर्न नेपाल सरकारबाट वस्तु विनिमय बजार सम्वन्धी ऐन, २०७४ मिति २०७४ भाद्र ११ मा जारी भएकोमा उक्त ऐनको कार्यान्वयनको लागि ऐन प्रमाणिकरण भएको ९१ औं दिन अर्थात मिति २०७४ मंसिर ९ देखि लागू हुने गरी नेपाल सरकारको स्वीकृतिमा बोर्डले वस्तु विनिमय वजार सम्बन्धी नियमावली, २०७४ जारी गरेको छ। यस सँगै वस्तु विनिमय बजारको विकास र विस्तार गर्ने जिम्मेवारी समेत बोर्डमा आएको छ।

बोर्डबाट वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी व्यवसाय सञ्चालन गर्न चाहने संगठित संस्थाले बोर्डको अनुमति लिएर मात्र उक्त व्यवसाय गर्न गराउन मिति २०७४ मंसिर १२ मा सूचना प्रकाशन गर्नुका साथै सञ्चालनमा रहेका बजारहरुलाई नयाँ करारको कारोबारमा रोक लगाइएको थियो । वस्तु विनिमय बजार संचालन गर्न बोर्डमा पाँच वटा प्रस्तावित कम्पनीहरुले पूर्व स्वीकृतिका लागि निवेदन पेश गरेकोमा मुलुकको अर्थतन्त्रको आकार, औद्योगिक व्यवसायको विकास, वस्तु कारोवारको सम्भाव्यता तथा लगानीकर्ताको हित संरक्षणलाई समेत दृष्टिगत गरी वस्तु बजार सम्बन्धी नियमावली, २०७४ को नियम (५) बमोजिम उक्त कम्पनीहरुले सम्पूर्ण कागजात तथा विवरणहरु पेश गरेको नदेखिएकाले वस्तु विनिमय बजार सञ्चालन गर्न पूर्व स्वीकृतिका लागि आएका पाँचै निवेदकहरुलाई बोर्डले पूर्व स्वीकृति प्रदान नगर्ने निर्णय गरेको थियो ।

मुलुकको अर्थतन्त्रको आकार, औद्योगिक व्यवसायको विकास, वस्तु कारोवारको सम्भाव्यता तथा लगानीकर्ताको हित संरक्षणको आधारमा समेत हाललाई बोर्डबाट दुईवटा मात्र वस्तु विनिमय बजार सञ्चालन गर्न स्वीकृति प्रदान गरिने नीतिगत निर्णय गरी मिति २०७६ वैशाख १२ मा नयाँ आवेदन दिन चाहने आवेदकका लागि दुई महिनाको समय दिई बोर्डले आव्हान गरेको थियो । इन्कार गरिएका आवेदकले समेत पूर्व स्वीकृतिका लागि पुनः आवेदन गर्न सक्ने व्यवस्था समेत गरिएको थियो । यस क्रममा उल्लेखित समयावधिभित्र छ संस्थाको निवेदन प्राप्त भएको छ । यसरी वस्तु विनिमय बजार संचालनका लागि पूर्व स्वीकृति प्रदान गर्दा प्रस्तावित कम्पनीको पूँजी र रणनीतिक साझेदार, प्रस्तावित प्रविधि, व्यवसायिक योजना, संस्थागत स्वामित्व संलग्नता र व्यवस्थापनको योग्यताको आधारमा उत्कृष्ट दुईवटा आवेदकलाई छनौट गरिने प्रकृया अगाडि बढाइएको छ ।

६. बोर्डको आ.व. २०७५।७६ को नीति तथा कार्यक्रमको प्रगति समीक्षा

धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारको नियामक निकायको रूपमा बोर्डले हालका वर्षहरुमा सशक्त नियमन तथा सुपरिवेक्षण भूमिका निभाउँदै आएको छ भने अर्कोतर्फ बोर्डले बजार विकास तथा सुधारको क्रममा पनि विभिन्न कोणबाट सुधारका प्रयासहरु गरिरहेको छ । फलस्वरूप धितोपत्रको प्राथमिक र दोस्रो बजारमा संरचनात्मक सुधार हुदै गएको देखिन्छ ।

प्राथमिक बजारमा आस्वा र सि आस्वा प्रणाली लागू गरे पश्चात ७७ जिल्लाको साथै अधिकांश स्थानीय निकायमा पनि प्राथमिक बजारको पहुँच मात्र पुगेको छैन, यो सुविधालाई लगानीकर्ताहरुले प्रयोग समेत गरिसकेका छन् । सार्वजनिक निष्काशनमा १० कित्ता आवेदन दिन पाउने व्यवस्थाका साथै उपलब्ध भएसम्म सबै आवेदकलाई १० कित्ता शेयर पुग्ने समावेशी वितरण प्रणाली लागू गरे पश्चात काठमाडौंमा केन्द्रीत लगानीकर्ताहरु नेपालभरि विस्तार हुदै संख्या पनि बढदै गएको छ भने अर्कोतर्फ सूचीकरणदेखि कारोबारसम्म छ महिनाको अवधिलाई ४० दिनमा झरेकोले लागत समेत

घट्न गएको छ भने अर्को तर्फ धितोपत्र बजारको सुपरिवेक्षणलाई सशक्त बनाउदै लैजाने क्रममा धितोपत्र धितोपत्र दलाल व्यवसायी, निक्षेप सदस्य, योजना व्यवस्थापकलाई आर्थिक जरिवाना, धितोपत्रको सार्वजनिक निष्काशन प्रकृयालाई थप व्यवस्थित गर्ने र धितोपत्र बजारमा हुन सक्ने सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्बन्धी कार्य रोक्न निर्देशन जारी गर्ने जस्ता महत्त्वपूर्ण सुधारहरु भई धितोपत्र बजार क्रमशः आधुनिकीकरणको चरणमा प्रवेश गरेको छ।

समीक्षा वर्ष २०७५।७६ मा प्राइभेट इक्वीटी फण्ड, भेन्चर क्यापिटल फण्ड, हेज फण्ड जस्ता वैकल्पिक लगानी कोष प्रोत्साहन गर्न विशिष्टिकृत लगानी कोष नियमावली, २०७५ लागू गरिएको, जनताको जलविद्युत कार्यक्रमको लागि बिशेष कानूनी व्यवस्था, एक नेपाली एक डिम्याट खाता अभियानको शुरुवात, आयोजना प्रभावित स्थानीय व्यक्तिलाई पनि आस्वा प्रणालीमार्फत् आवेदन दिने व्यवस्था, बोर्ड कार्यालयमा नियमित लगानीकर्ता प्रशिक्षण कार्यक्रम तथा रेडियो कार्यक्रमहरुको आरम्भ, बैंकको सहायक कम्पनीलाई ब्रोकर लाइसेन्स दिने तथा प्रदेशमा स्थानीय ब्रोकरको व्यवस्था, १० कित्ता आवेदन दिन पाउने व्यवस्था, सार्वजनिक निष्काशनमा आयोजना प्रभावित स्थानीय वासिन्दालाई समेत आस्वा सुविधा प्रदान गरिएको, सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी गतिविधिमा वित्तीय लगानी निवारणसम्बन्धी निर्देशन, २०७६ जारी, धितोपत्र मार्जिन कारोबारसम्बन्धी व्यवस्था, खुलामुखी सामूहिक लगानी कोषको शुरुवात, OECD सँगको वित्तीय साक्षरतासम्बन्धी प्रथम अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन, प्रदेश नं. १ मा प्रथम प्रादेशिक पूँजी बजार प्रदर्शनी लगायतका महत्त्वपूर्ण कार्यहरु सम्पन्न भएका छन्। चालु आ.व. २०७५।७६ मा गरिएका कार्यहरुलाई तल विस्तृत रूपमा प्रस्तुत गरिएको छः

क) कानूनी संरचनाको विकास तथा सुदृढीकरण

समीक्षा बर्षमा प्राइभेट इक्वीटी फण्ड, भेन्चर क्यापिटल फण्ड, हेज फण्ड जस्ता वैकल्पिक लगानी कोष प्रोत्साहन गर्न विशिष्टिकृत लगानी कोष नियमावली, २०७५ जस्तो महत्त्वपूर्ण नियमावली लागू गरिएको छ। यसमा साथै जनताको जलविद्युत कार्यक्रमको लागि बिशेष कानूनी व्यवस्था लगायत कानूनी संरचनाको विकास तथा सुदृढीकरणसम्बन्धी देहायका महत्त्वपूर्ण कार्यहरु भएका छन् :

- **विशिष्टिकृत लगानी कोष नियमावली, २०७५ लागूः** नेपाल सरकारको आ.व.२०७५।७६ बजेट वक्तब्यमा प्राइभेट इक्विटी, भेञ्चर क्यापिटल र हेज फण्ड लगायतका नयाँ संस्थाहरुलाई पूँजी बजारमा प्रवेश गराइने कार्यक्रम अनुसार धितोपत्र सम्बन्धी ऐन, २०६३ को व्यवस्था बमोजिम बोर्डले प्राइभेट इक्वीटी फण्ड, भेन्चर क्यापिटल फण्ड, हेज फण्ड जस्ता वैकल्पिक लगानी कोष प्रोत्साहन गर्न विशिष्टिकृत लगानी कोष नियमावली, २०७५ बनाई नेपाल सरकारको स्वीकृतिमा मिति २०७५ फागुन २२ देखि लागू गरेको छ।

- **जनताको जलविद्युत कार्यक्रमको लागि बिशेष कानूनी व्यवस्थाः** नेपाल सरकारको संरक्षकत्वमा नेपालको जलविद्युतको विकासमा आम सर्वसाधारण नेपालीलाई सहभागी गराउने उद्देश्यले नेपाल सरकारले ल्याउन लागेको जनताको जलविद्युत कार्यक्रम अनुसार आम सर्वसाधारण जनताको लागि ब्यवस्था गरिएको ४९ प्रतिशत स्वः पूँजी संकलनको लागि गरिने शेयर निष्काशन तथा बाँडफाँडलाई व्यवस्थित गर्ने सम्बन्धमा बोर्डले बिशेष कानूनी व्यवस्था गरिएको छ।
- **धितोपत्र सूचीकरण तथा कारोवार नियमावली, २०७५ लागूः** धितोपत्रको सूचीकरण तथा कारोवार प्रक्रियालाई थप व्यवस्थित, प्रविधि तथा वजारमैत्री र समसामयिक वनाउन धितोपत्र सम्वन्धी ऐन, २०६३ को व्यवस्था वमोजिम विगत २५ वर्ष पुरानो धितोपत्र कारोबार नियमावली, २०५० लाई प्रतिस्थापन गरी बोर्डले धितोपत्र सूचीकरण तथा कारोवार नियमावली, २०७५ लाई नेपाल सरकारको स्वीकृतिमा २०७५ श्रावण १ गते देखि लागू गरेको छ।
- **धितोपत्र कारोबार सञ्चालन विनियमावली, २०७५ स्वीकृतः** बोर्डले स्वीकृति प्रदान गरेको नेप्सेबाट प्राप्त धितोपत्र कारोबार सञ्चालन विनियमावली, २०७५ लाई नेप्सेले २०७५ श्रावण २० गते देखि उक्त विनियमावली लागू गरिएको छ।

  यसका अलावा बोर्डले आवश्यकता अनुसार समय समयमा धितोपत्र बजार र वस्तु विनिमय बजारका सम्बन्धमा कानूनी व्यवस्था गर्दै आएको छ।

ख. बजार पूर्वाधारहरुमा सुधार तथा विकास

समीक्षा बर्षमा धितोपत्र दलाल व्यवसायीको सेवा विस्तार गर्न स्वीकृति दिनुका साथै थप मर्चेन्ट बैंकरलाई अनुमति र खुलामुखी सामूहिक लगानी कोषको शुरुवात गरेको छ। बजार पूर्वाधारमा सुधार गर्नको लागि धितोपत्र मार्जिन कारोबार सम्बन्धी व्यवस्था, अभौतिक धितोपत्रको घरायसी/मृत्यु नामसारीमा सहजीकरण, म्युचुयल फण्डसम्बन्धी छुट्टै परिसूचकको गणनाका साथै वस्तु विनिमय बजार संचालनको लागि थप आवेदन समेत माग गरिएको छ। बजार पूर्वाधारहरुमा सुधार तथा विकासका सम्बन्धमा देहायका महत्त्वपूर्ण कार्यहरु समीक्षा बर्षमा सम्पन्न भएका छन्।

- **देशका विभिन्न स्थानमा धितोपत्र दलाल व्यवसायीको सेवा विस्तारः** देशको संघीय संरचना अनुसार वजार विस्तार गर्दै जानु पर्ने अवस्था रहेको एवं हाल धितोपत्र दलाल व्यवसायीले शाखावाट हुने कारोवार सम्वन्धित धितोपत्र दलाल व्यवसायीको केन्द्रीय कार्यालयमा आवद्ध (Integrate) भई नेप्सेको प्रणालीमार्फत हुने व्यवस्था हुन लागेको सन्दर्भमा आ.व. २०७४/०७५ भित्र (२०७५ आषाढ मसान्तसम्म) बोर्डमा शाखा कार्यालय खोल्ने निवेदन

प्राप्त भएका, काठमाडौं उपत्यका वाहिरका हाल धितोपत्र दलाल व्यवसायीको शाखा नपुगेका आर्थिक रूपमा सक्रियताको आधारमा सम्भाव्य जिल्ला/स्थानहरु महेन्द्रनगर (कञ्चनपुर), बिरेन्द्रनगर (सुर्खेत), घोराही, तुलसीपुर (दाङ), भैरहवा (रूपन्देही) र जनकपुर (धनुषा) मा, शाखावाट हुने कारोवार सम्वन्धित धितोपत्र दलाल व्यवसायीको केन्द्रीय कार्यालयमा आवद्ध (Integrate) भई नेप्सेको प्रणालीमार्फत हुने व्यवस्था गर्ने गरी काठमाण्डौं बाहिर आठ धितोपत्र दलाल व्यवसायीलाई शाखा कार्यालय स्थापना गर्न स्वीकृति दिईसो स्थानहरुमा धितोपत्र दलाल व्यवसायीले सेवा संचालन गरिसकेका छन् ।

- **थप मर्चेन्ट बैंकरलाई अनुमति प्रदानः** बोर्डले समीक्षा अवधिमा दुई वाणिज्य बैंकका सहायक कम्पनीहरुलाई मर्चेन्ट बैकरको कार्य गर्न अनुमति प्रदान गरेको छ। बोर्डले मिति २०७५ पुस १० मा कुमारी बैक लि.को सहायक कम्पनी कुमारी क्यापिटल लि. र मिति २०७५ पुस २६ मा मा नेपाल बङ्गलादेश बैंक लि. को सहायक कम्पनी नेपाल बङ्गलादेश क्यापिटल लि. लाई मर्चेन्ट बैंकिङ्ग सेवा अर्न्तगतको निष्काशन तथा बिक्री प्रबन्ध, शेयर रजिष्ट्रेशन, धितोपत्र प्रत्याभूति, लगानी व्यवस्थापन, संस्थागत परामर्श सेवा प्रदान गर्न सक्ने गरी मर्चेन्ट बैंकरको अनुमतिपत्र प्रदान गरेको हो । यससँगै चालु आर्थिक वर्षको प्रथम एघार महिनाको अन्त्यमा मर्चेन्ट बैंकरको संख्या ३० पुगेको छ।
- **बैंकलाई ब्रोकर लाइसेन्स** : धितोपत्र बजारको दायरा फराकिलो बनाउने उद्देश्य अनुरूप तोकिएको मापदण्ड पुरा गर्ने बाणिज्य बैंकहरुलाई सहायक कम्पनीहरु मार्फत शेयर खरिद बिक्री गर्न पाउने गरी अनुमति पत्र प्रदान गर्न धितोपत्र व्यवसायी (धितोपत्र दलाल, धितोपत्र व्यापारी तथा बजार निर्माता) नियमावली २०६४ बमोजिम बोर्डमा सिफारिस गर्न मिति २०७५।०९।१८ मा नेपाल स्टक एक्सचेन्जलाई निर्देशन दिइएको ।
- **संघीय संरचना अनुसार धितोपत्र दलाल व्यवसायी थप गर्ने** : बोर्डले संघीय संरचना अनुसार धितोपत्र दलाल व्यवसायीको अनुमतिपत्र प्रदान गर्ने कार्य अगाडि बढाउने सम्बन्धमा मिति २०७५ मंसिर १७ मा नेप्सेलाई निर्देशन दिएको छ। बोर्डले आर्थिक बर्ष २०७५।०७६ को धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रममा धितोपत्रको दोस्रो बजारको पहुंच विस्तार गरी धितोपत्र बजारमार्फत् स्थानीयस्तरमा रहेको बचत तथा लगानीलाई दीर्घकालीन पूँजी परिचालनको मूल प्रवाहमा ल्याउन संघीय संरचना अनुसार विभिन्न प्रदेशहरुमा आर्थिक रूपमा सम्भाव्य जिल्ला/स्थानहरुमा धितोपत्र दलाल सेवा संचालन अनुमति दिन बोर्डले उक्त निर्देशन दिएको हो ।

- **सूचना प्रवाह सुदृढ गर्ने र स्टक डेरिभेटिभ मार्केटको विकास गर्ने नेप्सेलाई निर्देशनः** लगानीकर्ताहरुलाई बजारसम्बन्धी तथ्यपूर्ण एवं विश्वसनीय सूचना एवं जानकारी उपलब्ध गराउन सूचना प्रवाह सुदृढ गर्दै जानेर स्टक डेरिभेटिभ मार्केटको विकास गर्ने कार्यक्रम अनुसार नेप्सेलाई सोको लागि मिति २०७५ श्रावण २७ मा निर्देशन दिइएको छ।
- **अभौतिक धितोपत्रको घरायसी र मृत्यु नामसारीमा सहजीकरणः** सिडिएसीबाट प्राप्त धितोपत्र केन्द्रीय निक्षेप सेवा विनियमावली, २०६८ पटक पटक पुनरावलोकन गरी आवश्यक सुधारसहित अन्तिम रूप दिईएको विनियमावलीको तेस्रो संशोधन प्रस्तावलाई बोर्डवाट यसै बर्ष स्वीकृत गरिएको छ। यस बमोजिम भौतिक, अभौतिक धितोपत्रको घरायसी नामसारी गर्न र मृत्यु पश्चातको धितोपत्र नामसारी निक्षेप सदस्यमार्फत् समेत हुने व्यवस्था गरिएको छ।
- **सार्वजनिक निष्काशनमा उद्योग वा आयोजना प्रभावित क्षेत्रका स्थानीय बासिन्दालाई समेत आस्वा सुविधाः** देशको ७७ जिल्लाका साथै ७०० भन्दा बढी स्थानीय निकायमा आस्वा सुविधा मार्फत प्राथमिक निष्काशनमा आवेदन दिन मिल्ने सुविधा पुगिसकेको सन्दर्भमा बोर्डले उद्योग वा आयोजना प्रभावित क्षेत्रका स्थानीय बासिन्दालाई समेत मिति २०७५ फाल्गुन १ गते देखि ऐच्छिक रूपमा आस्वा प्रणालीमार्फत आवेदन दिने व्यवस्था गरेको छ।
- **सार्वजनिक निष्काशनमा न्यूनतम दश कित्ता शेयर आवेदन गर्न पाउने व्यवस्थाः** बोर्डले मिति २०७५ चैत्र २७ देखि सार्वजनिक निष्काशनमा न्यूनतम १० कित्ता आवेदन गर्न पाउने व्यवस्था गरेको छ। सवै वर्गका लगानीकर्ताहरुको सहभागिता बढाउन उपलब्ध भएसम्म सबै आवेदकहरुले १० कित्ता शेयर पाउने समावेशी वितरण प्रणाली र आस्वा प्रणाली कार्यान्वयनमा आएसँगै काठमाडौं बाहिरसहित देशैभर साना तथा आम लगानीकर्ताको सहभागिता बढ्दै गएको परिप्रेक्ष्यमा यसलाई थप व्यवस्थित बनाउनका लागि उक्त व्यवस्था लागू भएको हो। यसअघि सार्वजनिक निष्काशनमा हालको न्यूनतम ५० कित्ता आवेदन गर्ने व्यवस्था रहेको थियो। नयाँ व्यवस्थाबाट पूँजीबजारमा विद्यार्थीसहित स-साना पूँजी भएको वर्ग समेतको सहभागिता बढ्ने र चालु आर्थिक वर्षको एक नेपाली एक डिम्याट खाता अभियानमा समेत व्यापक सहभागिता बढ्ने देखिएको छ।
- **धितोपत्र बजारमा खुलामुखी सामूहिक लगानी कोष (Open ended mutual fund) को शुरुवातः** धितोपत्र बजारमा नयाँ वित्तीय औजार भित्र्याउने क्रममा खुलामुखी सामूहिक लगानी कोष योजना संचालन गर्न एक योजना व्यवस्थापकलाई मिति २०७६ वैशाख १५ मा अनुमति प्रदान गरेको छ। बोर्डको आ.व. २०७५।७६ को नीति तथा कार्यक्रममा धितोपत्र बजारमा सामूहिक लगानी कोष अन्तर्गत खुलामुखी योजना (Open Ended Mutual Fund

Scheme) लाई समेत प्रवेश गराउने कार्यक्रम रहे अनुरूप बोर्डले प्रारम्भिक आकार रु.५० करोड रहने गरी पहिलो खुलामुखी सामूहिक लगानी योजना संचालन गर्न अनुमति प्रदान गरेको हो । उक्त योजना अन्तर्गत पहिलो चरणमा १२ करोड ५० लाख बराबरको ईकाइहरु सार्वजनिक निष्काशनको माध्यमबाट बिक्री खुल्ला हुनेछ ।

- **वस्तु विनिमय बजार संचालनको लागि नयाँ आवेदन माग**: वस्तु विनिमय बजार संचालन गर्न बोर्डमा पाँच वटा प्रस्तावित कम्पनीहरुले पूर्व स्वीकृतिका लागि निवेदन पेश गरेकोमा मुलुकको अर्थतन्त्रको आकार, औद्योगिक व्यवसायको विकास, वस्तु कारोवारको सम्भाव्यता तथा लगानीकर्ताको हित संरक्षणलाई समेत दृष्टिगत गरी वस्तु बजार सम्बन्धी नियमावली, २०७४ को नियम (५) बमोजिम उक्त कम्पनीहरुले सम्पूर्ण कागजात तथा विवरणहरु पेश गरेको नदेखिएकाले वस्तु विनिमय बजार सञ्चालन गर्न पूर्व स्वीकृतिका लागि आएका पाँचै निवेदकहरुलाई बोर्डले पूर्व स्वीकृति प्रदान नगर्ने निर्णय गरेको थियो ।

  मुलुकको अर्थतन्त्रको आकार, औद्योगिक व्यवसायको विकास, वस्तु कारोवारको सम्भाव्यता तथा लगानीकर्ताको हित संरक्षणलाई समेत दृष्टिगत गरी हाललाई बोर्डबाट दुईवटा मात्र वस्तु विनिमय बजार सञ्चालन गर्न स्वीकृति प्रदान गरिने नीतिगत निर्णय गरी मिति २०७६ वैशाख १२ मा नयाँ आवेदन दिन चाहने आवेदकका लागि दुई महिनाको समय दिई बोर्डले आव्हान गरेको थियो । इन्कार गरिएका आवेदकले समेत पूर्व स्वीकृतिका लागि पुनः आवेदन गर्न सक्ने व्यवस्था समेत गरिएको थियो । यस क्रममा उल्लेखित समयावधि २०७६ आषाढ ११ गते भित्र छ संस्थाको निवेदन प्राप्त भएको छ । यसरी वस्तु विनिमय बजार संचालनका लागि पूर्व स्वीकृति प्रदान गर्दा प्रस्तावित कम्पनीको पूँजी र रणनीतिक साझेदार, प्रस्तावित प्रविधि, व्यवसायिक योजना, संस्थागत स्वामित्व संलग्नता र व्यवस्थापनको योग्यताको आधारमा उत्कृष्ट दुईवटा आवेदकलाई छनौट गरिने प्रकृया अगाडि बढाइएको छ ।

- **सर्किट ब्रेकरसम्बन्धी व्यवस्थामा सुधार**: बोर्डले सर्किट ब्रेकर सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय अभ्यासको समेत मध्यनजर गरी बजार प्रभावित गर्ने प्रबृत्तिलाई निरुत्साहित गर्न नेप्से सूचकांक बढ्दा र घट्दा सर्किट ब्रेक लाग्ने व्यवस्थालाई समसामयिक बनाउन मिति २०७५ चैत १९ मा निर्देशन दिइए अनुरूप नेप्सेले धितोपत्रको दोस्रो बजारको कारोबारमा प्रचलनमा रहेको सर्किट ब्रेकरको व्यवस्थालाई परिमार्जन गरेको छ । परिवर्तित व्यवस्था अनुसार मिति २०७५ चैत १९ देखि कारोबार शुरू भएको पहिलो एक घण्टामा चार प्रतिशतले घटे वा बढेमा २० मिनेट, दोस्रो घण्टामा पाँच प्रतिशले घटे वा बढेमा ४० मिनेट र तेस्रो घण्टा वा त्यसपछिको समयमा छ प्रतिशतले घटे वा बढेमा बाँकी पूरै दिनको कारोबार स्थगित हुने व्यवस्था गरिएको छ ।

- **म्युचुयल फण्डको छुट्टै परिसूचकको गणना शुरुवातः** पछिल्लो समय धितोपत्रको दोस्रो बजारमा म्युचुयल फण्डको सहभागिता बढ्दै गएको परिप्रेक्ष्यमा यस समूहको कारोबार मूल्यको वास्तविक अवस्थाको जानकारीका लागि छुट्टै सूचकांकको विकास गर्न बोर्डको २०७५ श्रावण २७ को निर्देशानुसार नेप्सेले मिति २०७६ वैशाख २९ देखि म्युचुअल फण्डको नयाँ परिसूचकको गणना शुरुवात गरेको छ। यस सूचकांकको आधार विन्दु १० अंकको हुने भएको छ। यससँगै धितोपत्रको दोस्रो बजारमा कूल ११ उप सूचकांकको गणना हुन थालेको हो। यस प्रकारको समूहगत सूचकांकहरुको गणनाको सुरुवात आर्थिक वर्ष २०५५।५६ बाट नै सुरुवात भएको हो। नेप्सेले २०६३ सालमा सेन्सिटिभ सूचकांक र २०६५ सालमा फ्लोट सूचकांक र सेन्सिटिभ सूचकांक गणनाको सुरुवात गरेको थियो।

ग. बजार सुपरिवेक्षण व्यवस्थामा सुधार

धितोपत्र बजार सुपरिवेक्षण सम्बन्धमा देहायका महत्त्वपूर्ण कार्यहरु गरी सुपरीवेक्षणलाई सुदृढ बनाउँदै लगेको छ :

- **योजना व्यवस्थापकहरुलाई आर्थिक जरिवानाः** बोर्डले पहिलोपटक सामूहिक लगानी योजनाको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्ने चार योजना व्यवस्थापकलाई आर्थिक जरिवाना गरेको छ। बोर्डवाट योजना व्यवस्थापकहरुको स्थलगत तथा गैह्रस्थलगत निरीक्षणको क्रममा सामूहिक लगानी कोष नियमावली, २०६७ को नियम ३६ को उपनियम (१) को खण्ड (ङ) को व्यवस्था बमोजिम योजना व्यवस्थापकले प्रत्येक योजनाको रकम लगानी गर्दा बैंक निक्षेपमा योजनाको कूल सम्पत्तिको दश प्रतिशत भन्दा बढी नहुने गरी लगानी गर्नुपर्ने सीमा उल्लघंन गरेको देखिएकोले चार योजना व्यवस्थापकहरुलाई धितोपत्र सम्वन्धी ऐनको दफा १०१ को उपदफा (७) बमोजिम, कानूनी व्यवस्था उल्लंघनको स्तरको आधारमा बोर्डवाट दुई योजना व्यवस्थापकलाई क्रमशः रु. ३५ हजार र दुई लाई रु. २५ हजार जरिवाना गरिएको छ।
- **एक पटकमा रु. ५ लाख वा सोभन्दा बढी कारोवार गर्ने लगानीकर्ताहरुलाई स्थायी लेखा नम्बर (प्यान) अनिवार्य गरिएकोः** बोर्डले धितोपत्रको दोस्रो बजारमा हुने धितोपत्रको कारोबारमा चरणबद्ध रूपमा प्यान लागु गर्ने भएको छ। नेपाल सरकारको आर्थिक बर्ष २०७५।०७६ को नीति तथा कार्यक्रममा र बजेट कार्यान्वयन कार्ययोजनामा दोश्रो बजार मार्फत शेयर खरिद गर्दा लगानीकर्ताले स्थायी लेखा नम्बर लिएको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने नीतिगत व्यवस्था गर्ने कार्यक्रम रहे बमोजिम बोर्डबाट बि.सं. २०७६ बैशाख १ गतेबाट दोस्रो बजारमार्फत् शेयर खरिद

गर्दा स्थायी लेखा नम्बर अनिवार्य गर्ने व्यवस्था गरिएकोमा बोर्डले लगानीकर्ता तथा सम्बद्ध पक्षहरुसँग गरिएको छलफलको सुझाव तथा निष्कर्ष एवं नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयबाट प्राप्त उच्चस्तरीय वित्तीय क्षेत्र समन्वय समितिको बैठकको निर्णयानुसारको निर्देशनलाई दृष्टिगत गरी बि.सं. २०७६ बैशाख १ गतेबाट दोस्रो बजारमा एक पटकमा रु. ५ लाख वा सोभन्दा बढी कारोवार गर्ने लगानीकर्ताहरुलाई स्थायी लेखा नम्बर (प्यान) अनिवार्य गर्ने र सोभन्दा कम लगानी गर्ने तथा साना लगानीकर्ताहरुलाई प्रोत्साहित गर्न हाललाई ऐच्छिक रूपमा गर्न सक्ने व्यवस्था बोर्डले गरेको छ।

घ. बजार सहभागीहरुको व्यवसायिकता तथा स्तर अभिवृद्धि

- **बजारका गुनासा सम्बोधनका लागि कार्यक्रमः** विश्व लगानीकर्ता सप्ताह २०१८ को अवसर पारी मिति २०७५ असोज १७ मा प्रथम पटक नेप्से, सिडिएससी, मर्चेन्ट बैंकर एसोशियसन, ब्रोकर एसोशियसन तथा लगानीकर्ता संघहरुसँगको सहकार्यमा धितोपत्र बजार गतिविधि तथा बजार नियमनसम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम संचालन गरिएकोमा यस कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी एवं मितव्ययी बनाउनका लागि मासिक रूपमा रेडियोमार्फत् प्रत्यक्ष प्रसारण हुने गरी लगानीकर्तासँग प्रत्यक्ष संवाद कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने प्रयास अनुरूप रेडियो कान्तिपुरसँग सम्झौता गरी मिति २०७६ वैशाख ४ मा विहान ७:३० देखि ८:०० बजेसम्म प्रत्यक्ष प्रसारण भएको छ। यो कार्यक्रम निरन्तर सञ्चालन हुँदै आएको छ।
- **धितोपत्रको मार्जिन कारोबारसम्बन्धी व्यवस्थाः** बोर्डले धितोपत्र दलाल व्यवसायीहरुमार्फत् प्रदान हुने धितोपत्रको मार्जिन कारोबारसम्बन्धी सेवा सुविधामा रहेका अस्पष्टताहरुलाई हटाउँदै उक्त सुविधा कार्यान्वयनमा ल्याउन मिति २०७५ माघ १८ मा नेप्सेलाई निर्देशन दिएको छ। धितोपत्रको दोस्रो बजारमार्फत् लगानी गर्ने सर्वसाधारण लगानीकर्तालाई अन्तर्राष्ट्रिय अभ्यास अनुरूप मार्जिन कारोवार सुविधा उपलब्ध गराउने, दोस्रो बजार कारोबारमा तरलता अभिबृद्धि गर्ने तथा धितोपत्र दलाल व्यवसायको दायरा विस्तार गर्ने उद्देश्यले उक्त निर्देशन दिएको हो। धितोपत्र दलालले ग्राहकलाई उपलब्ध गराउने ऋणको ब्याजदर तथा अनुगमन सम्बन्धमा देहाय अनुसारको व्यवस्थासमेत गरी मार्जिन कारोवार सुविधा उपलब्ध गराउने कार्य कार्यान्वयनमा ल्याउन नेपाल स्टक एक्सचेञ्जलाई निर्देशन दिनुका साथै यस सम्वन्धी अन्य व्यवस्था समेत गरिएको छ। यस व्यवस्था बमोजिम हाल नेप्सेले केही धितोपत्र दलाल व्यवसायीलाई यस्तो सेवा प्रदान गर्नका लागि अनुमति दिइसकेको छ।

- **धितोपत्र व्यवसायीहरुलाई कर्मचारी नियमावली लागू गर्न निर्देशनः** बोर्डले धितोपत्र व्यवसायीहरुलाई कर्मचारी नियमावली बनाई लागू गर्न निर्देशन दिएइकोमा कर्मचारी नियमावली नभएका धितोपत्र दलाल व्यवसायीहरुबाट कर्मचारी नियमावली बनाई लागू भएको छ। यस्तै मर्चेन्ट बैंकरहरुलाई पनि कर्मचारी नियमावली बनाई लागू गर्न निर्देशन दिइएकोमा मर्चेन्ट बैंकरहरुले कर्मचारी नियमावली र आचार संहिता बोर्डमा पेश गरेका छन् । साथै स्थलगत सुपरीवेक्षणका क्रममा मर्चेन्ट बैंकरहरुले नेपाल सरकारले तोके बमोजिम न्यूनतम ज्यालाभन्दा कम नहुने गरी बैंक मार्फत कर्मचारीलाई तलब तथा भत्ता प्रदान गरेको पाइएको छ।

ङ. अध्ययन तथा अनुसन्धान

बोर्डले पछिल्लो समय बजार सुधार तथा विकासका लागि अध्ययन तथा अनुसन्धान कार्यलाई प्राथमिकता दिदै आएको छ। समीक्षा वर्षमा बोर्डले देहाय बमोजिमको विषयमा अध्ययन तथा अनुसन्धान कार्य सम्पन्न गरेको छ।

- नेप्से सूचकांक, ब्याजदर र धितोपत्र आपूर्ति सम्बन्धी संक्षिप्त अध्ययन प्रतिवेदन, २०७४
- Establishment of Securities Market Institue in Nepal: A Concept Paper, 2017
- धितोपत्र बजारको वर्तमान अवस्था, हालसालका सुधार तथा विकास तथा सुधारको प्राथमिकता, २०७४
- विश्वविद्यालय स्तरका धितोपत्र सम्बन्धी अध्ययनलाई पुरस्कृत गर्ने सम्बन्धमा प्रस्ताव, २०७४
- धितोपत्र बजार प्रदर्शनी आयोजना तथा सञ्चालन अवधारणा, २०७४
- धितोपत्र बजार सूचकांक तथा बजार पूँजीकरणको जानकारी प्रवाहमा सुधार सम्बन्धी अध्ययन, २०७५
- समीक्षा वर्षमा बोर्डले निम्न अनुसार सामग्री प्रकाशन गर्नुका साथै नियमित प्रकाशनलाई समेत निरन्तरता दिएको छः
    - नेपाल धितोपत्र बोर्ड समाचार, २७ औं बार्षिकोत्सव विशेषाङ्क, २०७६,
    - धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजार विकास तथा सुधारका आयामहरु, २०७६,
    - Sebon Journal, Issue VII,
    - बोर्डको वार्षिक प्रतिवेदन, आ.व. २०७४।७५ (नेपालीमा),

- बोर्डको बार्षिक प्रतिवेदन, आ.व. २०७३।७४ (अङ्गेजीमा),
- बोर्डको बार्षिक प्रतिवेदन, आ.व. २०७४।७५ (अङ्गेजीमा),
- Securities Board of Nepal, An Introduction (Reprint),
- नेपाल धितोपत्र बोर्ड समाचार अंक १८-२२,
- Quarterly Securities Market Indicators, Issue 7-9,
- Securities and Commodities Market Related Law, Special Publication 2076

च. प्रशिक्षण तथा जनचेतना अभिवृद्धि

यस सम्बन्धमा समीक्षा वर्षमा बोर्डले विश्व लगानीकर्ता सप्ताह, पहिलो प्रादेशिक पूँजी बजारसहित विभिन्न कार्यक्रमहरु सम्पन्न गरेको छ :

- **पहिलो प्रादेशिक पूँजी बजार प्रदर्शनी सम्पन्न**: बोर्डले विश्व लगानीकर्ता सप्ताहको अवसर पारी प्रदेश नं. १ मा पहिलो प्रादेशिक पूँजी बजार प्रदर्शनी सफलतापूर्वक सम्पन्न गरेको छ। असोज १९ र २० गते तद्अनुरूप अक्टोबर ५ र ६ मा नेपालको औद्योगिक नगरी प्रदेश नं.१ को विराटनगरमा आयोजना भएको उक्त प्रदर्शनीको समुद्घाटन कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि तथा प्रदेश नं.१ का माननीय मुख्यमन्त्री श्री शेरधन राईले गर्नुभएको थियो। उहाँले बोर्डले प्रकाशन गरेको आर्थिक, बैकिङ्ग तथा धितोपत्र बजारसम्बन्धी प्रादेशिक परिसूचकको समेत विमोचन गर्नुभएको थियो। प्रदेश नं १ को आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयका सल्लाहकार तथा त्रिभुवन विश्वविद्यालयका प्रा.डा.प्रमोदकुमार झाको सभापतित्वमा सञ्चालित उक्त समुद्घाटन कार्यक्रममा प्रदेश नं.१ का आर्थिक मामिला तथा योजनामन्त्री माननीय श्री इन्द्र बहादुर आङ्बोले सप्ताहको अवसरमा एक नेपाली, एक डिम्याट खाता अभियानको सुरुआत गर्दै दुई जना नयाँ लगानीकर्तालाई डिम्याट खाता नम्बर प्रदान गर्नुभयो। समुद्घाटन समारोहमा विशेष अतिथिको रूपमा बोल्दै नेपाल धितोपत्र बोर्डका अध्यक्ष डा.रेवतबहादुर कार्कीले नेपालको धितोपत्र बजारको सुरुवात नै विराटनगरबाट भएको गौरवपूर्ण इतिहासलाई सम्मान गर्नका लागि बोर्डले पहिलो प्रादेशिक पूँजी बजार प्रदर्शनी विराटनगरबाट शुरु गरेको बताउनुभयो।

  प्रदर्शनीमा धितोपत्र बजार, वास्तविक क्षेत्रको पूँजी परिचालन तथा आर्थिक विकास र धितोपत्र व्यवसायी सेवाः नेपालको सन्दर्भ सम्बन्धी विषय शीर्षकहरुमा प्राविधिक सत्रहरु संचालन भएको थियो। प्रदर्शनीमा नेप्सेले अनलाइन कारोबारको मोक ट्रेडिङ्गका सम्बन्धमा प्रस्तुतिकरण समेत गरेको थियो। प्रदर्शनीमा बोर्ड तथा बजार सहभागीहरुका ११० स्टलमार्फत् करिब दश हजार सर्वसाधारणलाई धितोपत्र बजारसम्बन्धी जानकारी, अध्ययन सामग्रीहरुको निःशुल्क

वितरण गर्नुका साथै केही इच्छुक सहभागीहरुलाई निशुल्क डिम्याट खाता खोल्ने सुविधा समेत दिइएको थियो । यस प्रदर्शनीले उक्त प्रदेशमा पूँजी बजारसम्बन्धी गतिविधिहरुमा सकरात्मक प्रभाव परेको देखिएको छ ।

- **विश्व लगानीकर्ता सप्ताह २०१८ सम्पन्नः** समृद्ध नेपालको आर्थिक आधारः गतिशील, विश्वसनीय तथा देशव्यापी पूँजी बजार भन्ने मूल नारासहित यही असोज १५ देखि २१ सम्म (तद्अनुसार अक्टोबर १ देखि ७ सम्म) विश्व लगानीकर्ता सप्ताह २०१८ को अवसरमा विभिन्न कार्यक्रमहरु भव्यतापूर्वक सम्पन्न भएका छन् । बोर्ड सदस्य रहेको IOSCO ले आव्हान गरे अनुरूप सर्वसाधारणलाई धितोपत्र बजार तथा सेवाका सम्बन्धमा जानकारी दिई लगानीकर्ताको सशक्तिकरण गर्ने उद्देश्यले आयोजना गरिएको विश्व लगानीकर्ता सप्ताह २०१८ मा बजार सहभागी, उच्च बौद्धिक वर्ग तथा सर्वसाधारण लगानीकर्ताहरुको उल्लेख्य सहभागिता रहेको थियो । उक्त सप्ताहमा संचालित कार्यक्रमहरु देहाय अनुसार रहेका छन् :

  - सप्ताहमा सर्वसाधारण लगानीकर्ता सहित धितोपत्र बजार सहभागीहरुको सहभागितामा प्रभातफेरी,
  - सर्वसाधारण लगानीकर्तालाई सुसूचित गर्न तथा धितोपत्र बजारका सहभागीहरुको उपस्थितिमा लगानीकर्ताको गुनासो सम्बोधन गर्नका लागि असोज १७ मा लगानीकर्ताका लागि प्राविधिक प्रशिक्षण तथा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम,
  - नेपालमा धितोपत्र बजारको सुधार, विकास, विस्तार, नियमन, लगानीकर्ताहरुको लगानी प्रवृत्ति सम्बन्धमा लगानीकर्ताहरुलाई जानकारी दिई सशक्तिकरण गर्ने उद्देश्यले बोर्डको आयोजनामा एबीसी टेलिभिजनमार्फत् लाइभ सामूहिक छलफल कार्यक्रमको प्रसारण,
  - धितोपत्र बजारसम्बन्धी जानकारी देशभर घरघरमा सहज एवं सरल रूपमा पुऱ्याई धितोपत्र बजारमा सर्वसाधारणको जागरुकता बढाउन धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय नामक पाक्षिक रेडियो कार्यक्रम शुभारम्भ गरिएको थियो । यो कार्यक्रम हरेक महिनाको पहिलो र तेस्रो शनिबार रेडियो नेपालबाट विहान ७:४० देखि ७:५५ सम्म प्रसारण हुने गरेको छ। स्थानीय निकायसम्म प्राथमिक बजारको सुविधा पुगिसकेको परिप्रेक्ष्यमा यो रेडियो कार्यक्रम गाउँ गाउँमा निकै उपयोगी भएको प्रतिक्रियाहरु प्राप्त भएका छन् ।

- **नियमित लगानीकर्ता प्रशिक्षण कार्यक्रमको शुरुवातः** नयां लगानीकर्ताहरुलाई दृष्टिगत गरी काठमाडौं उपत्यकामा धितोपत्र बजारसम्बन्धी निरन्तर प्रशिक्षण तथा जनचेतना अभिबृद्धि र लगानीकर्ताहरुको जिज्ञासाहरु सम्बोधन गर्न स्टक एक्सचेञ्जसंगको सहकार्यमा पाक्षिकरूपमा काठमाडौं उपत्यकाको उपयुक्त स्थानमा लगानीकर्ता प्रशिक्षण कार्यक्रम संचालन गर्ने कार्यक्रमको

कार्यान्वयन गर्ने क्रममा मिति २०७५ श्रावण २५ शुक्रबारका दिन पहिलो पाक्षिक लगानीकर्ता प्रशिक्षण कार्यक्रमको शुरुवात गरेको छ । लगानीकर्ता सम्बद्ध संघसंस्थाहरु, व्यक्तिगत लगानीकर्ताहरुका साथै नेप्से, सिडिएससि, क्रेडिट रेटिङ्ग संस्था, मर्चेन्ट बैंकर एशोसिएसन, स्टक ब्रोकर एशोसिएसनका प्रतिनिधिहरु तथा आर्थिक पत्रकारहरु सहित करिब ६० जनाको सहभागिता रहेको थियो । हालसम्म १० पटक सञ्चालन भैसकेको यो कार्यक्रम निकै उपयोगी भएको सहभागीहरुले जनाएका छन् ।

- **धितोपत्र बजार तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी विषयवस्तुहरु पाठ्यक्रममा समावेश गर्न पहल**: माध्यमिक तथा विश्वविद्यालयका विभिन्न तहको पाठ्यक्रममा धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी विषयवस्तु समावेश गर्नका लागि बोर्डले मिति २०७५ मंसिर १७ मा पाठ्यक्रम विकास केन्द्र लगायत देशभर रहेका विभिन्न विश्वविद्यालयमा पत्राचार गरी आवश्यक समन्वय तथा सहयोगका लागि पहल गरेको छ । नेपाल सरकारको वित्तीय क्षेत्र विकास रणनीतिमा वित्तीय क्षेत्रको निमित्त प्रवेश तहमा चाहिने जनशक्ति तयार गर्न माध्यमिक शिक्षा पछिको शिक्षा प्रणालीमा सुधार गर्ने रणनीति तथा बोर्डको आ.व.२०७५।७६ को धितोपत्र तथा वस्तु विनियम बजार सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम (बुँदा नं ६८) मा विभिन्न विश्वविद्यालय तथा उच्च माध्यमिक विद्यालयका सम्बन्धित विषयको पाठ्यक्रममा धितोपत्र बजार तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी विषयवस्तुहरु समावेश गराउन आवश्यक समन्वय गर्ने कार्यक्रम अनुसार उक्त पहल थालेको हो ।

- **प्रत्यक्ष रेडियो संवाद कार्यक्रमको प्रसारणशुरूवात**: बोर्डले यही नयाँ वर्ष २०७६ को महिनाको पहिलो बुधबार अर्थात बैशाख ४ गतेबाट लगानीकर्तासँग प्रत्यक्ष रेडियो संवाद कार्यक्रमको प्रसारण शुरूवात गरेको छ । धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी सर्वसाधारणको सचेतना अभिवृद्धि तथा गुनासा/जिज्ञासाहरू सम्बोधन गर्ने उद्देश्यले सञ्चालन गरिएको उक्त कार्यक्रम रेडियो कान्तिपुरबाट बिहान ७:३० देखि ८:०० बजेसम्म लाइभ प्रसारण भएको हो । तत्पश्चातका दिनमा उक्त कार्यक्रम प्रत्येक महिनाको पहिलो बुधबार बिहान ७:३० देखि ८:०० बजेसम्म नियमित रूपमा लाइभ प्रसारण हुने गरेको छ। सर्वसाधारण लगानीकर्ताले फोन नं. ०१-५५४१९०५, ५५४१९०६ मा सम्पर्क गरी कार्यक्रममा सहभागी हुन सक्दछन् । यो कार्यक्रम बजारसम्बन्धी गुनासाहरु समाधान गर्न र नीति बनाउन सहयोगी भएको छ ।

- **आर्थिक तथा धितोपत्र बजारसम्बन्धी तालिम/प्रशिक्षण तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न**: बोर्डको आ.व. २०७५।७६ को वार्षिक कार्यक्रममा प्रदेशहरुमा पत्रकारहरुलाई आर्थिक तथा धितोपत्र बजार तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजना गर्ने कार्यक्रम रहे अनुसार बोर्डबाट मिति २०७६ वैशाख २८ मा प्रदेश नं २ को राजधानी जनकपुरधाममा

बोर्डका अध्यक्षको सभापतित्व तथा उक्त प्रदेशका आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रीको प्रमुख आतिथ्यतामा पहिलो पटक आर्थिक तथा धितोपत्र बजारसम्बन्धी तालिम/प्रशिक्षण तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरेको छ। उक्त कार्यक्रममा प्रदेश नं. २ का करिब ८५ जना पत्रकारहरुको उपस्थिति रहेको थियो। यस्तै सोही प्रकृतिको कार्यक्रम बोर्डले दोस्रो कार्यक्रमको रूपमा २०७६ जेठ १० गते कर्णाली प्रदेशको राजधानी सुर्खेतमा बोर्डका अध्यक्षको सभापतित्व तथा उक्त प्रदेशका आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रीको प्रमुख आतिथ्यतामा पत्रकारहरुका लागि प्रदेशस्तरीय आर्थिक तथा धितोपत्र बजारसम्बन्धी प्रशिक्षण तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरेको छ। उक्त कार्यक्रममा कर्णाली प्रदेशका करिब ८५ जना पत्रकारहरुको उपस्थिति रहेको थियो।

- **बोर्डको लोगो अंकित हुलाक टिकट तथा रजत जयन्ती स्मारिका सिक्का प्रकाशनः** नेपाल धितोपत्र बोर्डले आफ्नो स्थापनाको रजत जयन्तीको उपलक्ष्यमा बोर्डको रजत जयन्ती लोगो अंकित हुलाक टिकट तथा रजत जयन्ती स्मारिका सिक्का प्रकाशन गर्ने कार्यक्रम अनुरूप हुलाक टिकटको सस्मरणार्थ आवरणमा टाँचा लगाई अनावरण गरिएको थियो। यस्तै रजत जयन्तीको उपलक्ष्यमा बोर्डको अनुरोधमा नेपाल सरकारको स्वीकृतिमा नेपाल राष्ट्र बैंक, टक्सार महाशाखाले २९ मि.मि डायमिटरको ८.५ ग्राम तौल भएको कुप्रो निकेल (Cupro Nickel) धातुको रु १००दरको सिक्का निष्काशन गरेको छ। सो सिक्कालाई मिति २०७६ असार १५ गते एक कार्यक्रम विच बोर्ड अध्यक्ष डा. रेवत बहादुर कार्कीले लोकार्पण गर्नु भएको थियो। साथै रु २५०० को यस्तो रजत जयन्ती सिक्का निकट भविष्यमा निष्काशन हुने क्रममा रहेको छ।

छ. छलफल, अन्तरक्रिया तथा सम्मेलन

यस सम्बन्धमा समीक्षा वर्षमा वित्तीय साक्षरतासम्बन्धी OECD-SEBON अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनसहित देहाय बमोजिमका विभिन्न महत्त्वपूर्ण कार्यक्रमहरु सम्पन्न भएका छन्ः

- **वित्तीय साक्षरतासम्बन्धी प्रथम अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन सम्पन्नः** बोर्डले २०१९ जुलाई २ र ३ गते नेपाल मै पहिलो पटक वित्तीय साक्षरतासम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन OECD र INFE संगको सहकार्यमा समपन्न गरेको छ। एसिया प्यासिफिक क्षेत्रका विभिन्न देशका ३६ विदेशी सहित १२५ उच्च अधिकारीहरु सहभागी रहेको उक्त कार्यक्रममा वित्तीय साक्षरता अभिवृद्धिको लागि विभिन्न शीर्षकमा पाँच सत्रहरु संचालन भएका थिए। सम्मेलनको उदघाटन गर्दै माननिय अर्थमन्त्री डा. युवराज खतिवडाले वित्तीय शिक्षा निरन्तर प्रकृया रहेको हुदाँ सो प्रकृयामा जोड दिनुपर्ने धारणा व्यक्त गर्नुभएको थियो।

- प्राइभेट इक्विटी र भेञ्चर क्यापिटलजस्ता औजारमार्फत् स्वदेशी तथा गैरआवासीय नेपालीसहित वैदेशिक पूँजी समेत परिचालनमा सहजीकरण गर्ने उद्देश्यले तयार गरेको वैकल्पिक लगानी कोष नियमावली, २०७५ को मस्यौदामाथि सम्पूर्ण सरोकारवालाहरुको राय, सल्लाह तथा सुझाव लिने उद्देश्यले मिति २०७५ श्रावण ३१ मा छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरेको छ।
- बोर्ड र नेपाल बार एशोसिएशन-महिला समितिद्वारा संयुक्त रूपमा मिति २०७५ भाद्र २२ मा धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी नियमन र कानूनी व्यवस्था विषयक अन्तरक्रिया तथा छलफल कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ।
- बोर्डले मिति २०७५ भाद्र २६ मा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणमा धितोपत्र व्यवसायीको भूमिका विषयक अन्तरक्रिया/छलफल कार्यक्रम सम्पन्न गरेको छ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुबाट ऋण लिने ऋणीहरु तथा नगरपालिका ऋणपत्रहरुको समेत शाख मूल्यांकनको लागि सम्बन्धित नगर विकास कोषहरुसँग समन्वय गरी निष्काशन व्यवस्था गर्ने कार्यक्रम रहेको सन्दर्भमा क्रेडिट रेटिङ्ग व्यवसायको वर्तमान अवस्था तथा सोको विविध पक्षहरुको सम्बन्धमा क्रेडिट रेटिङ्ग कम्पनीसँग छलफल/अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ।
- धितोपत्र बजारमा सूचना प्रविधिको प्रयोग उच्च रहने भएकोले बोर्डको आ.व. २०७५।७६ को बार्षिक कार्यक्रम अर्न्तगत बोर्डको सूचना प्रबिधि नीति, २०७५ तर्जूमा गरी कार्यान्वयन गर्ने र बजार सहभागीहरुका कामकारवाही तथा गतिविधिहरुलाई क्रमशः Digitalised बनाउदै लैजान आवश्यक व्यवस्था गर्ने कार्यक्रम रहेको परि प्रेक्ष्यमा विद्युतीय हस्ताक्षरको आवश्यकता र यसका विविध आयामहरु सम्बन्धमा सम्पूर्ण धितोपत्र दलाल व्यवसायीहरुलाई यही मिति २०७५ मंसिर १२ मा बोर्डबाट नेपाल सर्ट्रिफाइङ्ग कम्पनी प्रा. लि. सँगको सहकार्यमा एक अन्तरक्रिया कार्यक्रमको आयोजना गरिएको छ।

लगानीकर्ता प्रशिक्षण कार्यक्रमः धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी जानकारी दिने उद्देश्यले काठमाडौं उपत्यका बाहिर कम्तिमा २५ वटा लगानीकर्ता प्रशिक्षण तथा तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने कार्यक्रम बमोजिम बोर्डले IFC सँगको सहकार्यमा जलविद्युत आयोजना प्रभावित क्षेत्रहरु लमजुङ्ग, दोलखा, रसुवागढी र सोलुखुम्बुका स्थानीय बासिन्दाहरुलाई प्रशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरेको छ। यस्तै, प्रदेश नं. २ को सिराहा, जनकपुरका विभिन्न स्थानहरुमा, प्रदेश नं. १ को सोलुखुम्बु र ओखलढुङ्गाका

विभिन्न स्थानहरुमा, प्रदेश नं. ५ को रुकुम (पूर्व), बाग्लुङ्ग, तनहुँ र धादिङ्गका विभिन्न स्थान तथा सामूदायिक क्याम्पसहरुमा प्रशिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न गरेको छ।

ज) बोर्डको स्वीकृत वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम अनुसार प्रकृयामा रहेका केही कार्यक्रमहरु

बोर्डको स्वीकृत वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम अनुसार प्रकृयामा रहेका केही कार्यक्रमहरु देहाय बमोजिम रहेका छन्।

- धितोपत्रको दोम्रो बजार कारोवारलाई विश्वसनीय बनाउन भित्री कारोवार बन्देज नियमावली बनाई लागू गर्ने कार्य अन्तिम चरणमा रहेको।
- वस्तु विनिमय बजारको नियमन जिम्मेवारी सहित बड्दो जिम्मेवारीलाई दृष्टिगत गरी बजारको नियमन तथा सुपरिवेक्षणलाई प्रभावकारी बनाउन बोर्डको नयाँ संरचनाको लागि O & M Survey भैरहेको।
- बोर्डको सूचना प्रविधि नीतिको स्वीकृतिको अन्तिम चरणमा रहेको र आगामी आ.व. देखि लागू गर्ने योजना रहेको।
- बोर्डले IOSCO को एसोसिएट सदस्यता प्राप्त गरिसकेको परिप्रेक्षमा उक्त संस्थासंग Multilateral Memorandum of Understanding -MMOU गरी साधारण सदस्यता प्राप्त गर्न आन्तरिक तयारी गरिरहेको।
- देशको संघीय संरचना अर्न्तगत बोर्डको प्रादेशिक कार्यालय स्थापना गर्दै जाने नीति अर्न्तगत बोर्डको प्रादेशिक कार्यालय स्थापनाका सम्बन्धमा बोर्डको O & M Survey भैरहेकोले आ.व. २०७६/७७ मा प्रादेशिक कार्यालयको शीघ्र स्थापना गर्ने योजना रहेको।
- बोर्डको लेखा प्रणालीलाई अन्तराष्ट्रिय स्तरको बनाउन NFRS लागू गर्न प्रथम चरणमा Accounting Mannual तयार गर्ने तथा बोर्डको दायित्व निर्धारण सम्बन्धमा Actuarial Valuation गर्ने कार्य भैरहेको।
- धितोपत्र व्यवसायीहरुको आन्तरिक तथ्याकं व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन तथ्याकं व्यवस्थापन प्रणाली खरिद गर्ने तथा धितोपत्र कारोवार सुपरिवेक्षण प्रणालीको लागि अध्ययन कार्य अगाडि बढाउने कार्य भैरहेको।
- Municipal Bond निष्काशनसम्बन्धी आवश्यक व्यवस्था तथा ऋणपत्र र अग्राधिकार शेयर बजार विकासको लागि अवलम्वन गरिनुपर्ने प्रोत्साहनमूलक नीतिका सम्बन्धमा अध्ययन कार्य भैरहेको।

***

भाग दुई

आ.व. २०७६।७७ को धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

बोर्डबाट आ.व. २०७४।७५ बाट धितोपत्रसम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम सार्वजनिक रूपमा घोषणा गरी प्रकाशन शुरु गरिएकोमा आ.व. २०७५।७६ बाट वस्तु विनिमय बजारलाई समेत समावेश गरी धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक प्रकाशन गरेको छ। बजारको विकास तथा विस्तारका लागि बोर्डको नियमन तथा सुपरिवेक्षण क्षमता अभिबृद्धि गर्दै बजारलाई स्वच्छ, पारदर्शी र अत्याधुनिक बनाउँदै लैजानुपर्ने आवश्यकता छ। यस क्रममा बोर्डले धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारको विकास, विस्तार तथा सुधारका लागि आ.व. २०७६।७७ मा सम्पन्न गर्नुपर्ने विभिन्न विकासात्मक तथा नियमित कार्यक्रमहरु समावेश गरी बोर्डको नीति तथा कार्यक्रम तर्जूमा गरेको छ।

१.१ नीति तथा कार्यक्रमका आधारहरु

बोर्डबाट आ.व. २०७६।७७ को नीति तथा कार्यक्रम देहायका आधारमा तयार गरिएको छ :

- नेपाल सरकारको आ.व. २०७६।७७ को बजेट वक्तव्यमा समावेश भएको आर्थिक तथा पूँजी बजारसम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम,
- नेपाल सरकारको १५ औं योजनामा समावेशमा भएका पूँजी बजार सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमहरु,
- पाँच वर्षीय वित्तीय क्षेत्र विकास रणनीतिमा समावेश आव २०७६।७७ मा सम्पन्न हुनुपर्ने पूँजी बजारसम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमहरु,
- धितोपत्र सम्बन्धी ऐनका अतिरिक्त वस्तु विनिमय बजार र सम्पत्ति शुद्धीकरणसम्बन्धी ऐनहरुले दिएको जिम्मेवारी,
- सम्पत्ति शुद्धीकरणसम्बन्धी ऐन बमोजिम नियमन निकायको रूपमा प्राप्त जिम्मेवारी,
- धितोपत्र बजार सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय संस्था (IOSCO) को सिद्धान्त तथा मापदण्ड र छिमेकी मुलुकको धितोपत्र बजार तथा सोको नियमन अभ्यास,
- बजार नियमनसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सिद्धान्तहरु,
- वित्तीय साक्षरतासम्बन्धी हालै (जुलाई २ र ३, २०१९) मा सम्पन्न भएको OECD-

SEBON International Conference and Roundtable on Financial Consumer Protection and Financial Education(ग्राहकको संरक्षण तथा वित्तीय शिक्षासम्बन्धी सम्मेलन) तथा उच्चस्तरीय छलफलमा प्रस्तुत भएका विषयवस्तुहरु तथा सोको मार्गदर्शन,

- बोर्डको आ.व. २०७५।७६ को नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयन अवस्था,
- पहिलो प्रादेशिक पूँजी बजार प्रदर्शनी र देशव्यापी रूपमा संचालन गरेको लगानीकर्ता प्रशिक्षण तथा जनचेतना अभिबृद्धि कार्यक्रम, देशको वर्तमान प्रादेशिक संरचना, बोर्डको आ.व. २०७६।७७ को नीति तथा कार्यक्रमका सम्बन्धमा पूँजी बजार विज्ञ तथा सरोकारवालापक्षहरुसँग भएको छलफल/अन्तरक्रियामा प्राप्त बजार सुधार तथा विकाससम्बन्धी राय सुझाव,

१.२ नीति तथा कार्यक्रमको लक्ष्य

आ.व. २०७६।७७ को धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमले नेपालको धितोपत्र र वस्तु विनिमय बजारलाई विकास तथा विस्तार गर्दै स्वस्थ, पारदर्शी, प्रतिस्पर्धी र प्रभावकारी बनाई सर्वसाधारणको पहुँच बढाउने उद्देश्य लिई बोर्डले देहाय बमोजिमको लक्ष्य लिएको छ :

१. धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारको विकास गरी IOSCO को मापदण्ड अनुरूपको बनाउँदै लैजाने,
२. बोर्डको संस्थागत तथा नियमन क्षमता अभिबृद्धि गर्ने,
३. धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारको प्रभावकारी नियमन, सुपरिवेक्षण तथा व्यवस्थापनका लागि आवश्यक कानूनी संरचनाको विकास तथा सुदृढीकरण गर्ने,
४. बजार सुपरिवेक्षण व्यवस्थामा सुधार गर्ने,
५. बजार सहभागीहरुको व्यवसायिकता तथा स्तर अभिवृद्धि र कार्य क्षेत्र विस्तार गर्ने,
६. बजार विकास तथा विस्तारका लागि आवश्यक अध्ययन/अनुसन्धान गर्ने,
७. प्रदेशस्तरमा समेत धितोपत्र बजार तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धिसहित समष्टिगत वित्तीय साक्षरतालाई सुदृढ गर्दै जाने,

१.३ नीति तथा कार्यक्रमका प्रमुख विशेषताहरु

नेपाल सरकारले आर्थिक वर्ष २०७६।७७ का लागि प्रस्तुत गरेको बजेटमा समावेश भएको आर्थिक तथा धितोपत्र बजारसम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम, नेपाल सरकारको १५ औं योजना, वित्तीय क्षेत्र विकास रणनीति, OECDको सहकार्यमा सम्पन्न भएको वित्तीय साक्षरतासम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय

सम्मेलनका निचोडहरुका साथै बोर्डले विभिन्न समयमा आयोजना गरेका छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रममा प्राप्त रचनात्मक सुझावहरुको आधारमा बोर्डले आर्थिक वर्ष २०७६।७७ को धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम तर्जूमा गरेको छ।

यस नीति तथा कार्यक्रमले बोर्डको संस्थागत तथा नियमन क्षमताको अभिवृद्धि गर्दै धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारलाई अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको बनाउने, बजार पूर्वाधारहरुको विकाससँगै बजार सहभागीहरुको कार्यक्षेत्र, स्तर तथा व्यवसायिकतामा सुधार ल्याउने, बजार सुपरिवेक्षण व्यवस्थामा सुधार गर्ने तथा वित्तीय साक्षरताको स्थितिलाई सुदृढ गर्ने जस्ता लक्ष्यहरु लिएको छ।

आर्थिक वर्ष २०७६।७७ को धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमलाई विकासात्मक र नियमित गरी दुई भागमा विभाजन गरी प्रत्येकलाई छुट्टाछुट्टै विषयगत रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ। यस कार्यक्रममा मुख्यतः ट्रष्ट ऐनको मस्यौदा गरी नेपाल सरकारसमक्ष प्रस्तुत गर्ने, सूचीकृत कम्पनीका लागि संस्थागत सुशासन निर्देशिकामा परिमार्जन गर्ने, एकीकृत निर्देशिका जारी गर्ने, O & M Survey अनुसार नयाँ संगठन संरचना कार्यान्वयनमा ल्याउने, वित्तीय लगानीकर्ता/ग्राहकको संरक्षणसम्बन्धी व्यवस्थालाई सुदृढ गर्दै वित्तीय समावेशी (Financial Inclusion) नीति समेत तर्जूमा गर्ने, बुक बिल्डिङ्ग प्रणालीलाई प्रयोगात्मक रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याउने, त्रीवर्षीय धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी रणनीतिक योजना (२०७७/७८-२०८०/८१) को प्रारूप तयार गर्ने इत्यादि सुधारका कार्यक्रमहरु रहेका छन्। विकासात्मक कार्यक्रमका अन्य प्रमुख विशेषताहरु देहाय बमोजिम रहेका छन् :

- **समष्टिगत बजार सुधार तथा विकास विषयमा** दुई वटा मात्र वस्तु बजार सञ्चालन गर्ने नीतिगत व्यवस्था अनुसार वस्तु विनिमय बजार संचालनमा ल्याउने, नेप्सेको संस्थागत सुधारको साथ साथै निजी क्षेत्रमा अर्को स्टक एक्सचेन्ज स्थापना गर्न दिने नीतिगत व्यवस्था भए अनुसार यस कार्यलाई अगाडि बढाउने, T+3 र कारोबार समयलाई नेप्से तथा बजार सहभागीको क्षमताको आधारमा घटाउँदै लगी धितोपत्रको दोस्रो बजारलाई सुदृढ बनाउने, सूचीकृत वास्तविक क्षेत्रका कम्पनी, जलविद्युत क्षेत्रका कम्पनी तथा सामूहिक लगानी कोषले बोर्डमा पेश गर्ने विवरण प्रवाहका लागि प्रारूप (Reporting Format)तयार गर्ने, बुक बिल्डिङ्ग प्रणालीलाई प्रयोगात्मक रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याउने, हकप्रद शेयर निष्काशनमा हाल लगानीकर्ताहरुले आफ्नो हक भन्दा बढी आवेदन दिन सक्ने व्यवस्था गर्ने, ऋणपत्रको दोस्रो बजारलाई स्वचालित रूपमा संचालन गर्ने, उत्पादनमुलक कम्पनीहरुलाई धितोपत्र बजारमा भित्र्याउन आवश्यक पहल तथा प्रोत्साहन गर्ने, वित्तीय लगानीकर्ता/ग्राहकको संरक्षणसम्बन्धी व्यवस्थालाई सुदृढ

गर्दै वित्तीय समावेशी (Financial Inclusion) नीति समेत तर्जूमा गर्ने, वस्तु विनिमय बजारमा स्थानीय वस्तुको सहभागिता बढाउने नीति लिने, सामूहिक लगानी योजनाको विकास विस्तार र प्रबर्द्धनका लागि सहायक कम्पनीमार्फत् बीमा कम्पनीहरुसमेत सहभागी हुन सक्ने व्यवस्था गर्ने, सूचीकृत कम्पनीहरुको लक इन परियड सम्बन्धमा हाल रहेको व्यवस्थालाई समसामयिक बनाउने जस्ता कार्यक्रमहरु रहेका छन् ।

- **बजार सहभागीहरुको क्षमता अभिवृद्धि तथा कार्यक्षेत्र वृद्धि** विषयमा सूचना प्रविधि नीति लागू गरी बोर्ड तथा बजार सहभागीहरुको सूचना प्रविधि क्षमता अभिबृद्धि गर्न, धितोपत्र दलाल व्यवसायीहरुको कार्य क्षेत्र विस्तार गर्न उक्त व्यवसायीहरुलाई ब्रोकर डिलरको रूपमा कार्य गर्न दिने, क्रेडिट रेटिङ्ग व्यवसायलाई प्रतिस्पर्धी एवं विश्वसनीय बनाउन शुल्क पुनरावलोकन तथा संस्थाको रेटिङ्ग जस्ता व्यवस्थासहित आधारभूत सुधार गर्ने, मार्जिन कारोबार सम्बन्धी कार्यविधि/पूर्वाधार तयार भैसकेको परिप्रेक्ष्यमा मार्जिन कारोबार शुरु गराउने व्यवस्था गर्ने, सामूहिक लगानी योजनाको विकास विस्तार र प्रबर्द्धनका लागि सहायक कम्पनीमार्फत् बीमा कम्पनीहरुसमेत सहभागी हुन सक्ने व्यवस्था गर्ने तथा धितोपत्र तथा फ्यूचर्स बजार र वित्तीय शिक्षा प्रशिक्षण संस्थाको स्थापना पश्चात धितोपत्र व्यवसायी तथा कर्मचारीहरुलाई तालिम दिनुका साथै Certification गर्ने व्यवस्था शुरुवात गर्ने जस्ता कार्यक्रमहरु रहेका छन् ।
- **बोर्डको संस्थागत तथा नियमन क्षमता अभिबृद्धि** विषयमा बोर्डको संस्थागत तथा नियमन क्षमतालाई अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको बनाउन सूचीकृत संगठित संस्थाहरुको वित्तीय विवरण पुनरावलोकन गर्ने संयन्त्र विकास गर्ने, सूचीकृत कम्पनीहरुको संस्थागत सुशासन अवस्थामा सुधार ल्याउन अन्य नियमन निकायहरुसँगको सहकार्यमा संस्थागत सुशासन संहितालाई सुदृढ गर्ने, O & M Survey अनुसार नयाँ संगठन संरचना कार्यान्वयनमा ल्याउने, वित्तीय साक्षरता अभिवृद्धिका लागि बोर्डमा छुट्टै वित्तीय साक्षरता विभागको स्थापना गर्ने, प्रदेश नं ३ बाहेक कुनै एक प्रदेशमा बोर्डको प्रादेशिक कार्यालय शीघ्र स्थापना गर्ने,विकसित देशको पूँजी बजार नियमन निकायको सहकार्यमा बोर्डको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धिसम्बन्धी कार्यक्रम आयोजना गर्ने, वस्तु विनिमय बजारको सञ्चालन तथा नियमनसम्बन्धमा विदेशी विज्ञहरु समेत लाई सहभागी गराई उच्चस्तरीय नीतिगत छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम आयोजना गर्नेजस्ता कार्यक्रमहरु रहेका छन् ।

- **कानूनी संरचनाको विकास तथा सुदृढीकरण** विषयमा धितोपत्र दर्ता तथा निष्काशन, सामूहिक लगानी कोष, क्रेडिट रेटिङ्ग, मर्चेन्ट बैंकर तथा धितोपत्र दलाल सम्बन्धी नियमवलीहरुलाई सुधारात्मक संशोधन गर्ने, ट्रष्ट ऐनको मस्यौदा गरी नेपाल सरकारसमक्ष प्रस्तुत गर्ने, भित्री कारोबार नियमावली पारित गराई शीघ्र कार्यान्वयन गर्ने, वित्तीय उपभोक्ता/लगानीकर्ताको संरक्षण तथा सुशासन अभिवृद्धिका लागि OECD को सहकार्यमा आवश्यक कार्य अगाडि बढाउने, धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी गुनासा समाधानसम्बन्धी कार्यविधि तयार गर्ने, वस्तु विनिमय बजार संचालन तथा वस्तु कारोबार व्यवसायी सम्बन्धी अन्य आवश्यक नियमावली तथा निर्देशिकाहरु तर्जूमा गर्ने, बोर्डले बजार सहभागीहरुलाई दिएको निर्देशनहरुलाई समेटी एकीकृत निर्देशिका जारी गर्ने जस्ता कार्यक्रमहरु रहेका छन् ।
- **बजार सुपरिवेक्षण व्यवस्थामा सुधारका विषयमा** धितोपत्र बजारमा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणका लागि जोखिममा आधारित सुपरिवेक्षण (Risk-based Supervision) को कार्यविधि विकास गरी सुपरिवेक्षण कार्य गर्ने,नेप्से तथा सिडिएससीको प्रणाली संपरीक्षण गर्ने व्यवस्था शुरु भइसकेकोले यसलाई थप स्तरीय बनाउँदै सूचना प्रविधिको बढी प्रयोग हुने अन्य सेवा प्रदायकको प्रणालीको समेत संपरीक्षण गराउने व्यवस्था गर्ने,वस्तु विनिमय बजार तथा बस्तु कारोवार व्यवसायी सुपरिवेक्षण दिग्दर्शन तर्जूमा गरी लागू गर्ने, धितोपत्र व्यवसायीको नियम परिपालना प्रतिवेदनको ढाँचा विकास गरी कार्यान्वयन गर्ने, सामूहिक लगानी कोष, क्रेडिट रेटिङ्ग संस्था, धितोपत्र व्यवसायी र सूचीकृत कम्पनीको विस्तृत विवरण (Profile) तयार तथा अध्यावधिक गर्ने, Automated Market Surveillance System स्थापना तथा विकासका लागि दक्षिण एशियाली राष्ट्रको नियमन निकायसँग सहकार्य गर्ने जस्ता कार्यक्रमहरु रहेका छन् ।
- **अध्ययन /अनुसन्धानतर्फ** वित्तीय क्षेत्र विकास रणनीतिको समीक्षा गरी सोही आधारमा त्रीवर्षीय धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी रणनीतिक योजना (२०७७/७८-२०८०/८१) को प्रारूप तयार गर्ने, ऋणपत्रको दोस्रो बजारलाई स्वचालित बनाउने, विदेशी लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण ऐन, २०७५ लागू भैसकेको सन्दर्भमा गैर आवासीय नेपाली तथा विदेशी संस्थागत लगानीकर्तालाई धितोपत्रको दोस्रो बजारमा भित्र्याउने सम्बन्धमा आवश्यक अध्ययन गर्ने जस्ता कार्यक्रमहरु रहेको छ ।
- **वित्तीय साक्षरता अभिवृद्धि गर्न** धितोपत्र तथा फ्यूचर्स र वित्तीय शिक्षा प्रशिक्षण संस्था (Securities, Futures and Financial Education Institute-SFFEI)

शीघ्र स्थापना गर्ने,वित्तीय साक्षरता अभिवृद्धिका लागि उपयुक्त ढाँचा सम्बन्धी अध्ययन गर्ने, कानून व्यवसायी, पत्रकार तथा विभिन्न सरकारी निकायहरुमा उक्त संस्थाहरुसँगको सहकार्यमा प्रतिष्ठानस्तरीय तालिम/प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजना गर्ने, लगानीकर्ता प्रत्यक्ष संवाद रेडियो कार्यक्रम प्रत्येक दुई हप्तामा अर्थात महिनाको दुई पटक संचालन गर्ने, कलेज तथा स्कूलका विद्यार्थीहरुलाई वित्तीय बजार सम्बन्धी जानकारी दिन वित्तीय बजारसम्बन्धी जानकारी पुस्तिका तयार गरी व्यापक रूपमा वितरण गर्ने साथै प्रादेशिक पूँजी बजार प्रर्दशनीलाई बजार सहभागीहरुमार्फत अन्य प्रदेशहरुमा संचालन गर्न आवश्यक सहजीकरण गर्ने जस्ता कार्यक्रम रहेको छ।

माथि प्रस्तुत विकासात्मक नीति तथा कार्यक्रमका अतिरिक्त नियमित कार्यक्रमहरु समेत प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रममा समावेश गरिएको छ । यसतर्फ मुख्यतः धितोपत्रहरु दर्ता तथा निष्काशन स्वीकृति र व्यवसाय सञ्चालन अनुमति, विनियमावली स्वीकृति, बजार अनुगमन, सुपरिवेक्षण तथा कारवाही, नीति तथा कार्यक्रम तयारी, प्रगति पुनरावलोकन, नेपाल सरकारलाई पूँजी बजार सुधार तथा विकासका लागि राय/सुझाव, गुनासा समाधान, वित्तीय साक्षरता अभिवृद्धिसम्बन्धी रेडियो कार्यक्रमसहित अन्य प्रशिक्षणमूलक कार्यक्रमहरु, अध्ययन अनुसन्धानमा इत्यादि रहेका छन्।

१.४ विकासात्मक नीति तथा कार्यक्रम

बोर्डको विकासात्मक नीति तथा कार्यक्रमहरुलाई विभिन्न छ उपशीर्षकमा विभाजन गरी देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

१.४.१ समष्टिगत बजार सुधार तथा विकास

१. मुलुकको अर्थतन्त्रको आकार, औद्योगिक व्यवसायको विकास, वस्तु कारोबारको सम्भावनाका साथै लगानीकर्ताको हक हितलाई ध्यानमा राखी दुई वटा मात्र वस्तु विनिमय बजार सञ्चालन अनुमति दिने नीतिगत व्यवस्था गरिए अनुसार निर्धारित मापदण्ड अनुरूप वस्तु विनिमय बजारलाई अनुमति दिई संचालन गराउने । साथै वस्तु विनिमय बजार संचालनमा आए पश्चात वस्तु कारोबार व्यवसायीको लागि बजारको प्रतिस्पर्धी एवं गुणात्मकरूपमा विकास हुने गरी अनुमति दिने।

२. संगठित संस्थालाई धितोपत्रको निष्काशन प्रिमियम मूल्यमा जान पाउने कम्पनीको शेयरको धितोपत्रको प्रारम्भिक सार्वजनिक निष्काशनमा उत्कृष्ट अन्तर्राष्ट्रिय अभ्यासलाई दृष्टिगत गरी प्रतिस्पर्धात्मक रूपमा मूल्य निर्धारणका लागि बुक बिल्डिङ्ग (Book Building) प्रणालीलाई प्रयोगात्मक रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याउने।

३. नेप्सेको संस्थागत सुधारको साथ साथै निजी क्षेत्रमा अर्को स्टक एक्सचेन्ज स्थापना गर्न दिने नीतिगत व्यवस्था भए अनुसार यस कार्यलाई अगाडि बढाउने ।

४. वित्तीय लगानीकर्ता/ग्राहकको संरक्षणसम्बन्धी व्यवस्थालाई सुदृढ गर्दै वित्तीय समावेशी (Financial Inclusion) नीति तर्जूमा गर्ने ।

५. हकप्रद शेयर निष्काशनमा हाल लगानीकर्ताहरुले आफ्नो हकसम्मको मात्र आवेदन दिने व्यवस्था रहेकोमा आगामी दिनमा लगानीकर्ताले आफ्नो हकभन्दा बढी आवेदन दिन सक्ने व्यवस्था गरी शीघ्र कार्यान्वयनमा ल्याउने ।

६. बोर्डबाट गत आ.व. देखि शुरुवात गरिएको एक नेपाली एक डिम्याट खातासम्बन्धी नीतिलाई थप प्रभावकारी बनाउन प्रोत्साहन गर्ने ।

७. T+3 र कारोबार समयलाई नेप्से तथा बजार सहभागीको क्षमताको आधारमा घटाउँदै लगी धितोपत्रको दोस्रो बजारलाई सुदृढ बनाउँदै लैजाने ।

८. धितोपत्रको दोस्रो बजारमा सूचना प्रवाहलाई थप व्यवस्थित तथा प्रभावकारी बनाउन थप डिस्कोल्जरको (बल्क कारोबार) व्यवस्था गर्ने ।

९. सूचीकृत वास्तविक क्षेत्रका कम्पनी, जलविद्युत क्षेत्रका कम्पनी तथा सामूहिक लगानी कोषले बोर्डमा पेश गर्ने विवरण प्रवाहका लागि प्रारूप (Reporting Format) तयार गर्ने ।

१०. केन्द्रीय निक्षेप कम्पनीमा अभौतिकृत रूपमा रहेका निश्चित सीमासम्मको शेयरहरुको बीमा गर्नका लागि सहजीकरण गर्ने ।

११. नेपाल सरकारले कर छुटमार्फत उत्पादनमूलक कम्पनीहरुलाई धितोपत्र बजारमा ल्याउन प्रोत्साहन गरेको परिप्रेक्ष्यमा यस्ता कम्पनीहरुलाई सहुलियत दरमा ऋण प्रवाह गराई थप प्रोत्साहनको व्यवस्था गर्ने ।

१२. पचास करोड वा सो भन्दा माथिका र एक अर्ब वा सो भन्दा बढीको पूँजीमा स्थापित उत्पादनमूलक कम्पनीहरुलाई धितोपत्र बजारमा भित्रयाउन प्रोत्साहन/सहजीकरण गर्ने ।

१३. सूचीकृत कम्पनीहरुका सस्थापकहरुको लक इन पिरियड (Lock in period) सम्बन्धमा हाल रहेको व्यवस्थालाई बजारमा प्रतिकूल असर नपर्ने गरी सुधार गर्ने ।

१४. विशिष्टिकृत लगानी कोषको कानूनी व्यवस्था गरिएकोमा यस्ता कोषहरुको विकास तथा विस्तारका लागि आवश्यक कार्य गर्ने ।

१५. Best Grading पाएका सूचीकृत संगठित संस्थाहरुलाई मुद्रा बजारमार्फत ऋण प्रवाहमा सहुलियत प्रदान गराउन सहजीकरण गर्ने ।

१६. वस्तु विनिमय बजार संचालनमा आएपश्चात उक्त बजारमा स्थानीय वस्तुसँग सम्बन्धित करारहरुको कारोवारको व्यवस्था गरी बस्तुको भौतिक बजार तथा विनिमय बजारको एकीकृत विकासलाई सहयोग गर्ने ।

१७. बोर्डमा प्राप्त हुने Contract Specification को अध्ययन गरी कारोबारका लागि दर्ता गर्ने ।

१८. नेप्से र सिडिएससीमा IT/Software क्षमता अभिवृद्धिमा आवश्यक सहजीकरण गर्ने ।

१९. नेप्से र सिडिएससीबाट गरिने बजार सहभागीहरुको सुपरिवेक्षण कार्यलाई नियमित र प्रभावकारी बनाउन सहजीकरण गर्ने ।

२०. ऋणपत्रको दोस्रो बजारलाई स्वचालित रूपमा शीघ्र संचालन गर्न सहजीकरण गर्ने ।

२१. ओटिसी कारोवारलाई प्रतिस्पर्धी एवं विश्वसनीय बनाउन स्वचालित कारोवार प्रणालीको शीघ्र शुरुवात गराउन सहजीकरण गर्ने ।

२२. APEC Financial Regulators Training Initiative (FRTI) को सदस्यता लिई बाह्रय सहभागिता बढाउने ।

१.४.२ बजार सहभागीहरुको क्षमता अभिवृद्धि तथा कार्यक्षेत्र वृद्धि

२३. बजारलाई प्रविधिमैत्री बनाई लगानीकर्तालाई सुविधा प्रदान गर्ने उद्देश्यले सूचना प्रविधि नीति लागू गरी बोर्ड तथा बजार सहभागीहरुको सूचना प्रविधि क्षमता अभिबृद्धि गर्ने ।

२४. सामूहिक लगानी योजनाको विकास विस्तार र प्रबर्द्धनका लागि सम्झौतित बचत परिचालन गर्ने बीमा कम्पनीहरुको सहायक कम्पनीमार्फत सहभागी हुन सक्ने व्यवस्था गर्ने ।

२५. क्रेडिट रेटिङ्ग व्यवसायलाई प्रतिस्पर्धी एवं विश्वसनीय बनाउन शुल्क पुनरावलोकन तथा संस्थाको रेटिङ्ग जस्ता व्यवस्थासहित आधारभूत सुधार गर्ने ।

२६. मर्चेन्ट बैंकरको कार्य क्षेत्र सुदृढीकरण गदै कार्य क्षेत्र समेत विस्तार गर्ने व्यवस्था गर्ने ।

२७. धितोपत्र दलाल व्यवसायीहरुको कार्य क्षेत्र विस्तार गर्न उक्त व्यवसायीहरुलाई ब्रोकर डिलरसिप र Advisory Service को कार्य गर्न दिने व्यवस्था गर्ने ।

२८. पूँजी बजारको गतिशील विकासमा सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यले स्थापित नागरिक लगानी कोष लगायत विशेष ऐनद्वारा स्थापित यस्तै प्रकृतिका संस्थाहरुलाई सहायक कम्पनी स्थापना गरी संस्थागत लगानीकर्ताको रूपमा तथा धितोपत्र डिलर कारोबारको शुरुवात गराउन आवश्यक सहजीकरण गर्ने ।

२९. धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजार र वित्तीय शिक्षा प्रशिक्षण संस्थाको स्थापना पश्चात धितोपत्र व्यवसायी तथा सोको जनशक्तिलाई तालिम दिनुका साथै Certification गर्ने व्यवस्थाको शुरुवात गर्ने ।

३०. मार्जिन कारोबार सम्बन्धी कार्यविधि/पूर्वाधार तयार भैसकेको परिप्रेक्ष्यमा मार्जिन कारोबार शीघ्र शुरु गराउने व्यवस्था गर्ने ।

१.४.३ बोर्डको संस्थागत तथा नियमन क्षमता अभिबृद्धि

३१. बोर्ड र ICAN को सहकार्यमा सूचीकृत संगठित संस्थाहरुको NFRS कार्यान्वयन सम्बन्धमा

आवश्यक कार्य अगाडि बढाउने ।

३२. बोर्ड, ICAN र धितोपत्र बजारको सहकार्यमा सूचीकृत संगठित संस्थाहरुको वित्तीय विवरण पुनरावलोकन गर्ने संयन्त्र विकास गर्ने ।

३३. बोर्डको सूचना प्रविधि नीतिको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि आवश्यक निर्देशिका तर्जूमा गरी लागू गर्ने ।

३४. वित्तीय साक्षरता अभिवृद्धिका लागि बोर्डमा छुट्टै वित्तीय साक्षरता विभागको स्थापना गर्ने ।

३५. सूचीकृत कम्पनीहरुको संस्थागत सुशासन अवस्थामा सुधार ल्याउन अन्य नियमन निकायहरुसँगको सहकार्यमा संस्थागत सुशासन संहितालाई परिमार्जन गर्ने ।

३६. वस्तु विनिमय बजारको नियमनको जिम्मेवारीसहित बोर्डको बढ्दो जिम्मेवारीलाई दृष्टिगत गरी बजारको नियमन तथा सुपरिवेक्षणलाई प्रभावकारी बनाउन विकसित बजारको संरचना समेतलाई मध्यनजर गर्दै O & M Survey अनुसार नयाँ संगठन संरचना क्रमशः कार्यान्वयन गर्दै लैजाने ।

३७. बोर्डको अनुमति तथा स्वीकृतिका क्रममा रहेका फाइलहरु तथा अन्य कागजातहरुको स्थितिको सहज पहिचान तथा पहुंचका लागि File Tracking System शीघ्र कार्यान्वयनमा ल्याउने ।

३८. काठमाडौं बाहिर समेत पूँजी बजार विकास तथा विस्तार हुदैं गएको परिप्रेक्ष्यमा कुनै एक प्रदेशमा बोर्डको प्रादेशिक कार्यालय शीघ्र स्थापना गरी क्रमशः प्रदेश नं ३ बाहेक सबै प्रदेशमा यस्तो कार्यालय खोल्ने नीति लिने ।

३९. NFRS अनुसार बोर्डको Accounting Manual तयार गर्ने तथा बोर्डको सम्पत्तिको मूल्यांकनमा Fair Valuation र दायित्व निर्धारण सम्बन्धमा Actuarial Valuation को व्यवस्था गर्ने कार्य अगाडि बढेकोमा आ.व. २०७६।७७ मा कार्यान्वयनमा ल्याउने ।

४०. विकसित देशको पूँजी बजार नियमन निकाय तथा सम्बन्धित अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाको सहयोगमा बोर्डको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि कार्य संचालन गर्ने ।

४१. बोर्डका निश्चित तहसम्मका कर्मचारीहरु लागिकर्मचारी सवारी सुविधा योजना (OYVS) ल्याउन अध्ययन गरी कार्यान्वयन गर्ने ।

४२. बोर्डको जनशक्ति पुनर्ताजगी तथा क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गर्ने ।

४३. बोर्डको कार्यालयका लागि जग्गा/भवन लिने कार्य अगाडि बढाउने ।

१.४.४ कानूनी संरचनाको विकास तथा सुदृढीकरण

४४. धितोपत्र दर्ता तथा निष्काशन, सामूहिक लगानी कोष, क्रेडिट रेटिङ्ग, मर्चेन्ट बैंकर तथा

धितोपत्र दलाल सम्बन्धी नियमावलीहरुलाई सुधारात्मक उल्लेख्य संशोधन गरी कार्यान्वयन गर्ने ।

४५. धितोपत्र बजारको स्थायित्व तथा दीर्घकालीन विकासका लागि आवश्यक ट्रष्ट ऐनको मस्यौदा गरी नेपाल सरकारसमक्ष प्रस्तुत गर्ने र सरकारमार्फत् विधायन प्रक्रियामा लैजाने ।

४६. Organisation for Economic Cooperation and Development(OECD) को सहकार्यमा वित्तीय उपभोक्ता/लगानीकर्ताको संरक्षण तथा सुशासन अभिवृद्धिका लागि आवश्यक कानूनी व्यवस्था गर्ने ।

४७. धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी गुनासा समाधानसम्बन्धी व्यवस्थालाई थप प्रभावकारी एवं व्यवस्थित बनाउन कार्यविधि तयार गर्ने ।

४८. मस्यौदा भई अन्तिम चरणमा रहेको भित्री कारोबार नियमावली पारित गराई शीघ्र लागू गर्ने ।

४९. वस्तु विनिमय बजार संचालन तथा वस्तु विनिमय बजार व्यवसायी सम्बन्धी अन्य आवश्यक नियमावली तथा निर्देशिकाहरु तर्जूमा गर्ने ।

५०. वस्तु विनिमय बजार संचालनमा आएपश्चात वेयर हाउसको आवश्यकता र कानूनी व्यवस्था समेतको अध्ययन गर्ने ।

५१. वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी विनियमावलीहरु स्वीकृत गर्ने ।

५२. बजारको समसामयिक स्थिति समेतलाई मध्यनजर गरी बोर्डले बजार सहभागीहरुलाई दिएको निर्देशनहरु समेटी एकीकृत निर्देशिका जारी गर्ने ।

५३. धितोपत्र सम्बन्धी ऐन, नियमावली तथा निर्देशिकाहरुको आवश्यक पुनरावलोकन गरी संशोधन गर्ने ।

१.४.५ बजार सुपरिवेक्षण व्यवस्थामा सुधार

५४. धितोपत्र व्यवसायीको कारोबारको साथै धितोपत्र बजारमा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणका लागि जोखिममा आधारित सुपरिवेक्षण (Risk Based Supervision)को कार्यविधि विकास गरी सो अनुरूप सुपरिवेक्षण कार्य गर्ने ।

५५. नेप्से तथा सिडिएससीको प्रणाली संपरीक्षण गर्ने व्यवस्था शुरु भइसकेकोले यसलाई थप स्तरीय बनाउँदै सूचना प्रविधिको बढी प्रयोग हुने अन्य सेवा प्रदायकको प्रणालीको समेत संपरीक्षण गराउने व्यवस्था गर्ने ।

५६. वस्तु विनिमय बजारको सुपरिवेक्षण कार्यलाई दक्ष एवं प्रभावकारी बनाउन वस्तु विनिमय बजार तथा बस्तु कारोवार व्यवसायी सुपरिवेक्षण दिग्दर्शन तर्जूमा गरी लागू गर्ने ।

५७. धितोपत्र व्यवसायीको नियम परिपालना प्रतिवेदनको ढाँचा विकास गरी कार्यान्वयन गर्ने ।

५८. सामूहिक लगानी कोष, क्रेडिट रेटिङ्ग संस्था, धितोपत्र व्यवसायी र सूचीकृत कम्पनीको विस्तृत विवरण (Profile) तयार तथा अद्यावधिक गर्ने ।

५९. धितोपत्र बजारमा कारोबार हुने सूचीकृत कम्पनी, कारोबार रकम, कारोबार हुने धितोपत्र आदि सम्बन्धमा Alert Generating Real Time Surveillance गर्न Automated Market Surveillance Systemविकासका लागि दक्षिण एशियाली राष्ट्रको नियमन निकायसँग सहकार्य गर्ने ।

१.४.६ अध्ययन / अनुसन्धान तथा वित्तीय साक्षरता अभिवृद्धि

६०. वित्तीय क्षेत्र विकास रणनीतिको आ.व. २०७६।७७ अन्तिम वर्ष भएकाले सोको समीक्षा गरी सोही आधारमा त्रीवर्षीय धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी रणनीतिक योजना (२०७७/७८-२०८०/८१) को प्रारूप तयार गर्ने ।

६१. वस्तु विनिमय बजारको सञ्चालन तथा नियमनसम्बन्धमा क्षमता अभिवृद्धि गर्न विदेशी विज्ञहरुमार्फत बोर्डको जनशक्ति तथा अन्य पदाधिकारीहरुलाई सहभागी गराई उच्चस्तरीय नीतिगत छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम आयोजना गर्ने ।

६२. धितोपत्र बजारमा महिला तथा जेष्ठ नागरिकको सहभागिता बढाउन समावेशी नीति लिने सम्बन्धमा अध्ययन गर्ने ।

६३. विदेशी लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण ऐन, २०७५ लागू भैसकेको सर्न्दभमा गैर आवासीय नेपाली तथा विदेशी संस्थागत लगानीकर्तालाई धितोपत्रको दोस्रो बजारमा भित्र्याउने सम्बन्धमा आवश्यक अध्ययन गर्ने ।

६४. धितोपत्र बजार तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी सम्पूर्ण विवरण तथा तथ्याङ्कहरुको एकीकृत व्यवस्थापनसम्बन्धी अध्ययन गरी केन्द्रीय धितोपत्र बजार तथा कमोडिटी फ्यूचर्स बजार तथ्याङ्क बैंकको सुदृढ गर्दै जाने ।

६५. धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी विभिन्न शैक्षिक तालिम संचालन तथा अध्ययन अनुसन्धान गरी नीति निर्माणमा सहयोग गर्न धितोपत्र तथा फ्यूचर्स बजार र वित्तीय शिक्षा प्रशिक्षण संस्था (Securities, Futures Market and Financial Education Institute-SFFEI) शीघ्र स्थापना गर्ने ।

६६. उपलब्ध तथ्याङ्क तथा जानकारीहरुको आधारमा धितोपत्र बजार विकास तथा सुधारसम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमहरुको प्रभावकारिता सम्बन्धमा अध्ययन गर्ने ।

६७. वित्तीय साक्षरता रणनीति तयार भैरहेको परिप्रेक्ष्यमा वित्तीय साक्षरता अभिवृद्धिका लागि अध्ययन गरी उपयुक्त ढाँचा बनाउने ।

६८. धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी ज्ञान अभिवृद्धि गर्न कानून व्यवसायी, पत्रकार

तथा विभिन्न सरकारी निकायहरुमा उक्त संस्थाहरुसँगको सहकार्यमा प्रतिष्ठानस्तरीय तालिम/प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजना गर्ने ।

६९. कलेज तथा स्कूलका विद्यार्थीहरुलाई वित्तीय बजार सम्बन्धी जानकारी दिन वित्तीय बजारसम्बन्धी जानकारी पुस्तिका तयार गरी व्यापक रूपमा वितरण गर्ने ।

७०. बोर्डबाट २०७६ वैशाख देखि मासिकरूपमा लगानीकर्ता प्रत्यक्ष संवाद रेडियो कार्यक्रम शुरुवात गरिएकोमा यस आ.व. देखि प्रत्येक दुई हप्ता अर्थात महिनाको दुई पटक संचालन गर्ने ।

७१. बोर्ड र कम्पनी रजिष्ट्रार कार्यालयको सहकार्यमा बोर्ड तथा कम्पनी रजिष्ट्रार कार्यालय तथा अन्य सम्बन्धित निकायका पदाधिकारीहरु र एक अर्ब वा सो भन्दा बढीको पूँजीमा स्थापित उत्पादनमूलक कम्पनीहरुका प्रमुखहरु तथा विज्ञहरुलाई संलग्न गराई पब्लिक कम्पनी तथा धितोपत्र बजारमार्फत् पूँजी परिचालन सम्बन्धमा छलफल/अन्तरक्रिया कार्यक्रम आयोजना गर्ने ।

७२. पछिल्लो समयमा काठमाडौं उपत्यका बाहिरसमेत पूँजी बजार गतिविधिहरु बढ्दै गएकाले यस सम्बन्धी जानकारी तथा सचेतना अभिबृद्धि गरी यसमा व्यापक जनसहभागिता बढाउन प्रदेश नं १ बाट शुरु गरिएको प्रादेशिक पूँजी बजार प्रर्दशनीलाई बजार सहभागीहरुमार्फत अन्य प्रदेशहरुमा संचालन गर्न आवश्यक सहजीकरण गर्ने ।

१.५ नियमित कार्यक्रमहरु

बोर्डका नियमित कार्यक्रमहरुलाई देहाय बमोजिम विभिन्न चार उपशीर्षकमा विभाजन गरी प्रस्तुत गरिएको छ :

१.५.१ धितोपत्रहरु दर्ता तथा निष्काशन स्वीकृति र व्यवसाय संचालन अनुमति तथा विनियमावली स्वीकृति

१. संगठित संस्थाहरुको धितोपत्रहरु दर्ता गर्ने, विवरणपत्र बिक्री प्रस्ताव, हकप्रद शेयर निष्काशन सम्बन्धी व्यवस्था तथा विवरण पुस्तिका स्वीकृत गर्ने र विवरण पुस्तिका प्रकाशन गर्न संगठित संस्थाहरुलाई स्वीकृति प्रदान गर्ने ।

२. धितोपत्र बजार, वस्तु विनिमय बजार तथा व्यवसायीहरु, धितोपत्र दलाल, निष्काशन तथा बिक्री प्रबन्ध, शेयर रजिष्ट्रार, लगानी व्यवस्थापन, प्रत्याभूति, योजना व्यवस्थापन, डिपोजिटरी, निक्षेप सदस्य, आस्वा सहभागी, क्रेडिट रेटिङ्ग तथा अन्य धितोपत्र व्यवसाय गर्न प्राप्त निवेदनहरुको अध्ययन गरी अनुमतिपत्र/दर्ता प्रमाणपत्र प्रदान गर्ने तथा नवीकरण गर्ने ।

३. सामूहिक लगानी कोष स्थापना गर्न चाहने संगठित संस्थाहरुबाट प्राप्त निवेदनहरुको अध्ययन गरी कोष दर्ता गर्ने तथा कोष सुपरीवेक्षकको कार्य गर्न चाहनेहरुलाई स्वीकृति प्रदान गर्ने ।

४. धितोपत्र बजार तथा धितोपत्रको केन्द्रीय निक्षेप कम्पनीबाट बोर्डको स्वीकृतिका लागि पेश हुने नयाँ विनियमावली तथा विनियमावली संशोधनको पुनरावलोकन गरी स्वीकृत गर्ने ।

५. वस्तु विनिमय बजार तथा राफसाफ कम्पनीबाट बोर्डको स्वीकृतिका लागि पेश हुने नयाँ विनियमावली पुनरावलोकन गरी स्वीकृत गर्ने ।

१.५.२ बजार अनुगमन, सुपरिवेक्षण तथा कारवाही

६. धितोपत्रको सार्वजनिक निष्काशनमा आस्वा प्रणालीमा सहभागी कम्तिमा २५ प्रतिशत बैंक तथा वित्तीय संस्थाको स्थलगत सुपरिवेक्षण गर्ने ।

७. सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४ र सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंककारी कृयाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण सम्बन्धी निर्देशन, २०७६ ले गरेको व्यवस्था बमोजिम धितोपत्र व्यवसायमा संलग्न सम्पूर्ण व्यक्ति, लगानीकर्ताहरुको ग्राहक पहिचान (KYC) गर्नुपर्ने व्यवस्थाको कार्यान्वयन स्थितिको सुपरिवेक्षण गर्ने ।

८. धितोपत्रको निष्काशन, बाँडफाँड, सूचीकरणसम्बन्धी काम कारवाहीहरुको सम्बन्धमा कम्तिमा ५० प्रतिशत मर्चेन्ट बैंकरहरुको स्थलगत निरीक्षण गर्नुका साथै नियमित रूपमा कामकारवाहीहरुको गैह-स्थलगत सुपरिवेक्षण गर्ने ।

९. धितोपत्र खरिद बिक्री सम्बन्धमा लगानीकर्ताहरुको आदेशको कार्यान्वयन, कारोवार राफसाफ तथा फछ्र्यौट, निक्षेप सदस्यको सेवा प्रवाह तथा ऐन नियमको पालना सम्बन्धमा कम्तिमा २० प्रतिशत धितोपत्र दलाल व्यवसायी तथा निक्षेप सदस्यको स्थलगत निरीक्षण गर्नुका साथै अन्य कामकारवाहीहरुको नियमित रूपमा गैह-स्थलगत सुपरिवेक्षण गर्ने ।

१०. सामूहिक लगानी कोषको लगानी व्यवस्थापन तथा अन्य काम कारवाही सम्बन्धमा कम्तिमा ५० प्रतिशत योजना व्यवस्थापक तथा डिपोजिटरीहरुको स्थलगत निरीक्षण तथा अन्य काम कारवाहीहरुको गैर स्थलगत निरीक्षण गर्ने ।

११. धितोपत्र बजार, केन्द्रीय निक्षेप कम्पनी, सूचीकृत संगठित संस्था, निक्षेप सदस्य, आस्वा सदस्य तथा क्रेडिट रेटिङ्ग संस्थाको वित्तीय विवरण प्रवाह, वार्षिक साधारण सभा, सूचना प्रवाह तथा अन्य कामकारवाहीको सम्बन्धमा नियमित रूपमा गैह-स्थलगत सुपरिवेक्षण गर्ने व्यवस्था गर्ने ।

१२. धितोपत्र बजारमा कारोवार हुने सूचीकृत कम्पनी, कारोवार रकम, कारोवार हुने धितोपत्र

आदि सम्बन्धमा नेपाल स्टक एक्सचेञ्जमा हुने धितोपत्र कारोवारको Real Time Surveillance गर्ने ।

१३. वस्तु विनिमय बजार तथा वस्तु विनिमय कारोबार व्यवसायीहरुको विवरण प्रवाह तथा अन्य कामकारवाहीको सम्बन्धमा परिष्कृत एवं नियमित रूपमा गैहस्थलगत सुपरिवेक्षण गर्ने व्यवस्था गर्ने तथा आवश्यकतानुसार स्थलगत निरीक्षण गर्ने ।

१४. धितोपत्र सम्बन्धी कसूरका सम्बन्धमा आवश्यकता अनुसार अनुसन्धान तथा तहकिकात गर्ने र ऐन नियमको पालना नगर्ने पक्षहरु उपर धितोपत्र सम्बन्धी ऐन, २०६३ को व्यवस्था अनुसार आवश्यक कारवाही अगाडि बढाउने तथा बोर्ड पक्ष वा विपक्ष भएका मुद्दा मामिलाको पुर्पक्ष वा प्रतिरक्षा गर्ने ।

१.५.३ बजार विकासका लागि सुझाव, नीति तथा कार्यक्रम तयारी तथा प्रगति पुनरावलोकन र गुनासा समाधान

१५. धितोपत्र बजार तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम तर्जूमा र धितोपत्र बजार सुधार तथा विकासका लागि आवश्यकतानुसार नेपाल सरकार समक्ष राय सुझाव प्रस्तुत गर्ने ।

१६. बोर्डको वार्षिक कार्यक्रम र बजेट तयार गर्ने तथा सो अनुसार भए गरेका काम कारवाहीहरुको प्रत्येक त्रैमासिक अवधिमा पुनरावलोकन गर्ने ।

१७. लगानीकर्ताको गुनासाहरुको छानविन तथा समाधान सम्बन्धमा आवश्यक कार्य गर्ने/गराउने ।

१.५.४ लगानीकर्ता प्रशिक्षण तथा जनचेतना अभिबृद्धि र अध्ययन अनुसन्धानमा प्रोत्साहन तथा व्यावसायिकता विकास तथा अन्य

१८. धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी जानकारी दिने उद्देश्यले काठमाडौं उपत्यका बाहिर कम्तिमा २५ वटा लगानीकर्ता प्रशिक्षण तथा तालिम कार्यक्रम संचालन गर्ने । यस्तो कार्यक्रम प्रत्येक प्रदेशमा कम्तिमा २ पटक हुने गरी सञ्चालन गर्ने ।

१९. धितोपत्र बजार नियमन निकायहरुको अन्तर्राष्ट्रिय संस्था (IOSCO)ले विश्व लगानीकर्ता सप्ताहलाई निरन्तरता दिइरहेको सर्न्दभमा उक्त सप्ताहमा विविध कार्यक्रमहरु आयोजना गरी सम्पन्न गर्ने ।

२०. प्रदेशहरुमा पत्रकारहरुलाई आर्थिक र धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी तालिम तथा प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजना गर्ने ।

२१. धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी अद्यावधिक जानकारी तथा सूचना प्रवाह गर्न देहाय अनुसारका प्रकाशन गर्ने :

- बोर्डको वार्षिक प्रतिवेदन (अंग्रेजी तथा नेपाली),
- बजारसम्बन्धी संक्षिप्त लेख सहितको नेपाल धितोपत्र बोर्ड समाचार द्विमासिक,
- धितोपत्र बजारको तथ्यांक नियमित रूपमा जानकारी गराउन Quarterly Securities Market Indicators,
- नेपाल धितोपत्र बोर्ड एक परिचय तथा धितोपत्र तथा वस्तु विनिमयसम्बन्धी वारम्वार शोधिने प्रश्नहरुसम्बन्धी अद्यावधिक संस्करण,
- अनुसन्धानमूलक तथा मौलिक लेखहरु समावेश गरी सेबोन जर्नलको प्रकाशन गर्ने ।
- पूँजी बजारसम्बन्धी साक्षरता संक्षेपमा प्रकाशन गर्ने ।

२२. धितोपत्र बजार सम्बन्धमा लगानीकर्ताको सचेतनाको स्तर अभिबृद्धि गर्न विभिन्न संचार माध्यमबाट चेतनामूलक सन्देशहरु प्रवाह गर्ने ।

२३. धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजार सम्बन्धी सूचनाहरु प्रभावकारी ढंगले सम्प्रेषण गर्न बोर्डको वेवसाइटलाई बढी सूचनामूलक तथा स्तरीय बनाई प्रयोगकर्ता मैत्री बनाउने ।

२४. देशभरी बजारसम्बन्धी जनचेतना अभिबृद्धि गर्न पाक्षिक रेडियो कार्यक्रम संचालन गर्ने ।

२५. बोर्डको वार्षिकोत्सवको उपलक्ष्यमा उत्कृष्ट आर्थिक प्रत्रकार छनौट गरी पूँजी बजार पत्रकारिता पुरस्कार प्रदान गर्ने, धितोपत्र बजार तथा कमोडिटी फ्यूचर्स बजारसम्बन्धमा दर्शनाचार्य (एमफील) तथा स्नातकोत्तर तहमा लेखिएका उत्कृष्ट शोधपत्रहरुलाई पुरस्कृत गर्ने र २० वर्षे सेवा अवधि पूरा गरेका कर्मचारीको सम्मान गर्ने लगायतका कार्यक्रमसहित वार्षिकोत्सव कार्यक्रम आयोजना गर्ने ।

२६. धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी नीति निर्माणमा सहयोग हुने तालिम, सेमिनार तथा कार्यशाला गोष्ठीहरुमा बोर्डका पदाधिकारीहरुलाई र धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजार नियमनसम्बन्धी शीप तथा दक्षता अभिवृद्धिका लागि बोर्डको जनशक्तिलाई उपयुक्त राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय तालिम तथा सेमिनार कार्यक्रमहरुमा सहभागी गराउने ।

२७. नयाँ लगानीकर्ताहरुलाई दृष्टिगत गरी काठमाडौं उपत्यकामा धितोपत्र बजारसम्बन्धी निरन्तर प्रशिक्षण तथा जनचेतना अभिबृद्धि र लगानीकर्ताहरुको जिज्ञासाहरु सम्बोधन गर्न पाक्षिकरूपमा काठमाडौं उपत्यकाको उपयुक्त स्थानमा लगानीकर्ता कार्यक्रम संचालन गर्ने ।

***

क. आर्थिक तथा धितोपत्र बजारसम्बन्धी तालिका

तालिका-१
अन्तर्राष्ट्रिय धितोपत्र बजार

क्र.स.	विवरण	सन् २०१६	सन् २०१७	सन् २०१८	परिवर्तन प्रतिशत	
					सन् २०१७	सन् २०१८
१	**बजार पूँजीकरण (रकम अमेरिकी डलर, ट्रिलियनमा)**					
	अमेरिका क्षेत्र	३०.९६	३६.४९	३४.२१	१७.८६	-६.२५
	एशिया प्यासिफिक क्षेत्र	२४.४४	३१.२७	२३.८६	२७.९५	-२३.७०
	युरोप, मध्य पूर्व तथा अफ्रिकी क्षेत्र	१५.६४	१९.४१	१६.३७	२४.१०	-१५.६६
	कुल बजार पूँजीकरण	७१.०४	८७.१७	७४.४३	२२.७१	-१४.६२
२	**कारोबार (रकम अमेरिकी डलर, ट्रिलियनमा)**					
	अमेरिका क्षेत्र	१०.७५	४१.८७	५४.६२	२८९.४९	३०.४५
	एशिया प्यासिफिक क्षेत्र	७.४१	३०.२४	२९.१८	३०८.१०	-३.५१
	युरोप, मध्य पूर्व तथा अफ्रिकी क्षेत्र	२.७६	१२.१३	१३.५२	३३९.४९	११.४६
	कुल कारोबार रकम	२०.९२	८४.२४	९७.३२	३०२.६८	१५.५३
३	**सूचीकृत कम्पनीको संख्या**					
	अमेरिका क्षेत्र	९,९७१	९,८३२	१०,०७५	-१.३९	२.४७
	एशिया प्यासिफिक क्षेत्र	२५,३९०	२६,६६१	२७,३४७	५.०१	२.५७
	युरोप, मध्य पूर्व तथा अफ्रिकी क्षेत्र	१३,६१५	१३,७२७	१४,१६०	०.८२	३.१५
	कुल सूचीकृत कम्पनीको संख्या	४८,९७६	५०,२२०	५१,५८२	२.५४	२.७१
४	**प्राथमिक निष्काशन रकम (रकम अमेरिकी डलर, बिलियनमा)**					
	अमेरिका क्षेत्र	१६३.५७	४९.१८	५२.४१	-६९.९३	६.५७
	एशिया प्यासिफिक क्षेत्र	३७५.११	१०३.४८	९२.४४	-७२.४१	-१०.६७
	युरोप, मध्य पूर्व तथा अफ्रिकी क्षेत्र	२०७.२६	५२.३१	३७.१६	-७४.७६	-२८.९६
	कुल प्राथमिक निष्काशन रकम	७४५.९४	२०४.९७	१८२.००	-७२.५२	-११.२१

स्रोतः वर्ल्ड फेडेरशन अफ एक्सचेञ्ज ।

तालिका–२
नेपालको समष्टिगत आर्थिक अवस्था

क्रस	विवरण	इकाई	आर्थिक वर्ष		
			२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६*
१	**यथार्थ क्षेत्र र मूल्य**				
	क) यथार्थ आर्थिक बृद्धि	प्रतिशत	७.७	६.३	६.८
	कृषि	प्रतिशत	५.२	२.८	५
	उद्योग	प्रतिशत	१२.४	९.६	८.१
	सेवा	प्रतिशत	८.१	७.२	७.३
	ख) प्रति व्यक्ति आय	अमेरिकी डलर	८७७	९९८	१०३४
	ग) कूल उपभोग/ जिडिपी अनुपात	प्रतिशत	८६.६	८२.२	७९.५
	घ) कूल गार्हस्थ वचत/जिडिपी अनुपात	प्रतिशत	१३.४	१७.८	२०.५
	ङ) कूल राष्ट्रिय वचत/जिडिपी अनुपात	प्रतिशत	४६.४	४७.१	५२.४
	च) कूल स्थिर पूँजी लगानी/जिडिपी अनुपात	प्रतिशत	३१.४	३४.७	३६.९
	छ) मूल्य बृद्धि (मुद्रा स्फीति) औषत वार्षिक	प्रतिशत	४.५	४.२	४.५
२	**मौद्रिक एवं वित्तीय क्षेत्र**				
	क) संकुचित मुद्रा प्रदाय (एम १)	प्रतिशत	१३.१	१७.६	१६.२
	ख) विस्तृत मुद्रा प्रदाय (एम २)	प्रतिशत	१५.५	१९.४	१८.०
	(ग) निजी क्षेत्रको कर्जा वृद्धि	प्रतिशत	१८.०	२२.३	२०.०
	(घ) कुल निक्षेप बृद्धि	प्रतिशत	१४.०	१९.२	१८
	(ङ) पूँजी बजारः नेप्से सूचकांक	प्रतिशत	१५८२.६७	१२१२.३६	१२७९.६३
३	**सरकारी वित्त क्षेत्र**				
	क) राजस्व वृद्धि	प्रतिशत	२६.४	१९.३	–
	(ख) सरकारी खर्च बृद्धि	प्रतिशत	३९.३	२९.९	–
	(ग) बजेट घाटा बचत	प्रतिशत	–७.१	–१०.४६	–
	घ) खुद तिर्न बाँकी सार्वजनिक ऋण	रु. अर्ब	६०२.६	९१६.५	९७८.२

४	**वाह्य क्षेत्र (वैदेशिक व्यापार र भुक्तानी)**				
	(क) निर्यात वृद्धि	प्रतिशत	४.२	११.८	१४.६
	निर्यात/जिडिपी अनुपात	प्रतिशत	२.७	२.७	२.७
	(ख) आयात वृद्धि	प्रतिशत	२८.०	२५.५	१५.०
	आयात/जिडिपी अनुपात	प्रतिशत	३७.०	४१.३	४१.३
	(ग) निर्यात/आयात अनुपात	प्रतिशत	७.४	६.६	६.५
	(घ) व्यापार घाटा बृद्धि	प्रतिशत	३०.४	२६.६	१५.०
	व्यापार घाटा/जिडिपी अनुपात	प्रतिशत	-३४.३	-३८.३	-३८.६
	(च) चालु खाता सन्तुलन	रु. अर्ब	-१०.१	-२४५.२	-२५९.४
	(छ) शोधनान्तर वचत	रु. अर्ब	८२.२	०.९६	-५०.०
	(ज) विदेशी मुद्रा संचिति (वस्तु तथा सेवा आयात धान्न पुग्ने) क्षमता	महिना	११.४	९.४	७.७
	झ) विदेशी विनिमय दर	रु. प्रति अमेरिकी डलर	१०६.२	१०४.४	११३.६

*२०७५ फागुन मसान्तसम्म

स्रोतः आर्थिक सर्वेक्षण, २०७५।७६, अर्थ मन्त्रालय।

तालिका–३
विगत १० वर्षमा धितोपत्रको प्राथमिक बजार

(लगानी उपकरणको आधारमा) (रकम रु. करोडमा)

वर्ष	आर्थिक वर्ष		साधारण सेयर		हकप्रद सेयर		थप निष्काशन		ऋणपत्र		म्युचुअल फण्ड		कुल	
	संख्या		रकम	संख्या	रकम	संख्या	रकम	संख्या	रकम	संख्या	रकम	संख्या	रकम	
१	२००९/१०	२०६६/६७	३६	३०७.३२	३५	१०९६.२८	१	७.१५	०	०	०	०	७२	१,४१०.७५
२	२०१०/११	२०६७/६८	१५	१७२.८४	३१	५०४.९३	०	०	१	३०	०	०	४७	७०७.७७
३	२०११/१२	२०६८/६९	१५	१२९.८५	७	४५.१६	०	०	३	१२०	०	०	२५	२९५.०१
४	२०१२/१३	२०६९/७०	२२	३११.१७	५	३९३.८८	०	०	७	३५५	२	१२५	३६	१,१८५.०५
५	२०१३/१४	२०७०/७१	१६	१५७.३५	२६	४२४.३३	०	०	३	१४५	१	१००	४६	८२६.६८
६	२०१४/१५	२०७१/७२	१८	६९७.७३	२२	२३०.७९	०	०	५	२९०	३	२२५	४८	१,४४३.५२
७	२०१५/१६	२०७२/७३	११	२७६	३७	९४०.४३	३	५८३.४२	०	०	१	१००	५२	१,८९९.८५
८	२०१६/१७	२०७३/७४	१७	१५१	७६	४५६४	४	७९९	०	०	४	४२५	१०१	५,९३९.००
९	२०१७/१८	२०७४/७५	२१	८३०	५५	२५७०	६	११५०	१	३००	४	४८०	८६	५,०३०.००
१०	२०१८/१९	२०७५/७६*	२५	७२४	१५	४३३	०	०	९	१९५८	४	३९०	४४	१,५४७.००
		जम्मा	१९६	३७५७.३	३०९	११२०३	१४	२५३९.६	२०	१२४०	१९	१८४५	५३८	१९,३४४.६३

*** २०७६ जेठ मसान्तसम्म**

अनुसूची-४
विगत १० वर्षमा धितोपत्रको दोस्रो बजार

क्रस	विवरण	आर्थिक वर्ष									
		२००९/१०	२०१०/११	२०११/१२	२०१२/१३	२०१३/१४	२०१४/१५	२०१५/१६	२०१६/१७	२०१७/१८	२०१८/१९
		२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६*
१	सूचीकृत संगठित संस्थाको कुल संख्या	१७६	२०७	२१६	२३०	२३३	२३२	२२९	२०८	१९६	२०९
२	कुल सूचीकृत धितोपत्रको संख्या (करोडमा)	८२.२	१०३.४	११४.०	१२९.८	१६०.८	२२१.३	३६४.३	२९६.६	३५९.९	४१८.४
३	सूचीकृत धितोपत्रको चुक्ता मूल्य (रु. करोडमा)	७९३५.६	१००२३.८	११०६१.१	१२६०६.४	१४७९३.३	१७९१.९	२०४०२.०	२८९५९.०	३५२१०.०	४१८८६.८
४	धितोपत्रको वार्षिक कारोबार रकम (रु. करोडमा)	११८५.१	६६६.५	१०२७.३	२२०४.९	७७२९.९	६५३३.२	१६३९५.८	२०५०२.०	१२१४०.०	९९२७.१
५	औसत दैनिक कारोबार रकम (रु. करोडमा)	५.३	२.९	४.४	९.५	३३.६	३०.२	७०.४	८९.१	५२.१	४४.५
६	कुल कारोबार भएको दिन	२२५	२३१	२३२	२३२	२३०	२१६	२३३	२३०	२३३	२२३

७	कारोबार भएको स्क्रीप्ट संख्या	१९८	२२२	२३०	२३०	२६९	२७१	२७४	२७०	२५९	२५५
८	कारोबार भएको कुल शेयर संख्या (हजारमा)	२६२३१.४	२६२४०.४	४१८८५.४	८१५७१.७	२१४१४३.६	१५९७१७.५	३०२०२१.०	३९२८८१.०	२९४००.०	३३९९५.७
९	कारोबार संख्या	२१३७३३.०	३०२३६४.०	२९३४८९.०	२९२३६६.०	५६६३८९.०	४७७२७८.०	८३६९०२.०	१३५६५१५.०	१३१०९८६.०	१२७९३०५.०
१०	सूचीकृत धितोपत्रको बजार पूँ(जीकरण (रु. करोडमा)	३७६८७.१	३२३४८.४	३६८२६.२	५१४४९.२	१०५७१६.६	९८९४०.०	१८९०१३.०	१८५६८३.०	१४३५१४.०	१५७९४०.०
११	सूचीकृत धितोपत्रको फ्लोट बजार पूँजीकरण (रु. करोडमा)	९५८७.४	७१४९.९	७१२४.२	८९५५.९	३३१०६.४	२८१७८.४	७१८९६.०	६४१६९.०	४८३९०.०	५५२९५.०
१२	बजार पूँजीकरणमा कारोबारको प्रतिशत	३.१	२.१	२.८	४.३	७.३	६.६	८.७	११.०	८.५	६.१
१३	कुल गार्हस्थ उत्पाद(नमा बजार पूँजीकरणको प्रतिशत	३१.६	२३.७	२४.१	३०.४	५३.८	४६.४	८३.९	७०.३	४७.७	–

१४	कुल गार्हस्थ उत्पादनमा फ्लोट बजार पूँजीकरणको प्रतिशत	८.०	५.२	४.७	५.३	१६.९	१३.२	३१.९	२४.३	१८.३	-
१५	नेप्से सूचकांक	४७७.७३	३६२.८५	३८९.७४	५१८.३०	१०३६.१०	९६१.२३	१७१८.१५	१५८२.६७	१२१२.३६	१२७९.६३
१६	सेन्सिटीभ सूचकांक	११६.१४	८९.४४	९८.७७	१३०.३०	२२२.५०	२०४.६७	२९४.४१	३३६.०४	२५५.२०	२७१.८५
१७	फ्लोट सूचकांक	४४.३०	३०.६७	३०.५६	३५.८०	६४.१०	६८.४७	९९.९५	११६.१४	८७.१५	९३.०६
१८	सेन्सिटीभ फ्लोट सूचकांक	४१.३४	२७.२८	२७.६१	३०.९७	६०.९४	५७.११	१०६.४३	११४.४०	७६.७४	८६.२२

* २०७६ जेठ मसान्तसम्म

स्रोतः नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लि.।

तालिका ५

नेपालको वित्तीय प्रणालीको संरचना

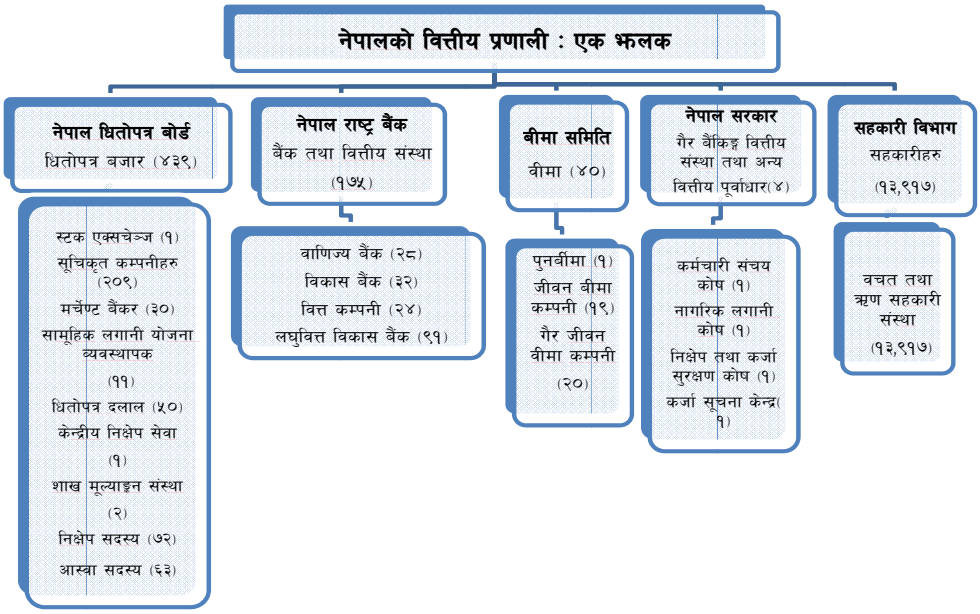

तालिका ६

सामूहिक लगानी कोष

क्र स.	सामूहिक लगानी कोषको नाम	कोष प्रवर्द्धक	ठेगाना
१	सिद्धार्थ म्युचुयल फण्ड	सिद्धार्थ बैंक लि.	नक्साल, काठमाडौं ।
२	नविल म्युचुयल फण्ड	नविल बैंक लि.	नक्साल, काठमाडौं ।
३	एनएमबि म्युचुयल फण्ड	एनएमबि बैंक लि.	नक्साल, काठमाडौं ।
४	ग्लोबल आइएमइ म्युचुयल फण्ड	ग्लोबल आइएमइ बैंक लि.	जमल, काठमाडौं ।
५	एनआइविएल म्युचुयल फण्ड	नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लि.	लाजिम्पाट, काठमाडौं ।
६	लक्ष्मी म्युचुयल फण्ड	लक्ष्मी बैंक लि.	नयाँ बानेश्वर, काठमाडौं।
७	सानिमा म्युचुयल फण्ड	सानिमा बैंक लि.	नक्साल, काठमाडौं।
८	सिटिजन म्युचुयल फण्ड	सिटिजन ईन्टरनेशनल बैंक लि.	डिल्लीबजार, काठमाडौं ।
९	एनआइसि एसिया बैंक म्युचुयल फण्ड	एनआइसि एसिया बैंक लि.	बबरमहल, काठमाडौं ।
१०	सिभिल म्युचुअल फण्ड	सिभिल बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं ।
११	सनूराइज म्युचूअल फण्ड	सनूराइज बैंक लि.	गैरीधारा, काठमाडौं ।

तालिका ७
मर्चेन्ट बैंकर

क्र स.	नाम	व्यवसाय	ठेगाना/सम्पर्क नं/फ्याक्स नं
१.	सनराईज क्यापिटल लि.	निष्काशन तथा बिक्री प्रबन्ध, शेयर रजिष्ट्रेशन, धितोपत्र प्रत्याभूति, लगानी व्यवस्थापन, संस्थागत परामर्श सेवा	कमलपोखरी, काठमाडौं । सम्पर्क नं.:४४२८५५०, ४४२८६६० फ्याक्स नं. : ४४२८६८८
२.	एनएमबि क्यापिटल लि.	निष्काशन तथा बिक्री प्रबन्ध, शेयर रजिष्ट्रेशन, धितोपत्र प्रत्याभूति, लगानी व्यवस्थापन, संस्थागत परामर्श सेवा	नक्साल, काठमाडौं। सम्पर्क नं.: ४२५३०९६ फ्याक्स नं. : ४२५१५४४
३.	नागरिक लगानी कोष	निष्काशन तथा बिक्री प्रबन्ध, धितोपत्र प्रत्याभूति, सेयर रजिष्ट्रेशन	नयाँ बानेश्वर, काठमाडौं। सम्पर्क नं.: ४७८५३२१, ४७८५३१९ फ्याक्स नं. : ४७८५३२०
४.	ग्लोबल आईएमई क्यापिटल लि.	निष्काशन तथा बिक्री प्रबन्ध, शेयर रजिष्ट्रेशन, धितोपत्र प्रत्याभूति, लगानी व्यवस्थापन, संस्थागत परामर्श सेवा	जमल, काठमाडौं। सम्पर्क नं.: ४२२६४० फ्याक्स नं. : ४२२२५३४
५.	भिवोर क्यापिटल लि.	निष्काशन तथा बिक्री प्रबन्ध, शेयर रजिष्ट्रेशन, धितोपत्र प्रत्याभूति, लगानी व्यवस्थापन	कृष्णगल्ली, ललितपुर। सम्पर्क नं.: ५५५४७९३, ५५५४७९४
६.	सिभिल क्यापिटल मार्केट लि.	निष्काशन तथा बिक्री प्रबन्ध, धितोपत्र प्रत्याभूति, सेयर रजिष्ट्रेशन, लगानी ब्यवस्थापन	कमलादी, काठमाडौं। सम्पर्क नं.: ४१६८६५४ फ्याक्स नं. : ४१६८७३४
७.	प्रभु क्यापिटल लि.	निष्काशन तथा बिक्री प्रबन्ध, धितोपत्र प्रत्याभूति, सेयर रजिष्ट्रेशन, लगानी ब्यवस्थापन	कमलादी, काठमाडौं। सम्पर्क नं.: ४२२१९४६, ४२२१९५२, फ्याक्स नं. : ४२२२८०२
८.	नविल ईन्भेष्टमेन्ट बैकिङ्ग लि.	निष्काशन तथा बिक्री प्रबन्ध, शेयर रजिष्ट्रेशन, धितोपत्र प्रत्याभूति, लगानी व्यवस्थापन, संस्थागत परामर्श सेवा	नक्साल, काठमाडौं। सम्पर्क नं.: ४४११६०४, ४४११७३३ फ्याक्स नं. : ४४१०५५४
९.	लक्ष्मी क्यापिटल मार्केट लि.	निष्काशन तथा बिक्री प्रबन्ध, शेयर रजिष्ट्रेशन, धितोपत्र प्रत्याभूति, लगानी व्यवस्थापन, संस्थागत परामर्श सेवा	नयाँ बानेश्वर। सम्पर्क नं.: ४७८०२२२, ४७८१५८२ फ्याक्स नं. : ४७०५८३
१०.	एनआईबिएल एस क्यापिटल लि.	निष्काशन तथा बिक्री प्रबन्ध, शेयर रजिष्ट्रेशन, धितोपत्र प्रत्याभूति, लगानी व्यवस्थापन, संस्थागत परामर्श सेवा	लाजिम्पाट, काठमाडौं। सम्पर्क नं.: ४००५०८० फ्याक्स नं. : ४००५०८४

११.	कृति क्यापिटल एण्ड ईन्भेष्टमेन्टस् लि.	लगानी ब्यवस्थापन	रविभवन, काठमाडौं। सम्पर्क नं.: ४२७६७८६, ४२८१७७६
१२.	सम्वृद्धि क्यापिटल लि.	लगानी ब्यवस्थापन	नयाँ बानेश्वर, काठमाडौं। सम्पर्क नं.: ४७८१५०१, ६२०१७८९
१३.	नेशनल मर्चेन्ट बैंकर लि.	लगानी ब्यवस्थापन	कालिकास्थान, काठमाडौं। सम्पर्क नं.: ४४३०७४६
१४.	सिद्धार्थ क्यापिटल लि.	निष्काशन तथा बिक्री प्रबन्ध, शेयर रजिष्ट्रेशन, धितोपत्र प्रत्याभूति, लगानी व्यवस्थापन, संस्थागत परामर्श सेवा	नक्साल, काठमाडौं। सम्पर्क नं.: ४२५७७६७ फ्याक्स नं. : ४२५७७६४
१५.	प्रोभिडेन्ट मर्चेन्ट बैंकर लि.	सेयर रजिष्ट्रेशन, लगानी ब्यवस्थापन	पेप्सीकोला, काठमाडौं। सम्पर्क नं.: ४९९३४५० फ्याक्स नं. : ४९९३४५०
१६.	सिबिआइएल क्यापिटल लि	निष्काशन तथा बिक्री प्रबन्ध, धितोपत्र प्रत्याभूति, सेयर रजिष्ट्रेशन, लगानी ब्यवस्थापन	डिल्लिबजार काठमाडौं। सम्पर्क नं.: ४४१८६६७ फ्याक्स नं. : ४२३९३०६
१७.	सानिमा क्यापिटल लि	निष्काशन तथा बिक्री प्रबन्ध, धितोपत्र प्रत्याभूति, सेयर रजिष्ट्रेशन, लगानी ब्यवस्थापन	नक्साल, काठमाडौं। सम्पर्क नं.: ४४२८९५६ फ्याक्स नं. : ४२३९३०६
१८.	बि.ओ.के. क्यापिटल मार्केट लि.	निष्काशन तथा बिक्री प्रबन्ध, शेयर रजिष्ट्रेशन, धितोपत्र प्रत्याभूति, लगानी व्यवस्थापन, संस्थागत परामर्श सेवा	कमलादी, काठमाडौं। सम्पर्क नं.: ४१६८६३४ फ्याक्स नं. :४१६८६३९
१९.	नेपाल एसबिआई मर्चेन्ट बैंकर लि.	निष्काशन तथा बिक्री प्रबन्ध, शेयर रजिष्ट्रेशन, धितोपत्र प्रत्याभूति, लगानी व्यवस्थापन, संस्थागत परामर्श सेवा	हात्तीसार, काठमाडौं। सम्पर्क नं.: ४४३५६७१ फ्याक्स नं. : ४४३५६१२
२०.	एनआइसि एशिया क्यापिटल लि.	निष्काशन तथा बिक्री प्रबन्ध, शेयर रजिष्ट्रेशन, धितोपत्र प्रत्याभूति, लगानी व्यवस्थापन, संस्थागत परामर्श सेवा	बबरमहल काठमाडौं। सम्पर्क नं.: ४२२१९९ फ्याक्स नं. : ४२२२४५८
२१.	आरविवि मर्चेन्ट बैंकिङ्ग लि.	निष्काशन तथा बिक्री प्रबन्ध, धितोपत्र प्रत्याभूति, सेयर रजिष्ट्रेशन, लगानी ब्यवस्थापन	टेकु, काठमाडौं। सम्पर्क नं.: ४२५३५९५
२२.	आकाश क्यापिटल लि.	लगानी व्यवस्थापन	पुतलीसडक, काठमाडौं। सम्पर्क नं.: ४४३०१९६
२३.	आर्कस क्यापिटल एडभाइजर्स लि.	लगानी व्यवस्थापन	थापाथली, काठमाडौं। सम्पर्क नं.: ४१०१६७६
२४.	वेल्थ म्यानेजमेन्ट एण्ड मर्चेन्ट बैंकिङ्ग लि.	लगानी व्यवस्थापन	मैतिदेवी, काठमाडौं। सम्पर्क नं.: ४४१८६६४
२५.	के.सि.एल. अस्ट्यूट क्यापिटल लि.	लगानी व्यवस्थापन	हात्तीसार, काठमाडौं। सम्पर्क नं.:०१-४४२९१४९,

२६	कुमारी क्यापिटल लि.	निष्काशन तथा बिक्री प्रबन्ध, शेयर रजिष्ट्रेशन, धितोपत्र प्रत्याभूति, लगानी व्यवस्थापन, संस्थागत परामर्श सेवा	नक्साल, काठमाण्डौ। सम्पर्क नं.:०१-४४१५१७३,
२७	नेपाल बङ्गलादेश क्यापिटल लि.	निष्काशन तथा बिक्री प्रबन्ध, शेयर रजिष्ट्रेशन, धितोपत्र प्रत्याभूति, लगानी व्यवस्थापन, संस्थागत परामर्श सेवा	कमलादी, काठमाडौं। सम्पर्क नं.: ०१-४२३३७८०
२८	जनता क्यापिटल लि.	निष्काशन तथा बिक्री प्रबन्ध, शेयर रजिष्ट्रेशन, धितोपत्र प्रत्याभूति, लगानी व्यवस्थापन, संस्थागत परामर्श सेवा	थापाथली, काठमाडौं। सम्पर्क नं.: ०१-४२६५२७२
२९	सेञ्चुरी क्यापिटल मार्केट्स लि.	निष्काशन तथा बिक्री प्रबन्ध, शेयर रजिष्ट्रेशन, धितोपत्र प्रत्याभूति, लगानी व्यवस्थापन, संस्थागत परामर्श सेवा	कमलादी, काठमाडौं। सम्पर्क नं.: ०१-४१६८६९८
३०	मेगा क्यापिटल मार्केट्स लि.	निष्काशन तथा बिक्री प्रबन्ध, शेयर रजिष्ट्रेशन, धितोपत्र प्रत्याभूति, लगानी व्यवस्थापन, संस्थागत परामर्श सेवा	त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं। सम्पर्क नं.: ०१-४२६२७७५

तालिका ८
धितोपत्र दलाल व्यवसायी

क्र. सं.	नाम	ठेगाना	शाखा	टेलिफोन नं.	फ्याक्स नं.
१.	अग्रवाल सेक्युरिटिज प्रा. लि.	डिल्लीबजार, काठमाडौं	विराटनगर, जनकपुर	४४२४४०६	४४२४६५७
२.	प्रिमियर सेक्युरिटिज प्रा. लि.	रामशाहपथ, काठमाडौं	पोखरा	४२३१३३९	४२६६४२२
३.	सिप्ला सेक्युरिटिज प्रा. लि.	खिचापोखरी, काठमाडौं	-	४२५५७८२	४२५५०७८
४	स्वेता सेक्युरिटिज प्रा. लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	-	४४४४७९१	४४१६९३६
५.	थ्राइभ ब्रोकरेज हाउस प्रा. लि.	नक्साल, काठमाडौं	पोखरा	४४१९०५१	४४१६०१८
६.	त्रिशुल सेक्युरिटिज प्रा. लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	नारायणघाट	४४४०७०९	४४३८१९७
७.	सिप्रवी सेक्युरिटिज प्रा. लि.	कुपण्डोल, ललितपुर	-	५५३०७०१	५०११२०६

८.	प्रज्ञान सेक्युरिटिज प्रा. लि.	कमलादी मोड, काठमाडौं	विराटनगर	४४१३३९२	४४१५९५८
९.	कुमारी सेक्युरिटिज प्रा. लि.	डिल्ली बजार, काठमाडौं	पोखरा	४४१८०३६	४४२३६८९
१०.	मल्ल एण्ड मल्ल स्टक ब्रोकिङ्ग कं प्रा. लि.	डिल्ली बजार, काठमाडौं	-	४४३२०८८	४४२५७५०
११.	आशूतोष ब्रोकरेज एण्ड सेक्युरिटिज प्रा. लि.	खिचापोखरी, काठमाडौं	इटहरी	४२२७५१०	४२४०१६२
१२.	सगरमाथा सेक्युरिटिज प्रा. लि.	अनामनगर, काठमाडौं	-	४४३९३१५	४४३९३१५
१३.	प्राइमो सेक्युरिटिज प्रा. लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	विरगञ्ज	४१६८१७५	४१६८२१४
१४.	मार्केट सेक्युरिटिज एक्सचेन्ज कम्पनी लि.	खिचापोखरी, काठमाडौं	-	४२४८९७३	४२४९५५८
१५.	नेपाल इन्भेस्टमेन्ट एण्ड सेक्युरिटिज ट्रेडिङ्ग प्रा.लि.	भिमसेनगोला, काठमाडौं	विराटनगर	४४९५४५०	४४९०७२७
१६.	स्टक ब्रोकर ओपेल सेक्युरिटिज ट्रेडिङ्ग प्रा. लि.	बालुवाटार, काठमाडौं	-	४४२३५०९	४४२३५०९
१७.	नेपाल स्टक हाउस प्रा. लि.	अनामनगर, काठमाडौं	पोखरा	४२६५८८८	४२५५७३२
१८.	अरुण सेक्युरिटिज प्रा. लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	-	४२३९५६७	४२३९५६५
१९.	श्रीकृष्ण सेक्यूरिटिज लि.	डिल्लीबजार, काठमाडौं	विराटनगर	४४४१२२५	४४३१५९२
२०.	जे. एफ. सेक्यूरिटिज प्रा. लि.	न्युरोड, काठमाडौं		४२५६०९९	४४३३६७३
२१.	एविसी सेक्यूरिटिज प्रा. लि.	इन्द्रचोक, काठमाडौं	धरान	४२३०७८७	४२२६५०७
२२.	मिडास स्टक ब्रोकिङ्ग कम्पनी प्रा. लि.	कमलादी, काठमाडौं	बुटवल	४२४००८९	४२४०११५
२३.	एशियन सेक्यूरिटिज प्रा. लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	बुटवल	४४२४३५१	४४३१३९५
२४.	निभ सेक्यूरिटिज प्रा. लि.	कमलादी, काठमाडौं	इटहरी	४१६८६०१	४१६८५७३

२५.	सुमेरु सेक्यूरिटिज प्रा. लि.	कमलादी, काठमाडौं	विर्तामोड	४४४४७४०	४४२४२०९
२६.	इम्पेरियल सेक्यूरिटिज प्रा. लि.	अनामनगर, काठमाडौं	नेपालगञ्ज, विरेन्द्रनगर	४२३१००४	४२३२३४४
२७.	कालिका सेक्यूरिटिज प्रा. लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	नेपालगञ्ज	४०११०७४	४०१११४४
२८.	र्स्वणलक्ष्मी सेक्यूरिटिज प्रा. लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	हेटौंडा	४४१७१७८	४४१७१७७
२९.	दक्षिणकाली इन्भेष्टमेन्ट एण्ड सेक्यूरिटिज प्रा. लि.	कमलादी, काठमाडौं	बुटवल	४१६८७६४०	४१६८७४२
३०.	दिपशिखा धितोपत्र कारोबार कम्पनी प्रा. लि.	अनामनगर, काठमाडौं	धनगडी, महेन्द्रनगर	४१०२५३२	४२५४४९०
३१.	कोहिनुर इन्भेष्टमेन्ट एण्ड सेक्यूरिटिज प्रा. लि.	कमलपोखरी, काठमाडौं	पोखरा	४४४२८५८	४४४२८५७
३२.	डाइनामिक मनी मेनेजर्स सेक्यूरिटिज प्रा. लि.	कमलादी, काठमाडौं	बनेपा	४४१३४२१	४४१४५२२
३३.	भिजन सेक्यूरिटिज प्रा. लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	बनेपा, भैरहवा	४७७०४०८	४४३८१२४
३४.	सेक्युर्ड सेक्यूरिटिज लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	विर्तामोड	४२६२८६१	४२२४५२३
३५.	सनी सेक्यूरिटिज प्रा. लि.	जमल, काठमाडौं	नारायाणघाट	४१६६००५	४१६६००६
३६.	साउथ एशियन बुल्स प्रा. लि.	कुलेश्वर, काठमाडौं	विर्तामोड	४२८४७८५	४२८४७८५
३७.	लिन्च स्टक मार्केट लि.	नयाँ बानेश्वर, काठमाडौं	बुटवल	४४६९३६७	४४६९०६८
३८.	क्रिएटिभ सेक्युरिटिज प्रा. लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	बनेपा	४४१९५७२	४१६८२०३
३९.	त्रिशक्ति सेक्यूरिटिज प्रा. लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	पोखरा	४२३२१३२	४२३२१३३
४०.	क्रिष्टल कञ्चनजंगा सेक्यूरिटिज प्रा. लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	विराटनगर	४०१११७६	४०११०७२
४१.	अनलाईन सेक्यूरिटिज प्रा. लि.	बागबजार, काठमाडौं	धरान	४१६८२९८	४२४६३९२
४२.	आर्यतारा इन्भेष्टमेन्ट एण्ड सेक्यूरिटिज प्रा.लि.	अनामनगर, काठमाडौ	बुटवल, घोराही	४२३३५९६	४२३३५९७

४३.	भृकुटी स्टक ब्रोकिङ्ग कम्पनी प्रा. लि.	न्यूरोड, काठमाडौं	इटहरी	४४२३४६६	४२२४६४८
४४.	इन्भेष्टमेन्ट म्यानेजमेन्ट नेपाल प्रा. लि.	त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं	पोखरा	४२५६५८९	४२५६५९०
४५.	अक्सफोर्ड सेक्यूरिटिज प्रा. लि.	कालीमाटी, काठमाडौं	नारायाणघाट	४२७३८५०	४२७८११३
४६.	श्रीहरि सेक्युरिटिज प्रा. लि.	कमलादी, काठमाडौं	विर्तामोड	४४३७५६२	४४३७४६५
४७.	सेवा सेक्युरिटिज प्रा. लि.	त्रिपुरेश्वर, काठमाडौ	हेटौंडा	४२५६६४२	४२५६६४४
४८.	सुन्धारा सेक्युरिटिज प्रा. लि.	सुन्धारा, काठमाडौं	बेशीशहर	४२१२२१५	४२६३५८३
४९.	नासा सेक्युरिटिज कम्पनी लि.	नक्साल, काठमाडौं	विरगञ्ज,जनकपुर	४४४०३८४	४४४०३८५
५०.	दिब्या सेक्युरिटिज एण्ड स्टक हाउस प्रा. लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	बाग्लुङ्ग	४४२१४८८	४४२२३१३

तालिका ९
निक्षेप सदस्य

क्र.स.	तालिका ९	कमलादी, काठमाडौं	फोन नं.
१	निक्षेप सदस्य	पुल्चोक, काठमाडौं	०१–४१६८६६४
२	निक्षेप सदस्यको नाम	नक्साल, काठमाडौं	०१–५५५१३६३
३	सिभिल क्यापिटल मार्केट लि.	नक्साल, काठमाडौं	०१–४४११६०४
४	लक्ष्मी क्यापिटल मार्केट लि.	लाजिम्पाट, काठमाडौं	०१-४४३७९९७
५	नविल इन्भेष्टमेन्ट बैकिङ्ग लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	०१–४००५०८०
६	एनएमबि क्यापिटल लि.	लाजिम्पाट, काठमाडौं	०१-४४४०७०९
७	एनआइबिएल एस क्यापिटल लि. (एस क्यापिटल लि.लाई प्राप्ति गरेको।)	कमलपोखरी, काठमाडौं	०१–४४४३३७७
८	त्रिशुल सेक्युरिटिज एण्ड इन्भेष्टमेन्ट लि.	कमलपोखरी, काठमाडौं	०१–४४१४५४१
९	एभरेष्ट बैंक लि.	जमल, काठमाडौं	०१–४४३९६७६
१०	बैंक अफ काठमाण्डु	बबरमहल, काठमाडौं	०१–४४२२४६०
११	सनराईज क्यापिटल लि.	कमलादी, काठमाडौं	०१–४२५७७६७
१२	ग्लोवल आईएमई क्यापिटल लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	०१-४२२२९३९

१३	सिद्धार्थ क्यापिटल लि.	नयाँ बानेश्वर, काठमाडौं	०१–४१६८१९५
१४	प्रभु क्यापिटल लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	०१–४७८६१००
१५	सेक्यूर्ड सेक्युरिटिज लि.	अनामनगर, काठमाडौं	०१–४२३२१३२
१६	जनता बैंक लि.	कमलादी, काठमाडौं	०१–४१०२५३४
१७	त्रिशक्ति सेक्युरिटिज प.लि.	अनामनगर, काठमाडौं	०१–४१६९०६७
१८	दिपशिखा धितोपत्र कारोवार कं.प्रा.लि.	कृष्ण गल्ली, ललितपुर	०१–४२६५८८८
१९	सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल लि.	अनामनगर, काठमाडौं	०१–५५५४७९३
२०	नेपाल स्टक हाउस प्रा.लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	०१–४२३३५९६
२१	भिबोर क्यापिटल लि.	कमलादी, काठमाडौं	०१–४१६८३०२
२२	आर्यतारा इन्भेष्टमेन्ट एण्ड सेक्युरिटिज प्रा.लि.	थापाथली, काठमाडौं	०१–४१६८६४०
२३	अनलाईन सेक्युरिटिज प्रा. लि.	कुलेश्वर, काठमाडौं	०१–५१११११७९
२४	दक्षिणकाली इन्भेष्टमेन्ट एण्ड सेक्युरिटिज प्रा.लि.	त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं	०१–४२७४०२०
२५	एनआईसि एसिया बैंक लि.	डिल्लीबजार, काठमाडौं	०१–४२५६६४२
२६	साउथ एशियन बुल्स प्रा.लि.	डिल्लीबजार, काठमाडौं	०१–४४४१२२५
२७	सेवा सेक्युरिटिज प्रा. लि.	अनामनगर, काठमाडौं	०१–४४२४४०६
२८	श्रीकृष्ण सेक्युरिटिज लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	०१–४२३१००४
२९	अग्रवाल सेक्युरिटिज प्रा.लि.	नयाँ बानेश्वर, काठमाडौं	०१–४१६८०९२
३०	इम्पेरियल सेक्युरिटिज कं. प्रा.लि.	बागबजार, काठमाडौं	०१–४४६९३६७
३१	प्राइमो सेक्युरिटिज प्रा. लि.	खिचापोखरी, काठमाडौं	०१–४२४०६०९
३२	लिन्च स्टक मार्केट लि.	बबरमहल, काठमाडौं	०१–४२४८९७३
३३	एशियन सेक्युरिटिज प्रा.लि.	न्यूप्लाजा, काठमाडौं	०१–४२३२५००
३४	मार्केट सेक्युरिटिज एण्ड एक्सचेञ्ज प्रा.लि.	हात्तीसार, काठमाडौं	०१–४०११०७२
३५	प्रभु बैंक लि.	हात्तीसार, काठमाडौं	०१–४४४४७४०
३६	क्रिष्टल कंचनजंघा सेक्युरिटिज प्रा.लि.	न्यूरोड, काठमाडौं	०१–४४४२८५७
३७	सुमेरु सेक्युरिटिज प्रा.लि.	कमलादी, काठमाडौं	०१–४२२३४६६
३८	कोहिनुर ईन्भेष्टमेन्ट एण्ड सेक्युरिटिज प्रा.लि.	खिचापोखरी, काठमाडौं	०१–४२३३७८०
३९	भृकुटी स्टक ब्रोकिङ्ग कम्पनी प्रा.लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	०१–४२५५७८२
४०	नेपाल बङ्गलादेश बैंक लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	०१-४१६८२०३
४१	सिप्ला सेक्युरिटिज प्रा.लि.	खिचापोखरी, काठमाडौं	०१–४४३८६२१
४२	क्रियटिभ सेक्युरिटिज प्रा.लि.	सुन्धारा, काठमाडौं	०१-४२२०२७६
४३	भिजन सेक्युरिटिज प्रा.लि.	जमल, काठमाडौं	०१–४२७६७८६
४४	आशुतोष सेक्युरिटिज प्रा.लि	इन्द्रचोक, काठमाडौं	०१–४१६६०००५
४५	कृति क्यापिटल ईन्भेष्टमेन्टस लि.	कमलादी, काठमाडौं	०१–४२३०७८७

४६	सनी सेक्युरिटिज कं. लि.	कालिमाटी, काठमाडौं	०१–४४३७४६५
४७	एबिसि सेक्युरिटिज प्रा.लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	०१-४२७३८५०
४८	श्रीहरि सेक्युरिटिज प्रा.लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	०१–४४१४५२२
४९	अक्सफोर्ड सेक्युरिटिज प्रा.लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	०१–४४२१४८८
५०	डाइनामिक मनी मेनेजर्स सेक्युरिटिज प्रा.लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	०१–४२३१३३९
५१	दिव्या सेक्युरिटिज एण्ड स्टक हाउस प्रा.लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	०१-४४४५०६२
५२	प्रिमियर सेक्युरिटिज कं.लि.	पुल्चोक, ललितपुर	०१–४४१५१७३
५३	सेञ्चुरी कमर्सियल बैंक लि.	रामशाहपथ, काठमाडौं	०१-४४८४२२६
५४	कुमारी बैंक लि.	बागबजार, काठमाडौं	०१-४२२४१७९
५५	गुहेश्वरी मर्चेण्ट बैंकिङ्ग एण्ड फाइनान्स लि.	धर्मपथ, काठमाडौं	०१-४२४६९९१
५६	महालक्ष्मी विकास बैंक लि.	नक्साल, काठमाडौं	०१-४२२११८५
५७	नेपाल क्रेडिट एण्ड कमर्स बैंक लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	०१-४४४०३८४
५८	नेपाल बैंक लि.	लाजिम्पाट, काठमाडौं	०१-४४४३०३४
५९	नासा सेक्यूरिटिज कम्पनी लि.	हात्तीसार, काठमाडौं	०१-४४२८५५६
६०	कैलाश विकास बैंक लि.	पुतलीसडक, काठमाडौं	०१-४४३५६७१
६१	माछापुच्छे बैंक लि.	नक्साल, काठमाडौं	०१-४१०१५९३
६२	नेपाल एसबिआई बैंक लि.	पेप्सीकोला, काठमाडौं	०१-४४२८९७९
६३	नेपाल डिपि हाउस लि.(दश वटा धितोपत्र दलाल व्यवसायीद्वारा संयुक्त रुपमा स्थापित।)	ज्ञानेश्वर, काठमाडौं	०१-४४३०७४६
६४	सानिमा बैंक लि.	टेकु, काठमाडौं	०१-४२१५१०१
६५	नेशनल मर्चेण्ट बैंकर लि.	कमलपोखर, काठमाडौं	०१-४२४३२६५
६६	प्रोभिडेन्ट मर्चेण्ट बैंकिङ्ग लि.	दरवारमार्ग, काठमाडौं	०१-४४२३४३२
६७	आरबिबि मर्चेन्ट बैंकिङ्ग लि.	रामशाहपथ, काठमाडौं	०१-४२४१६४८
६८	प्राईम कमर्शियल बैंक लि.	भाटभटेनी, काठमाडौं	०१-४२५१५३७
६९	युनाईटेड फाईनान्स लि.	मैतिदेवी, काठमाडौं	०१-४४२५२९२
७०	कृषि विकास बैंक लि.	हात्तिसार, काठमाडौं	०१-४४१८६६४
७१	आइ.सि.एफ.सि. फाइनान्स लि.	त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं	०१-४४२९१४९
७२	वेल्थ म्यानेजमेन्ट एण्ड मर्चेन्ट बैंकिङ्ग लि.		०१-४२६२७७५
	के.सी.एल. अस्ट्यूट क्यापिटल लि.		
	मेगा क्यापिटल मार्केट्स लि.		

तालिका १० आस्वा सदस्य		
सि. नं.	निवेदकको नाम	अनुमति प्राप्त मिति
१	सेञ्चुरी कमर्सियल बैंक लि.	२०७३।०९।०८
२	सनराइज बैंक लि	२०७३।०९।०८
३	कैलाश विकास बैंक लि.	२०७३।०९।०८
४	सिटिजन्स् इन्टरनेशनल बैंक लि.	२०७३।०९।०८
५	लक्ष्मी बैंक लि.	२०७३।०९।०८
६	सानिमा बैंक लि.	२०७३।०९।०८
७	सिद्धार्थ बैंक लि.	२०७३।०९।०८
८	एनआईसी एसिया बैंक लि.	२०७३।०९।०८
९	नेपाल बगंलादेश बैंक लि.	२०७३।०९।०८
१०	देवः विकास बैंक लि	२०७३।०९।२०
११	ओम डेभलपमेण्ट बैंक लि.	२०७३।०९।२०
१२	नेपाल इन्भेष्टमेण्ट बैंक लि.	२०७३।०९।२०
१३	एनएमबि बैंक लि.	२०७३।०९।२१
१४	मेगा बैंक नेपाल लि.	२०७३।०९।२१
१५	महालक्ष्मी विकास बैंक लि.	२०७३।०९।२५
१६	ग्लोवल आईएमई बैंक लि.	२०७३।०९।२५
१७	बैंक अफ काठमाण्डू लुम्विनी लि.	२०७३।०९।२५
१८	प्राइम कमर्सियल बैंक लि	२०७३।०९।२५
१९	नेपाल क्रेडिट एण्ड कमर्स बैंक लि.	२०७३।०९।२६
२०	ज्योती विकास बैंक लि.	२०७३।०९।२६
२१	सिभिल बैंक लि.	२०७३।०९।२७
२२	नबिल बैंक लि.	२०७३।०९।२७
२३	माछापुच्छे बैंक लि.	२०७३।१०।०३
२४	प्रभु बैंक लि.	२०७३।१०।०५
२५	लुम्बिनी विकास बैंक लि.	२०७३।१०।०६
२६	कृषि विकास बैंक लि.	२०७३।१०।०६
२७	मुक्तिनाथ विकास बैंक लि.	२०७३।१०।०७
२८	नेपाल एसबिआई बैंक लि.	२०७३।१०।१४
२९	स्ट्याण्डर्ड चार्टर्ड बैंक नेपाल लि.	२०७३।१०।१४
३०	फेवा विकास बैंक लि.	२०७३।१०।१४

३१	सांग्रिला डेभलपमेन्ट बैंक लि.	२०७३।१०।१९
३२	एभरेष्ट बैंक लि.	२०७३।१०।१९
३३	हिमालयन बैंक लि.	२०७३।११।१७
३४	आइ.सि.एफ.सि. फाइनान्स लि.	२०७३।११।१७
३५	गुहेश्वरी मर्चेण्ट बैंकिङ्ग एण्ड फाइनान्स	२०७३।११।१७
३६	गुडविल फाइनान्स लि.	२०७३।११।१७
३७	सगरमाथा फाइनान्स लि.	२०७३।११।१७
३८	सेन्ट्रल फईनान्स लि.	२०७३।११।१७
३९	रिलायन्स फाइननान्स लि.	२०७३।११।२०
४०	मञ्जुश्री फाईनान्स लि.	२०७३।११।२७
४१	गरिमा विकास बैंक लि.	२०७३।११।२७
४२	यूनाईटेड फाईनान्स लि.	२०७४।०४।१२
४३	जनता बैंक नेपाल लि.	२०७४।०४।१२
४४	गोर्खाज फाइनान्स लि.	२०७४।०४।१२
४५	पोखरा फाइनान्स लि.	२०७४।०४।१२
४६	राष्ट्रिय बाणिज्य बैंक लि.	२०७४।०४।१५
४७	तिनाउ विकास बैंक लि.	२०७४।०४।१५
४८	पूर्णिमा विकास बैंक लि.	२०७४।०४।१९
४९	नेपाल बैंक लि.	२०७४।०४।१९
५०	कुमारी बैंक लि.	२०७४।०४।१९
५१	कामना विकास बैंक लि.	२०७४।०४।२२
५२	सिन्धु विकास बैंक लि.	२०७४।०४।२२
५३	शाइन रेसुङ्गा डेभलपमेण्ट बैंक लि.	२०७४।०४।२२
५४	एक्सेल डेभलपमेन्ट बैंक लि.	२०७४।०४।२२
५५	टुरिजम् डेभलपमेन्ट बैंक लि.	२०७४।०४।२२
५६	जेबिल्स फाईनान्स लि.	२०७४।०५।२७
५७	नेपाल कम्यूनिटी डेभलपमेण्ट बैंक लि.	२०७४।०६।०१
५८	सप्तकोशी डेभलपमेण्ट बैंक लि.	२०७४।०८।१०
५९	सिर्जना फाइनान्स लि.	२०७४।०८।१९
६०	कन्काई विकास बैंक लि.	२०७४।०९।२६
६१	कञ्चन डेभलपमेन्ट बैक लि.	२०७४।१०।०९
६२	हाम्रो विकास बैंक लि.	२०७४।१०।२५
६३	मिसन डेभलपमेन्ट बैंक लि.	२०७४।११।१६

***

ख. प्रगति समीक्षा

तालिका-१

बोर्डको आर्थिक वर्ष २०७५।७६ को धितोपत्र तथा बस्तु विनिमय बजार सम्बन्धि प्रगति विवरण (विस्तृतमा)

क्र.स.	आव २०७५।७६ को स्वीकृत कार्यक्रम	प्रथम एघार महिना अर्थात २०७६ असार २५ सम्म भए गरिएका कार्यको प्रगति विवरण
१.४	विकासात्मक नीति तथा कार्यक्रम	
१.४.१	**कानूनी संरचनाको विकास तथा सुदृढीकरण**	
१.	धितोपत्र बजारको सशक्त नियमन निकायको रुपमा विकास गर्न तथा धितोपत्र बजारको नियमन व्यवस्थालाई थप प्रभावकारी बनाउन धितोपत्र सम्बन्धी नयाँ ऐन तर्जुमा गरी विधायन प्रक्रियाका लागि पेश गर्ने।	धितोपत्र सम्बन्धी ऐन, २०६३ मा संशोधन विधेयकको मस्यौदा तयार भै विधायन प्रक्रियाका लागि मिति २०७५।०८।१३ मा नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय पेश गरिएको।
२.	धितोपत्र बजारको स्थायित्व, तथा दीर्घकालीन विकासका लागि आवश्यक ट्रष्ट ऐन तर्जुमा गरी नेपाल सरकारमा प्रस्तुत गर्ने साथै धितोपत्रको सूचीकरण तथा कारोबार नियमावली, २०७५ बनाई लागू गर्ने।	• धितोपत्रको सूचीकरण तथा कारोबार नियमावली, २०७५ नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयबाट स्वीकृत भई मिति २०७५।०४।०१ देखि लागू गरिएको; • ट्रष्ट ऐनको प्रारम्भिक अवधारणपत्र तयार गरी मिति २०७५।०९।१९ मा नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयमा पेश गरिएको।
३.	नेपाल सरकारको आव २०७५।७६ प्रस्तावित बजेट कार्यक्रममा प्राइभेट इक्यूटी, भेञ्चर क्यापिटल र हेज फण्ड लगायतका नयाँ संस्थाहरुलाई पूँजी बजारमा प्रवेश गराइनेछ भन्ने कार्यक्रम रहेकोले उक्त कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि यस्ता संस्था तथा औजारमार्फत् स्वदेशी तथा गैरआवासीय नेपाली लगायत वैदेशिक पूँजी समेत परिचालन हुन सक्ने गरी वैकल्पिक लगानी कोष नियमावली बनाई लागू गर्ने।	वैकल्पिक लगानी कोष नियमावली, २०७५ को मस्यौदा स्वीकृतिका लागि मिति २०७५।०५।३१ मा नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयमा पेश गरिएकोमा उक्त नियमावलीलाई नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृतिमा २०७५ फागुन २२ देखि लागू हुने गरी विशिष्टीकृत लगानी कोष नियमावली, २०७५ को रुपमा जारी गरिएको।
४.	भित्री सूचनाका आधारमा हुने कारोवारलाई निरुत्साहित गरी धितोपत्रको दोस्रो बजार कारोवारलाई विश्वसनीय बनाउन भित्री कारोवार बन्देज नियमावली बनाई लागू गर्ने।	भित्री कारोवार बन्देज नियमावली, २०७५ को मस्यौदा तयार भई बोर्डमा पेश भएकोमा कानून प्रवलीकरण समितिमा छलफल भैरहेको।
५.	सूचीकृत कम्पनी तथा धितोपत्र व्यवसायीहरु एक आपसमा गाभ्ने तथा गाभिनेसम्बन्धी नियमावली तर्जुमा गर्ने।	धितोपत्र व्यवसायी तथा संगठित संस्था एक आपसमा गाभ्ने तथा गाभिनेसम्बन्धी नियमावली अध्ययनको क्रममा रहेको।
६.	धितोपत्रमा लगानी गर्ने विभिन्न लगानी कम्पनीहरुलाई नियमनको दायरामा ल्याउन आवश्यक व्यवस्था गर्ने।	यस सम्बन्धमा कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालय लगायतका निकायहरुसँग छलफल गर्ने तयारी भैरहेको।

क्र.स.	आव २०७५।७६ को स्वीकृत कार्यक्रम	प्रथम एघार महिना अर्थात २०७६ असार २५ सम्म भए गरिएका कार्यको प्रगति विवरण
७.	धितोपत्र बजार तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी गतिविधिमार्फत् सम्पत्ति शुद्धीकरण नहुने व्यवस्था गर्न सम्पत्ति शुद्धीकरण सुपरिवेक्षण म्यानुअल (Supervision Manual) बनाई लागू गर्ने।	धितोपत्र बजार मार्फतसम्पत्ति शुद्धीकरण हुन सक्ने कार्यलाई नियन्त्रण गर्न तयार गरिएको "सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण सम्बन्धी निर्देशन, २०७५" को प्रारम्भिक मस्यौदा कानून प्रवलीकरण समितिमा छलफल भैरहेको।
८.	वस्तु विनिमय बजारको नियमन जिम्मेवारी समेत बोर्डलाई प्राप्त भएकाले वस्तु विनिमय बजार संचालन तथा वस्तु कारोबार व्यवसायी सम्बन्धी आवश्यक नियम तथा निर्देशिकाहरु तर्जुमा गर्ने।	वस्तु विनिमय बजार संचालन तथा वस्तु कारोबार व्यवसायी सम्बन्धी निर्देशिका तयारीका लागि आवश्यक अध्ययन भइरहेको।
१.४.२	**बोर्डको संस्थागत तथा नियमन क्षमता अभिबृद्धि**	
९.	बोर्डको Accounting Manual तयार गर्ने र लेखा प्रणालीलाई अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको बनाउन NFRSलागू गर्ने तथा बोर्डको सम्पत्तिको मूल्यांकनमा Fair Valuation र दायित्व निर्धारण सम्बन्धमा Actuarial Valuation को व्यवस्था गर्ने।	NFRSअनुसार बोडंको Accounting Manual तयार गर्न इच्छुक सिए फर्महरुसँग दरभाउ/प्रस्ताव माग गर्ने कार्य सम्पन्न भई सम्झौतालाई अन्तिम रुप दिई सेवा लिने सम्बन्धमा सम्झौता भएको।
१०.	बोर्डको आम्दानीको भित्री प्रवाह यर्थार्थ जानकारी (Revenue Inflows Tracking) कार्यलाई सहज गर्न Budget, Payroll, Finance, Accounting, Store आदिको Interfacing u/fpg Integareted Accounting and Revenue Software विकास गर्ने।	यस सम्बन्धमा सम्बन्धित पक्षसँग छलफल भैरहेको।
११.	वस्तु विनिमय बजारको नियमनको जिम्मेवारीसहित बोर्डको बढ्दो जिम्मेवारीलाई दृष्टिगत गरी बजारको नियमन तथा सुपरिवेक्षणलाई प्रभावकारी बनाउनका लागि O & M Survey गरी नयाँ संगठन संरचना बनाई सोही अनुसारको जनशक्ति व्यवस्था गर्दै जाने।	वस्तु विनिमय बजारको नियमनको जिम्मेवारीसहित बोर्डको बढ्दो जिम्मेवारीलाई दृष्टिगत गरी बजारको नियमन तथा सुपरिवेक्षणलाई प्रभावकारी बनाउनका लागि O & M Survey गर्न बोर्ड सदस्यज्यूको संयोजकत्वमा एक समिति गठन भै यससम्बन्धी कार्य अन्तिम चरणमा रहेको।
१२.	बोर्डको सूचना प्रबिधि नीति, २०७५ तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने।	बोर्डबाट गठित समितिले तयार गरेको नेपाल धितोपत्र बोर्ड सूचना प्रविधि नीति, २०७५ स्वीकृतिका लागि बोर्डमा पेश गर्ने अन्तिम तयारी रहेको।
१३.	बोर्ड तथा बजार सहभागीहरुको सूचना प्रविधि क्षमता अभिबृद्धि गर्ने।	बोर्डको सूचना प्रविधि नीति लागू गरे पश्चात सूचना प्रविधि क्षमता अभिबृद्धि गर्ने।

क्र.स.	आव २०७५।७६ को स्वीकृत कार्यक्रम	प्रथम एघार महिना अर्थात २०७६ असार २५ सम्म भए गरिएका कार्यको प्रगति विवरण
१४.	South Asian Securities Regulators Forum (SASRF) को सदस्य नेपाल धितोपत्र बोर्डले उक्त संस्था स्थापना गर्न मे २००५ मा समझदारी गरी उक्त संस्थाको स्थापना भई विभिन्न सदस्य नियमन निकायहरुले उक्त संस्थाको बैठक आयोजना गरिसकेको र बोर्ड धितोपत्र नियमन निकायहरुको अन्तर्राष्ट्रिय संस्था,IOSCOको एशोसियट सदस्य समेत भैसकेको सन्दर्भमा बोर्डबाट समेत सदस्य राष्ट्रहरुसंग समन्वय गरी बैठक तथा IOSCO को सिद्धान्तहरु र सार्क क्षेत्रको धितोपत्र बजारसम्बन्धी सेमिनार कार्यक्रम आयोजना गर्ने।	बोर्ड २०१९ जनवरी देखि OECD INFE को पूर्ण सदस्य भएको अवसरमा OECD को समन्वय र उक्त संस्थासँगको सह आयोजनामा यही २-३ जुलाई, २०१९ मा OECD-SEBON Conference on Financial Consumer Protection and Education in Asia Pacific, KTM Nepal कार्यक्रम आयोजना गरिएको।
१५.	बोर्ड IOSCOको एशोसियट सदस्य भएकोमा उक्त संस्थासँग Multilateral Memorandum या Understanding-MMoU गरी साधारण सदस्यता प्राप्त गरी अन्तर्राष्ट्रिय पूँजी बजार क्षेत्रमा Exposure बढाउने।	साधारण सदस्यता प्राप्तिका लागि क्भाी Assessment सम्बन्धी कार्य भैरहेको।
१६.	वित्तीय साक्षरता प्रवर्द्धन तथा ज्ञान अभिवृद्धि गर्न अन्तर्राष्ट्रिय संस्था OECD अर्न्तगतको International Network of Financial Education - INFEको सदस्यता लिने।	OECD अर्न्तगतको INFE को सदस्यता लिनका लागि मिति २०७५।०७।०८ मा उक्त संस्थालाई पत्राचार गरिएकोमा बोर्डले जनवरी २०१९ बाट लागु हुने गरी उक्त संस्थाको सदस्यता प्राप्त गरेको।
१७.	देश संघीय संरचनामा गई सकेको तथा धितोपत्र बजार हाल देशव्यापी भइरहेको सन्दर्भमा बोर्डको साधन स्रोतको आधारमा प्रदेश नं. ३ बाहेक अन्य प्रदेशहरुमा क्रमशः बोर्डको प्रादेशिक कार्यालय स्थापना गर्दै जाने नीति लिने।	प्रदेश नं. ३ बाहेक अन्य प्रदेशहरुमा क्रमशः बोर्डको प्रादेशिक कार्यालय स्थापना सम्बन्धमा अध्ययन भैरहेको।
१८.	बोर्डले नेपाल राष्ट्र बैंक, बीमा समिति, अर्थ मन्त्रालय, नेपाल चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स संस्था तथा पूँजी बजार विज्ञसमेतको प्रतिनिधित्व रहने गरी पूँजी बजार सुधार तथा विकास सल्लाहकार समिति गठन गर्ने।	समिति गठन सम्बन्धमा अवधारणा पत्र तयार गर्ने कार्य अगाडि बढाइएको।
१९.	बोर्डको अनुमति तथा स्वीकृतिका क्रममा रहेका फाइलहरु तथा अन्य कागजातहरुको स्थितिको सहज पहिचान तथा पहुंचका लागि उपयुक्त File Tracking System बनाई लागू गर्ने।	File Tracking System राख्नेप्रयोजनका लागि विभिन्न सफ्टवेयर कम्पनी सँग सर्म्पक गरिएकोमा उक्त प्रणालीको उपयोगिताको बारेमा एक कम्पनीलाई प्रस्तुतिकरण गर्न लगाई जानकारी लिइएको।
२०.	बोर्डको आफ्नै कार्यालय भवन बनाउन आवश्यक कार्य अगाडि बढाउने।	नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयको समन्वयमा उपयुक्त घरजग्गा खरिदका लागि पहल भैरहेको।
१.४.३	बजार पूर्वाधारहरुमा सुधार तथा विकास	

क्र.स.	आव २०७५।७६ को स्वीकृत कार्यक्रम	प्रथम एघार महिना अर्थात २०७६ असार २५ सम्म भए गरिएका कार्यको प्रगति विवरण
२१.	**एक नेपाली एक डिम्याट खाता**लाई अभियानको रुपमा संचालन गरी नेपालभरी धितोपत्र बजारमा व्यापक जनसहभागिता बढाउने।	• विश्व लगानीकर्ता सप्ताहको अवसरमा प्रथम पटक प्रदेश नं.१ विराटनगरमा आयोजना गरिएको प्रादेशिक पूँजीबजार प्रर्दशनीमा **एक नेपाली एक डिम्याट खाता**लाई अभियानको रुपमा सुभारम्भ गरिएको। साथै, मिति २०७६।०६।१५ देखी २०७५।०६।३० सम्म डिम्याट खाता खोल्दा लाग्ने शुल्क छुट गर्न सिडिएससिबाट अनुरोध भई आएकोमा १५ दिन शुल्क छुट दिने ब्यवस्था गरिएको। चालु आ.व. मा ३,१९,०२० वटा डिम्याट खाता खोलिएकोमा एक नेपाली एक डिम्याट खाता अभियानको सुरुवात पश्चात् हालसम्म २१२६०१ वटा डिम्याट खाता खोलिएको। • एक नेपाली एक डिम्याट खाता अभियान अर्न्तगत भएका प्रगति तथा अभियानलाई अगाडि बढाउन गरिएका प्रयासका सम्बन्धमा सिडिएससिलाई २०७५।९।१६ मा जानकारी माग गरिएको।
२२.	नेपाल सरकारको आव २०७५।७६ का लागि प्रस्तावित बजेट कार्यक्रममा नेपालको क्रेडिट रेटिङ्ग गराई विदेशी लगानी र ऋण प्रवाहलाई सहजीकरण गर्ने कार्यक्रम रहेको सन्दर्भमा क्रेडिट रेटिङ्ग सेवालाई थप स्तरीय एवं विश्वसनीय बनाई बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुबाट ऋण लिने ऋणीहरु तथा स्थानीय स्तरबाट निष्काशन हुने नगरपालिका तथा सहरी विकास ऋणपत्रहरुको समेत शाख मूल्यांकनको लागि आवश्यक समन्वय एवं सहजीकरणको व्यवस्था गर्ने।	चालु आ.व. २०७५।७६ को पौष मसान्तसम्ममा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुबाट ऋण लिने हालसम्म २८ ऋणी कम्पनीहरुको बैंक लोन रेटिङ्ग (BLR) सम्पन्न भइसकेको। साथै, स्थानीय स्तरबाट निष्काशन हुने नगरपालिका तथा सहरी विकास ऋणपत्रहरुको समेत शाख मूल्यांकनको लागि सहरी विकास कोषसँग आवश्यक समन्वय भई रहेको।
२३.	धितोपत्रको प्राथमिक बजार देशव्यापी रुपमा विस्तार भई ७७ जिल्लामा विस्तार भएको परिप्रेक्ष्यमा धितोपत्रको दोस्रो बजार कारोवार सुविधा देशव्यापीरुपमा विस्तार गर्न धितोपत्र बजारमा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको कारोवार प्रणाली भित्र्याउन, ऋणपत्र बजारलाई प्रभावकारीरुपमा विकास गर्न तथा धितोपत्र बजारलाई प्रतिस्पर्धी एवं गुणात्मकरुपमा अगाडि बढाउन कर्पोरेट मोडलमा नयाँ स्टक एक्स्चेन्जलाई अनुमतिपत्र प्रदान गर्ने प्रक्रिया अगाडि बढाउने।	धितोपत्र बजारमा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको कारोवार प्रणाली भित्र्याउन, ऋणपत्र बजारलाई प्रभावकारीरुपमा विकास गर्न तथा धितोपत्र बजारलाई प्रतिस्पर्धी एवं गुणात्मकरुपमा अगाडि बढाउन कर्पोरेट मोडलमा नयाँ स्टक एक्स्चेन्जलाई अनुमतिपत्र प्रदान गर्न बोर्डबाट सैद्धान्तिक निर्णय भएकोमा यस कार्य अगाडि बढाउने सम्बन्धमा नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयसँग थप छलफल भैरहेको।

क्र.स.	आव २०७५।७६ को स्वीकृत कार्यक्रम	प्रथम एघार महिना अर्थात २०७६ असार २५ सम्म भए गरिएका कार्यको प्रगति विवरण
२४.	नेपाल सरकारले वास्तविक क्षेत्रका कम्पनीहरुलाई पब्लिक कम्पनी भई सर्वसाधारणमा शेयर जारी गर्न बाध्यात्मक तथा कर छुटको प्रोत्साहनमूलक व्यवस्था गरेको र बोर्डले हालै लागू गरेको धितोपत्र दर्ता तथा निष्काशन नियमावलीको व्यवस्था अनुसार प्रिमियममा धितोपत्र निष्काशन गर्नसक्ने व्यवस्थासमेत भएकोले आव २०७५।७६ लाई वास्तविक क्षेत्रका कम्पनीहरुलाई धितोपत्र बजार प्रवेश गराउने विशेष वर्षको रुपमा लिई कम्पनी ऐन तथा औद्योगिक नीतिमा सम्बन्धित व्यवस्था समावेश गराउन नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय तथा कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालयसँग समन्वय तथा सहकार्य गर्ने।	• एक अर्ब वा सो भन्दा बढीको पूँजीमा स्थापित उत्पादनमुलक तथा प्रशोधन कम्पनीहरुको पहिचानका लागि मिति २०७५ श्रावण ६ मा कम्पनी रजिष्ट्रार कार्यालयमा पत्राचार गरिएको। • उक्त सम्बन्धमा बोर्डका पदाधिकारी तथा कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालयका पदाधिकारी बीच मिति २०७५ श्रावण २० मा छलफल भएकोमा उक्त कार्यालयका प्रतिनिधिबाट कम्पनी ऐन, २०६३ मा आवश्यक संशोधन गरी एक अर्ब भन्दा बढी पूँजीमा स्थापित कम्पनीलाई अनिवार्य रुपमा पूँजी बजारमा ल्याइने जानकारी प्राप्त भएको। साथै यस सम्बन्धमा बोर्डले रजिष्ट्रारको कार्यालयसँग नियमित सम्पर्क गर्दै आएको। • कानून सुधार आयोगबाट कम्पनी ऐन २०६३ को संशोधन तथा परिमार्जन भैरहेकोमा यससम्बन्धी व्यवस्था सोही ऐनमा हुनुपर्ने देखिएकोले बोर्डबाट उक्त आयोगमा आवश्यक राय/सुझाव दिइएको।
२५.	धितोपत्र बजारमा सामूहिक लगानी कोष अन्तर्गत हाल बन्दमुखी योजना मात्र रहेकोमा खुलामुखी योजना प्रवेश गराउने र साथै यसको प्रबर्द्धनमा सहायक कम्पनीमार्फत् बीमा कम्पनीहरु समेत सहभागी हुन सक्ने व्यवस्था गर्ने।	• धितोपत्र बजारमा सामूहिक लगानी कोष अन्तर्गत हाल बन्दमुखी योजना मात्र रहेकोमा खुलामुखी योजना प्रवेश गराउने उद्देश्य रहेकोमा एनआईबिएल सहभागिता फण्ड नामक खुलामुखी योजना संचालनको लागि बोर्डबाट मिति २०७६।०१।०९ स्वीकृति प्रदान गरिएको र उक्त योजना हाल संचालनमा आइसकेको।
२६.	अन्तर्राष्ट्रिय अभ्यास तथा धितोपत्र सम्बन्धी ऐन नियम अनुसार हुने गरी नेप्से तथा सिडिएससीको पुर्नसंरचना गर्न सहजीकरण गर्ने, बोर्डको निर्देशनमा धितोपत्र दलाल व्यवसायीमार्फत् ग्राहकको खरिद बिक्री आदेश स्वचालित रुपमा दिने प्रणालीलाई नेप्सेको नयाँ कारोवार प्रणालीसंग आबद्ध गरी धितोपत्रको दोम्रो बजार सेवालाई स्वच्छ, पारदर्शी एवं प्रतिस्पर्धी बनाउदै लैजाने।	• नेप्सेको पुर्नसंरचना गर्ने बारेमा मिति २०७५।०५।३१ मा अर्थमन्त्रालयमा श्रीमान सचिवज्यूको कार्यालयमा मन्त्रालय, बोर्ड, राष्ट्र बैंक तथा नेप्सेको पदाधिकारी सहितको बैंठकबाट नेप्सेको शेयर विनिवेश गर्ने बिषयमा छलफल भएको। साथै, बैठकमा नेप्सेको म्ब्गर्ने कार्य २१ दिनभित्र सम्पन्न गर्ने, नेप्सेमा रहेको नेपाल राष्ट्र बैंकको शेयर बिक्री प्रक्रिया अघि बढाउन बैकलाई अनुरोध गर्ने सम्बन्धी निर्णय भएको। • मिति २०७५।०६।०२ देखि नेप्सेको प्रस्तावित अनलाईन ट्रेडिङ्ग सिस्टमको मोक कारोवार सुरु भई मिति २०७५।०७।२० गते देखि अनलाईन कारोवार सुरु गरेको जानकारी गराएको। • अनलाईन कारोवार प्रणाली (NOTS)मा देखिएका समस्याको सम्बन्धमा मिति २०७५।०७।२६ मा जानकारी मागिएकोमा नेप्सेबाटमिति २०७५।०७।२९ मा सो सम्बन्धी जानकारी पेश भएको। साथै अनलाइन ट्रेडिङ्ग (NOTS) सम्बन्धी गुनासोहरु तथा विभिन्न संचार माध्यमहरुमा समेत सामाचारहरु प्रकाशन भएपछि मिति २०७५।१०।२९ मा एक अध्ययन समिति गठन गरि (NOTS) मा देखिएका समस्याहरु तथा सोको कारणहरु र समाधानका उपायहरुको अध्यायन गरि प्रतिवेदन तयार भएको। उक्त प्रतिवेदन अर्थमन्त्रालय समेत पठाईसकेको।

क्र.स.	आव २०७५।७६ को स्वीकृत कार्यक्रम	प्रथम एघार महिना अर्थात २०७६ असार २५ सम्म भए गरिएका कार्यको प्रगति विवरण
२७.	धितोपत्र दलाल व्यवसायी सेवा जिल्ला तथा प्रदेशबाट समेत माग भइरहेको सन्दर्भमा धितोपत्रको दोस्रो बजारको पहुंच विस्तार गरी धितोपत्र बजारमार्फत् स्थानीयस्तरमा रहेको बचत तथा लगानीलाई दीर्घकालीन पूँजी परिचालनको मूल प्रवाहमा ल्याउन आर्थिक रुपमा सम्भाव्य स्थानहरुमा धितोपत्र दलाल व्यवसायी सेवा संचालन अनुमति दिने।	• तोकिएको मापदण्ड पूरा गर्ने वाणिज्य बैंकहरुलाई सहायक कम्पनीमार्फत शेयर खरिद बिक्री गर्न पाउने गरी अनुमतिपत्र प्रदान गर्न तथा यस अघि संघीय संरचना अनुसार विभिन्न प्रदेशहरुमा आर्थिक रुपमा सक्रिय जिल्ला/स्थानहरुमा (काठमाडौं उपत्यका बाहेक) स्थानीय स्तरमा धितोपत्र दलाल व्यवसायीको अनुमति प्रदान गर्न आवश्यककार्य अगाडि बढाउन निर्देशन दिएकोमा सोलाई समेत दृष्टीगत गरी सो सम्बन्धी आवश्यक कार्य अगाडि वढाई धितोपत्र व्यवसायी (धितोपत्र दलाल, धितोपत्र व्यापारी तथा बजार निर्माता) नियमावली, २०६४ को नियम ३ (१) बमोजिम वोर्डमा सिफारिश गर्न नेप्सेलाई मिति २०७५।०९।१८ मा पुनः निर्देशन दिइएको। • साथै, शाखा कार्यालय खोल्नको लागि आ.व.२०७४।७५ मा निवेदन दिएका ८ धितोपत्र दलाल व्यवसायीहरुलाई शाखा संचालन गर्नको लागि आवश्यक भौतिक पूर्वाधार तयार गर्न मिति २०७५।१०।२० मा सूचित गरिएकोमा ६ वटा ब्रोकरहरुले शाखा कार्यालय संचालन गर्न तयार पारेको पूर्वाधारको स्थलगत निरीक्षण गरी शाखा कार्यालय संचालन गर्न स्वीकृति प्रदान गरिसकिएको।
२८.	बोनश शेयर तथा हकप्रद शेयरको घोषणा तथा सो सम्बन्धी सूचना प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन र हकप्रद शेयरको हकको निस्सा बोलकबोल (Auction) प्रक्रियामा व्यापक सहभागिता बढाउन आवश्यक व्यवस्था गर्ने।	• बिक्री नभएको हकप्रद शेयरको लिलाम प्रक्रियामा उपत्यका वाहिरका प्रमुख केन्द्रहरु कम्तिमा विराटनगर, विरगंज, बुटवल, नेपालगञ्ज, सुर्खेत तथा धनगढीबाट आवेदन दिन सक्ने व्यवस्था गर्ने सम्बन्धमा २०७४ कार्तिक ८ मा अनुमतिपत्र प्राप्त सम्पूर्ण मर्चेन्ट बैंकरहरुलाई निर्देशन दिईएकोमा २०७५ चैत्र देखि वितामोड, जनकपुर, हेटौंडा, नारायणगढ, वाग्लुङ्ग, घोराही र महेन्द्रनगरबाट समेत त्यस्तो आवेदन दिन सक्ने व्यवस्था गर्न अनुमतिपत्र प्राप्त सम्पूर्ण मर्चेन्ट बैंकरहरुलाई परिपत्र गरिएको ।
२९.	धितोपत्रको दोस्रो बजारमा हुने कारोवारको भुक्तानी सुनिश्चितताका लागि आवश्यक भुक्तानी सुनिश्चित कोष (Settlement Guarantee Fund) स्थापना गराउन तथा Auction Market संचालन गराउन आवश्यक सहजीकरण गर्ने।	• राफसाफ प्रत्याभति कोष (Settlement Guarantee Fund)स्थापना सम्बन्धी व्यवस्था समावेश गरी मिति २०७५ श्रावण १ बाट धितोपत्र सूचीकरण तथा कारोबार नियमावली, २०७५ लागू भैसकेको तथा सोही नियमावलीको आधारमा नेप्सेबाट स्वीकृतिका लागि बोर्डमा पेश भएको Auction Marketसम्बन्धी व्यवस्था समावेश गरिएको धितोपत्र कारोबार संचालन विनियमावली २०७५ लाई बोर्डबाट स्वीकृत भई मिति २०७५ श्रावण २० बाट लागू भैसकेको। • राफसाफ कोष स्थापना तथा सञ्चालनका लागि नेप्सेबाट भएका कामकारबाहीको बारेमा मिति २०७५।०८।१७ मा जानकारी माग गरिएको। जवाफमा नेप्सले तहांको प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको संयोजकत्वमा राफसाफ कोष सञ्चालन तथा ब्यवस्थापन समिति गठन गरी बैंक खाता खोल्ने तथा सो खाता संचालनमा आए पश्चात रकम जम्मा गर्ने निर्णय गरिएको जानकारी मिती २०७५।०९।०९ मा वोर्डमा पेश गरेको।
३०.	हकप्रद शेयरमा खरिदका लागि विद्यमान शेयरधनीहरुलाई प्राप्त हुने हक (Rights) को कारोवार (खरिद बिक्री) को व्यवस्था गरी Equity Derivatives Market को शुरुवात गर्ने।	हकप्रद शेयर निष्काशन गर्दा नबिकेको हकप्रद शेयर विद्यमान शेयरधनीहरुलाई नै बाँडफाँड गर्न सकिने गरी व्यवस्था गर्न धितोपत्र दर्ता तथा निष्काशन नियमावली, २०७३ संशोधनको क्रममा रहेको तथा Equity Derivativesको शुरुवात गर्न बोर्डले नेप्सेलाई निर्देशन दिएको।

क्र.स.	आव २०७५।७६ को स्वीकृत कार्यक्रम	प्रथम एघार महिना अर्थात २०७६ असार २५ सम्म भए गरिएका कार्यको प्रगति विवरण
३१.	वस्तु विनिमय बजार तथा वस्तु कारोबार व्यवसायीबाट प्राप्त निवेदनहरुको अध्ययन गरी बजारको प्रतिस्पर्धी एवं गुणात्मकरुपमा विकास हुने गरी अनुमति दिई बजार संचालन गराउने।	• हालसम्ममा बोर्डमा विभिन्न पाँचवटा कम्पनीहरुले वस्तु विनिमय बजार संचालन गर्न निवेदन पेश गरेकोमा दर्ताका लागि प्राप्त निवेदनहरुको पुनरावलोकन कार्य भईरहेको। • बोर्डले मिति २०७५ वैशाख ३ मा एक सुचना जारी गरी अर्थतन्त्रको आकार, औद्योगिक व्यवसायको विकास, वस्तु कारोबारको सम्भाव्यता तथा लगानीकर्ताको हित संरक्षणसमेतलाई दृष्टिगत गरी हाललाई वस्तु विनिमय बजार सञ्चालन गर्न पूर्व स्वीकृतिका लागि निवेदन लिने कार्य स्थगित गरिएको। • बोर्डले वस्तु विनिमय बजार सञ्चालन अनुमति सम्बन्धमा बाह्य विज्ञबाट अध्ययन गराएकोमा अध्ययन प्रतिवेदन बोर्डमा प्राप्त भएको साथै वस्तु विनिमय बजार सञ्चालन अनुमति प्रदान गर्नका लागि आवश्यक आधारहरू पहिचान गर्नका लागि एक समितिमार्फत् कार्य अगाडि बढाइएको। • पूर्वस्वीकृतीका लागि बोर्डमा निवेदन पेश गरेका ५ वटै कमोडिटि एक्सचेन्जहरुको निवेदन अध्ययन गर्दा सम्पूर्ण कागजात तथा विवरणहरु प्राप्त नभएकाले पूर्व स्वीकृति दिन ईन्कार गर्ने बोर्डको मिति २०७५।११।२२ को निर्णय बमोजिम आवेदक कम्पनीहरुलाई आवेदन इन्कार गरिएको जानकारी गराइएको। • हाललाई दुईवटा वस्तु विनिमय बजारलाई अनुमति दिने बोर्डको मिति २०७५।११।२९ को निर्णय बमोजिम ईच्छुक कम्पनीबाट आवेदन माग गरी मिति २०७६।०१।१२ मा सूचना प्रकाशन गरिएको।
३२.	ओटिसी कारोवारलाई प्रतिस्पर्धी एवं विश्वसनीय बनाउन स्वचालित कारोवार प्रणालीको व्यवस्था गर्ने।	ओटिसि (OTC)बजारलाई गतिशील बनाउन २०७५ चैत सम्ममा प्रविधि मैत्री बनाउने साथै स्वचालित प्रणाली अपनाउन आवश्यक कार्य अगाडि बढाउन नेप्सेलाई मिति २०७५।०९।१८ मा निर्देशन दिइएको।
१.४.४	बजार सुपरिवेक्षण व्यवस्थामा सुधार	
३३.	धितोपत्र व्यवसायीहरुका लागि जोखिममा आधारित सुपरिवेक्षण (Risk Based Supervision) को Model विकास गरी सोही अनुसार धितोपत्र व्यवसायीहरुको सुपरिवेक्षण कार्य गर्ने।	सो सम्बन्धमा अध्ययन भैरहेको।
३४.	नेप्से तथा सिडिएससीको प्रणाली संपरीक्षण (System Audit) गर्ने व्यवस्था शुरु भइसकेकोले यसलाई थप स्तरीय बनाउदै सूचना प्रविधिको बढी प्रयोग हुने अन्य सेवा प्रदायकको प्रणालीको समेत संपरीक्षण गराउने व्यवस्था गर्ने।	System Audit कार्यलाई निश्चित मापदण्ड तोकी नियमित रुपमा लागू गर्ने सन्दर्भमा धितोपत्र बजारको कारोबार प्रणाली तथा निक्षेप सेवा प्रणालीको system audit का सम्बन्धमा केही सुझाव भएमा सो पेश गर्नका लागि नेप्से तथा सिडिएससीलाई पत्राचार गरिएको। जानकारी प्राप्त नभएको।
३५.	स्टक एक्सचेञ्ज तथा सिडिएससीले गर्ने धितोपत्र बजार सहभागीहरुको सुपरिवेक्षण कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक व्यवस्था गर्ने।	• धितोपत्र व्यवसायीहरुको सुपरिवेक्षण प्रतिवेदन तयार गरी पेश गर्न तथा सुपरिवेक्षण कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन निक्षेप सदस्य सुपरिवेक्षण म्यानुअल तयार गर्न मिति २०७५।०८।१९ मा सिडिएससीलाई निर्देशन दिएकोमा सिडिएससिले चेकलिस्टको ढाँचामा सुपरिवेक्षण म्यानुअल पेश गरेकोमा बोर्डले पुनः भाषागत रुपमा खुलाई सुपरिवेक्षण म्यानुअल तयार गरी सञ्चालक समितिबाट पारित गराई पेश गर्न निर्देशन दिएको। • धितोपत्र बजारको सदस्यता विनियमावली तयार गर्न मिति २०७५।०९।३० मा नेप्सेलाई निर्देशन दिईएको। • नेप्सेलाई मिति २०७५।०८।१९ मा बजार सहभागीहरुको सुपरिवेक्षण सम्बन्धी कार्यविधि बनाउन पत्राचार गरिएकोमा हालसम्म सो अनुसारको कार्यविधि बोर्डमा पेश नभएको।

क्र.स.	आव २०७५।७६ को स्वीकृत कार्यक्रम	प्रथम एघार महिना अर्थात २०७६ असार २५ सम्म भए गरिएका कार्यको प्रगति विवरण
३६.	धितोपत्र वजार तथा वस्तु विनिमय वजारका विद्यमान तथा संभाव्य लगानीकर्ताहरुलाई वजारसम्बन्धी तथ्यपूर्ण एवं विश्वसनीय सूचना एवं जानकारी उपलब्ध गराउन सूचना प्रवाह (Information Disclosure) सम्बन्धमा अध्ययन गरी सूचना प्रवाह व्यवस्थामा सुधार गर्ने।	यस सम्बन्धमा नेप्सेलाई धितोपत्र औजार तथा धितोपत्र परिसूचकहरुबाट बजारमा प्रवाह हुने सूचनालाई यथार्थपरक बनाउन र बजारसम्बन्धी जानकारीमा सबैको पहुंच बढाउन नयां धितोपत्र औजार तथा थप बजार परिसूचकहरु विकास गरी दैनिक प्रकाशन गर्न मिति २०७५ श्रावण २९ मा निर्देशन दिईएको।
३७.	बोर्डको आव २०७४।७५ को नीति तथा कार्यक्रममा दोस्रो बजारमा लगानी गर्दा स्थायी लेखा नं. (PAN) लाई आव २०७५।७६ देखि अनिवार्य गर्नको लागि आवश्यक नीतिगत व्यवस्था गर्ने भनिए बमोजिम दोस्रो बजारमा शेयर खरिद बिक्रीका लागि स्थायी लेखा नम्बर (PAN) लिन प्रोत्साहित गर्ने।	बोर्डको मिति २०७५ फागुन २९ को बैठकबाट २०७६ वैशाख १ गतेदेखि दोस्रो बजारमार्फत् शेयर कारोबार गर्दा एक पटकमा रु. ५ लाख वा सो भन्दा बढी कारोबार गर्दा प्यान अनिवार्य गर्ने र सो भन्दा कम कारोबार गर्ने लगानीकर्तालाई प्रोत्साहनस्वरुप ऐच्छिक रुपमा प्यान प्रयोग गर्न सक्ने व्यवस्था गर्न सिडिएससीलाई पत्राचार गरिएको।
३८.	बोर्डको सुपरिवेक्षण कार्यलाई प्रभावकारी बनाई धितोपत्र बजार तथा वस्तु विनिमय सम्बन्धी ऐन नियम तथा निर्देशिकामा भएका व्यवस्थाहरुको परिपालना भए नभएको एकीन गरी परिपालना नगर्ने बजार सहभागीहरुलाई कारवाही प्रक्रिया अगाडि बढाउने।	• मर्चेन्ट बैंकरले प्रत्येक अर्ध वार्षिक अवधि समाप्त भएको ६० दिनभित्र आफूले गरेको मर्चेन्ट बैकिङ्ग व्यवसायको अर्ध वार्षिक प्रतिवेदन र नियमपालना प्रतिवेदन बोर्डसमक्ष पेश गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेकोमा केहि मर्चेन्ट बैंकरहरुले सो प्रतिवेदन समयमै नबुझाएकाले के कति कारणले पेश हुन नसकेको हो स्पष्ट कारण खुलाई जानकारी गराउन निर्देशन गरिएको। • चार वटा मर्चेण्ट बैंकरहरुले २०७५ साल असार मसान्त सम्म पुऱ्याउनु पर्ने न्यूनतम चुक्ता पूँजी नपुऱ्याएको देखिएकोले सो के कति कारणले हुन नसकेको हो खुलाई जानकारी गराउन निर्देशन दिइएको। • मिति २०७५।०४।०१ संपूर्ण मर्चेण्ट बैंकरहरुलाई कर्मचारी सम्बन्धी विवरण पठाउन पत्राचार गरिएकोमा १६ वटाले उपलब्ध गराएको नदेखिएको धितोपत्र सम्बन्धी ऐन, नियम बमोजिम कारवाही किन नगर्ने भनि स्पष्टीकरण सोधिएको।
३९.	वस्तु विनिमय बजारको नियमन जिम्मेवारीसमेत बोर्डलाई प्राप्त भएकाले वस्तु विनिमय बजार संचालन तथा वस्तु कारोबार व्यवसायी सम्बन्धी आवश्यक निर्देशिकाहरु तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने।	वस्तु विनिमय बजार संचालन तथा वस्तु कारोबार व्यवसायी सम्बन्धी आवश्यक निर्देशिकाहरु तयारीका लागि आवश्यक अध्ययन भैरहेको।
४०.	वस्तु विनिमय बजारको सुपरिवेक्षण कार्यलाई दक्ष एवं प्रभावकारी बनाउन वस्तु विनिमय बजार तथा बस्तु कारोवार व्यवसायी सुपरिवेक्षण दिग्दर्शन तर्जुमा गरी लागू गर्ने।	वस्तु विनिमय बजार सुपरिवेक्षणको पहिलो मस्यौदा तयार गरी छलफलको लागि पेश गरिएको।
४१.	धितोपत्र व्यवसायीको नियम परिपालना प्रतिवेदनको ढाँचा विकास गरी कार्यान्वयन गर्ने।	यस सम्बन्धमा प्रारम्भिक खाका तयार गरी व्यवस्थापनमा पेश गरिएको।

क्र.स.	आव २०७५।७६ को स्वीकृत कार्यक्रम	प्रथम एघार महिना अर्थात २०७६ असार २५ सम्म भए गरिएका कार्यको प्रगति विवरण
१.४.५	**बजार सहभागीहरुको व्यवसायिकता तथा स्तर अभिबृद्धि**	
४२.	धितोपत्र बजार गतिविधि तथा बजार नियमनसम्बन्धी गुनासाहरुका सम्बन्धमा बजार सहभागीहरुको समेतको सहभागितामा प्रत्येक तीन महिनामा लगानीकर्ताहरुसंग अन्तरक्रिया कार्यक्रम संचालन गर्ने।	• **विश्व लगानीकर्ता सप्ताह २०१८ को अवसर पारी मिति २०७५ असोज १७ मा प्रथम पटक** नेप्से, सिडिएससी, मर्चेन्ट बैंकर एसोशियसन, ब्रोकर एसोशियसन तथा लगानीकर्ता संघहरुसँगको सहकार्यमा धितोपत्र बजार गतिविधि तथा बजार नियमनसम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम संचालन गरिएको। • यस कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी एवं मितव्ययी बनाउनका लागि मासिक रुपमा रेडियोमार्फत् प्रत्यक्ष प्रसारण हुने गरी लगानीकर्तासँग प्रत्यक्ष संवाद कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने प्रयास अनुरुप रेडियो कान्तिपुरसँग सम्झौता गरी मिति २०७६ वैशाख ४ मा विहान ७:३० देखी ८:०० बजेसम्म प्रत्यक्ष प्रसारण भएको छ। यो कार्यक्रम निरन्तर सञ्चालन हुँदै आएको छ।
४३.	स्टक एक्सचेञ्ज तथा अन्य बजार सहभागीहरुका कामकारवाही तथा गतिविधिहरुलाई क्रमशः Digitalised बनाउदै लैजान आवश्यक व्यवस्था गर्ने।	विद्युतीय हस्ताक्षरको अवाश्यकता र यसका विविध आयामहरु सम्बन्धमा सम्पूर्ण धितोपत्र दलाल व्यवसायीहरुलाई यही मिति २०७५ मंसिर १२ मा बोर्डबाट नेपाल सर्टिफाइङ्ग कम्पनी प्रा. लि. सँगको सहकार्यमा एक अन्तरक्रिया कार्यक्रमको आयोजना गरिएको साथै यस सम्बन्धमा Digital Signature को व्यवस्थाका लागि आवश्यक छलफल भैरहेको।
४४.	धितोपत्र दलाल व्यवसायीमार्फत् हुने मार्जिन ट्रेडिङ्ग कारोवारका लागि दलाल व्यवसायीसंग रु. पाँच करोडको खुद सम्पत्ति हुनुपर्ने व्यवस्था भएअनुसार दलाल व्यवसायीहरुलाई पूँजीको व्यवस्था गर्न लगाई नेप्से तथा धितोपत्र दलाल व्यवसायीमार्फत् मार्जिन कारोवारलाई प्रभावकारी बनाउने।	बोर्डले जारी गरेको धितोपत्र बजार तथा धितोपत्र दलाल व्यवसायीहरुलाई मार्जिन कारोबार सुविधा सम्बन्धी निर्देशन, २०७४ को आधारमा नेप्सेले तयार गरेको कार्यविधिमा आवश्यक परिमार्जन गरी कार्यान्वयन गर्न नेप्सेलाई निर्देशन दिएको।
४५.	धितोपत्र व्यवसायीहरुको स्तर अभिबृद्धि गर्नका लागि पूँजी आधार, व्यवसायिकता, ऐन नियमको परिपालना तथा प्रतिस्पर्धी सेवा लगायत अन्य उपयुक्त परिसूचक तयार गरी सोको आधारमा धितोपत्र व्यवसायीहरुको वर्गीकरण कार्य गर्ने/गराउने।	सो सम्बन्धमा विज्ञ सहितको समिति बनाई कार्य गर्न उपयुक्त हुने भएकोले आवश्यक कार्य अगाडी बढाईएको।
४६.	पूँजी बजारको गतिशील विकासमा सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यले स्थापित नागरिक लगानी कोषलाई सहायक कम्पनी स्थापना गरी संस्थागत लगानीकर्ता तथा बजार निर्माताको रुपमा पूँजी बजारमा सक्रिय बनाउन आवश्यक सहजीकरण गर्ने।	कर्मचारी संचयकोष, नागरिक लगानीकोष, सामाजिक सुरक्षाकोष तथा धितोपत्र व्यवसायीहरुलाई बजार निर्माता/व्यापारी (Market Maker or Dealer)को रुपमा समेत कार्य गर्न अनुमति प्रदान गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक अध्ययन गरी बोर्डमा सिफारिश गर्न नेप्सेलाई मिति २०७५।०९।१८ मा निर्देशन दिइएको।
४७.	मर्चेण्ट बैंकिङ्ग व्यवसायमा पारदर्शिता तथा जनसहभागिता समेत बढाउने उद्देश्यले मर्चेण्ट बैंकिङ्ग व्यवसायी (मर्चेण्ट बैंकर) हरुका लागि १५ प्रतिशतमात्र सार्वजनिक निष्काशन गरी पब्लिकमा जान सक्ने व्यवस्था गर्ने।	सानो पूँजी आधार भएका कम्पनीहरुलाई सार्वजनिक निष्काशन गर्न अनुमति दिँदा हाल भैहेको समस्या समेतलाई विचार गरी यस सम्बन्धमा थप अध्ययन तथा छलफल भैरहेको।

क्र.स.	आव २०७५।७६ को स्वीकृत कार्यक्रम	प्रथम एघार महिना अर्थात २०७६ असार २५ सम्म भए गरिएका कार्यको प्रगति विवरण
४८.	नेपाल धितोपत्र बोर्ड र कम्पनी रजिष्ट्रार कार्यालयको सहकार्यमा बोर्ड तथा कम्पनी रजिष्ट्रार कार्यालय तथा अन्य सम्बन्धित निकायका पदाधिकारीहरु र एक अर्ब वा सो भन्दा बढीको पूँजीमा स्थापित उत्पादनमूलक कम्पनीहरुका प्रमुखहरु तथा विज्ञहरुलाई संलग्न गराई पब्लिक कम्पनी तथा धितोपत्र बजारमार्फत् पूँजी परिचालन सम्बन्धमा छलफल/अन्तरक्रिया कार्यक्रम आयोजना गर्ने।	• एक अर्व वा सो भन्दा बढीको पूँजीमा स्थापित सबै उत्पादनमूलक कम्पनीहरुको लगत तयार गर्न बोर्डबाट मिति २०७५ श्रावण ६ मा कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालयमा सम्बन्धित कम्पनीको विवरण उपलब्ध गराउने विषयमा पत्राचार गरेको। • रू. एक अर्व वा सो भन्दा बढीको पूँजीमा स्थापित सबै उत्पादनमूलक कम्पनीहरुलाई पूँजी बजारमा प्रवेश गराउने सन्दर्भमा बोर्ड पदाधिकारी तथा रजिष्ट्रार कार्यालयका पदाधिकारीहरूसँग मिति २०७५ श्रावण २२ मा कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालय, त्रिपुरेश्वरमा आवश्यक छलफल गरी यससम्बन्धी कार्य आपसी सहकार्य तथा समन्वयमा अगाडि बढाउने तय भएको। साथै यस सम्बन्धमा रजिष्ट्रारको कार्यालयसँग सहकार्य तथा समन्वयका लागि नियमित सम्पर्क गरिदैं आएको।
४९.	धितोपत्र व्यवसायीहरुले कर्मचारी नियमावली र आचार संहिता बनाई लागू गर्नुपर्ने व्यवस्था गर्ने र बोर्डले सोको परिपालनाको अनुगमन समेत गर्ने।	धितोपत्र दलाल व्यवसायी • धितोपत्र व्यवसायीहरुलाई कर्मचारी नियमावली बनाई लागू गर्न निर्देशन दिएइको। सोही अनुरुप कर्मचारी नियमावली नभएका धितोपत्र दलाल व्यवसायीहरुबाट कर्मचारी नियमावली बनाई लागू गरिएको जानकारी प्राप्त भैरहेको। मर्चेन्ट बैंकर मर्चेन्ट बैंकरहरुलाई कर्मचारी नियमावली बनाई लागू गर्न निर्देशन दिएइको मा मर्चेन्ट बैंकरहरुले कर्मचारी नियमावली र आचार संहिता बोर्डमा पेश गरेको र सो को अध्ययन गरिएको। • साथै स्थलगत सुपरिवेक्षणका क्रममा मर्चेन्ट बैंकरहरुले नेपाल सरकारले तोके बमोजिम न्युनतम ज्याला भन्दा कम नहुने गरी बैंक मार्फत कर्मचारीलाई तलब तथा भत्ता प्रदान गरेको पाइएको। • धितोपत्र निष्काशनकर्ता कम्पनीका प्रबन्ध सञ्चालक, प्रमुख कार्यकारी, उच्च पदस्थ कर्मचारीले शेयर निष्काशनको क्रममा मूल्यलाई प्रभावित गर्ने प्रकारको अर्न्तवार्ता दिएको देखिंदा स्पर्श लघुवित्त वित्तीय संस्था लि. र युनिभर्सल पावर कम्पनी लि. लाई सो सम्बन्धमा स्पष्ट गर्न पत्राचार गरिएको। • इष्टर्न हाइड्रोपावर लि. ले धितोपत्र निष्काशनका लागि बोर्डबाट स्वीकृति नलिइ संस्थापक शेयर खुल्ला गरेकाले सो सम्बन्धमा स्पष्ट गर्न पत्राचार गरिएको।
५०.	सस्थागत विकास-विस्तारका लागि जनशक्ति तथा सामाजिक उत्तरदायित्वको महत्वलाई दृष्टिगत गरी स्टक एक्सचेञ्ज, केन्द्रीय निक्षेप सेवा तथा धितोपत्र व्यवसायीहरुले आफ्नो वार्षिक आम्दानीको एक निश्चित प्रतिशत रकम कर्मचारीको बृत्ति विकास तथा संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व (Corporate Social Responsibility-CSR) मा खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था गर्ने।	यस सम्बन्धी आवश्यक कार्य भैरहेको।

क्र.स.	आव २०७५।७६ को स्वीकृत कार्यक्रम	प्रथम एघार महिना अर्थात २०७६ असार २५ सम्म भए गरिएका कार्यको प्रगति विवरण
१.४.६	अध्ययन /अनुसन्धान	
५१.	देश संघीयतामा गई ७५३ स्थानीय निकाय गठन भईसकेको र ती निकायहरुका लागि ठूलो पूँजी आवश्यक हुने हुँदा आवश्यक पूँजी उपलब्धताका लागि सम्बन्धित नगर विकास कोषहरुसंग समन्वय गरी नगरपालिका ऋणपत्र (Municipal Bond) निष्काशन सम्बन्धमा अध्ययन गरी निष्काशन व्यवस्था गर्ने।	यस सम्बन्धी अध्ययन कार्य भैरहेको।
५२.	Equity Derivatives Market को प्रवर्द्धन गर्न साधारण शेयर परिसूचक औजार (Equity Index Instrument) को कारोवारको संभावना सम्बन्धमा अध्ययन गर्ने /गराउने।	धितोपत्रको दोस्रो बजार कारोवारको लागि आवश्यक न्यूनतम व्यवस्थाहरु पूरा भई निरन्तर कारोवारको शुरुवात भएको हाल २५ वर्ष पूरा हुनुका साथै बोर्डले धितोपत्र बजार नियमन निकायहरुको अन्तरराष्ट्रिय संगठनको सदस्यता लिई नेपालको धितोपत्र बजार अन्तर्राष्ट्रिय मूल प्रवाहमा समावेश भईसकेको हालको परिप्रेक्ष्यमा बजारको स्तर अभिबृद्धि गर्न Equity Derivatives Market को समेत शुरुवातका लागि साधारण शेयर परिसूचक औजार(Equity Index Instrument) को कारोवारको संभावना सम्बन्धमा अध्ययन गरी आवश्यक कार्य गर्न बोर्डले निर्देशन दिएको।
५३.	धितोपत्र बजारमा कारोबार हुने सूचीकृत कम्पनी, कारोबार रकम, कारोबार हुने धितोपत्र आदि सम्बन्धमा Real Time Surveillance गर्न धितोपत्र बोर्डमा Automated Market Surveillance System को स्थापनागर्ने सम्बन्धमा अध्ययन गर्ने/गराउने।	Automated Market Surveillance System को स्थापना गर्ने सम्बन्धमा अध्ययन गर्न आवश्यक कार्य अगाडी बढाईएको ।
५४.	नेपाल धितोपत्र बोर्ड कर्मचारी सेवा शर्त नियमावलीमा भएको व्यवस्था अनुरुप बोर्डको कर्मचारीको उचित व्यवस्थापन गर्न उपर्युक्त स्वेच्छिक अवकाश योजना सम्बन्धमा अध्ययन गर्ने।	यस सम्बन्धमा अन्य निकायमा भएका व्यवस्थाहरुको अध्ययन गर्ने कार्य भैरहेको।
५५.	प्राथमिक निष्काशनमा मागका आधारमा मूल्य निर्धारण हुने व्यवस्था (Free Pricing System) का लागि आवश्यक Book Building System लागू गर्ने सम्बन्धमा अध्ययन गर्ने।	धितोपत्रको प्राथमिक बजारमा धितोपत्रको निष्काशन मूल्य निर्धारणका लागि आवश्यक Book Building System को सम्बन्धमा प्रारम्भिक अध्ययन प्रतिवेदन तयार भै छलफलको क्रममा रहेको।
५६.	धितोपत्र बजार तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी विवादहरुको समाधान गर्ने उपयुक्त संयन्त्रका लागि Securities and Futures Dispute Resolution Tribunal को व्यवस्था गर्ने सम्बन्धमा अध्ययन गर्ने/गराउने।	धितोपत्र सम्बन्धी ऐन,२०६३ को प्रथम संशोधन विधेयक प्रस्तावमा Securities and Futures Dispute Resolution Tribunal का लागि पुनरावेदन न्यायधिकरण सम्बन्धी व्यवस्थाको प्रस्ताव गरिएको।
५७.	धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी अध्ययन/अनुसन्धान कार्यलाई सहजीकरण तथा प्रोत्साहित गर्न बजारसम्बन्धी पुस्तक, तथ्यांक तथा जानकारी उपलब्ध हुने गरी बोर्डको पुस्तकालयलाई सुदृढ तथा व्यवस्थित गर्ने।	• बोर्डको पुस्तकालय व्यवस्थापनका लागि सफ्टवेयरसहित व्यवस्थापनका लागि सम्भावित कम्पनीहरुबाट बोर्डमा पेश भएको प्रस्तावमाथि अध्ययन गर्दा उपयुक्त देखिएको इरासफ्ट सोलुसन प्रा.लि.लाई जिम्मेवारी प्रदान गरिएको। • साथै बोर्डले धितोपत्र बजार तथा वस्तु विनिमयसम्बन्धी उपयुक्त पुस्तकहरु खरिद गरी उक्त नयाँ पुस्तक र पुस्तकालयमा रहेका अन्य पुराना पुस्तकहरुको कोडिङ्ग भै पुस्तकालय सञ्चालनको अवस्थामा रही समीक्षा अवधिमा कुल ८० जना अध्ययन अनुसन्धानकर्ताहरुले बोर्डको पुस्तकालयमा अध्ययन गर्ने सुविधा तथा बजारसम्बन्धी जानकारी उपलब्ध गराइएको।

क्र.स.	आव २०७५।७६ को स्वीकृत कार्यक्रम	प्रथम एघार महिना अर्थात २०७६ असार २५ सम्म भए गरिएका कार्यको प्रगति विवरण
५८.	धितोपत्र बजारसम्बन्धी अनुसन्धानमुलक कार्य एवं मौलिक रचनालाई प्रोत्साहन गर्न अनुसन्धानमुलक तथा मौलिक लेखहरु समावेश गरी SEBON Journal तथा वार्षिक पूँजी बजार लेख विशेषाङ्क प्रकाशन गर्ने।	• धितोपत्र बजारसम्बन्धी अनुसन्धानमूलक लेखहरु समावेश गरी सेबोन जर्नल, अङ्क ७ प्रकाशन गरिएको। • साथै पूँजी बजारसम्बन्धी मौलिक लेखहरु समावेश गरी नेपाल धितोपत्र बोर्ड वार्षिकोत्सव विशेषाङ्क, २०७६ प्रकाशन गरिएको।
५९.	अर्थतन्त्र, धितोपत्र बजार तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी प्रादेशिक प्रोफाइल तयार गर्ने।	विश्व लगानीकर्ता सप्ताह २०१८ को अवसर पारी देशको अर्थतन्त्र, बैकिङ्क र धितोपत्र बजारसम्बन्धी अद्यावधिक तथ्याङ्कहरु समावेश गरी पहिलो पटक आर्थिक, बैकिङ्ग तथा धितोपत्रसम्बन्धी प्रादेशिक परिसूचक प्रकाशन गरी विराटनगरमा आयोजित प्रथम प्रादेशिक पूँजी बजार प्रदर्शनीमा विमोचन गरिएको।
१.४.७	**प्रशिक्षण तथा जनचेतना अभिवृद्धि**	
६०.	धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी विभिन्न शैक्षिक तालिम संचालन तथा अध्ययन अनुसन्धान गरी नीति निर्माणमा सहयोग गर्न धितोपत्र तथा फ्यूचर्स बजार प्रशिक्षण संस्था (Securities and Futures Market Institute-SFMI) स्थापना सम्बन्धमा अध्ययन गरी स्थापना गर्ने कार्य अगाडि बढाउने।	यस सम्बन्धमा अध्ययन कार्य सम्पन्न गरी प्रारम्भिक प्रतिवेदन तयार गरिएको।
६१.	प्रदेशहरुमा आर्थिक पत्रकारहरुलाई धितोपत्र बजार तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी तालिम तथा प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजना गर्दै जाने।	आ.व. २०७५।७६ मा प्रदेश स्तरीय धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजार गतिविधिहरुलाई मध्यनजर गरी प्रदेश नं.१, प्रदेश नं. २ र प्रदेश नं. ६ मा उक्त प्रदेशका पत्रकारहरुलाई आर्थिक तथा धितोपत्र बजारसम्बन्धी प्रशिक्षण तथा अर्न्तक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको। साथै, बाँकी अन्य प्रदेशमा समेत कार्यक्रम सञ्चालनका लागि आवश्यक तयारी भैरहेको।
६२.	देशव्यापीरुपमा धितोपत्र बजार तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी प्रशिक्षण तथा जनचेतना अभिबृद्धि गर्न स्थानीय स्तरका योग्य इच्छुक व्यवसायिक जनशक्तिलाई प्रशिक्षक प्रशिक्षण (Training to Trainers-ToT) का लागि आह्वान गरी संभाव्य विज्ञहरुको सूची बनाई उनीहरुमार्फत् प्रदेश तथा जिल्लामा बजारसम्वन्धी प्रशिक्षण तथा जनचेतना अभिबृद्धि कार्यक्रम संचालनको शुरुवात गर्ने।	प्रशिक्षक प्रशिक्षण संचालनका लागि विषयवस्तु तथा कार्यक्रम संरचना सम्बन्धी तयारी कार्य भैरहेको।
६३.	धितोपत्र बजार तथा वस्तु विनिमय बजारका विद्यमान तथा संभाव्य लगानीकर्ताहरुलाई बजारसम्बन्धी तथ्यपूर्ण एवं विश्वसनीय सूचना एवं जानकारी उपलब्ध गराउन सूचना प्रवाह (Information Disclosure) सुदृढ गर्दै जाने।	फ्लोट सूचकांक, फ्लोट बजार पूँजीकरणको प्रकाशनलाई बढी महत्व दिने, लगानीकर्तालाई धितोपत्रको दोम्रो बजारमा हुने हरेक कारोबार दिनको सूचकांकहरुमा अन्तिम बिन्दूको मात्रै सूचकांक दिने गरिएकोमा बजारमा उपलब्ध तथ्यांक/सूचना लगानीकर्ताहरुलाई सकेसम्म बढी प्रदान गर्नुपर्ने सन्दर्भमा मुख्यत नेप्से र फ्लोट सूचकांकको शुरु, उच्चतम, न्यून र औसतको समेत नियमित जानकारी दिन उपयुक्त हुने देखिएकोले त्यस लि. मा कारोबार भएका सूचीकृत कम्पनीहरुको शेयर कारोबारको शुरु, उच्चतम, न्युनतम, अन्तिम र तिनीहरुको औसत समेतको सार्वजनिकरुपमा जानकारी दिने कार्य अगाडि बढाउने तथा सामूहिक लगानी योजनाको समेत सूचकांकको विकास गरी नेप्सेको वेबसाइट र सम्बन्धित दस्तावेज र राष्ट्रिय दैनिक पत्रिका तथा अनलाइन पोर्टलहरुमा समावेश गरी प्रकाशन गर्न पहल गर्ने सम्बन्धमा नेप्सेलाई मिति २०७५ श्रावण २९ मा पत्राचार गरिएकोमा नेप्सेबाट मिति २०७५ मंसिर ३ मा प्राप्त पत्रमा सो सम्बन्धी अध्ययन कार्य अगाडि बढाएको जानकारी प्राप्त भएको।

क्र.स.	आव २०७५।७६ को स्वीकृत कार्यक्रम	प्रथम एघार महिना अर्थात २०७६ असार २५ सम्म भए गरिएका कार्यको प्रगति विवरण
६४.	नयाँ लगानीकर्ताहरुलाई दृष्टिगत गरी काठमाडौं उपत्यकामा धितोपत्र बजारसम्बन्धी निरन्तर प्रशिक्षण तथा जनचेतना अभिबृद्धि र लगानीकर्ताहरुको जिज्ञासाहरु सम्बोधन गर्न स्टक एक्सचेञ्जसंगको सहकार्यमा पाक्षिकरुपमा काठमाडौं उपत्यकाको उपयुक्त स्थानमा लगानीकर्ता प्रशिक्षण कार्यक्रम संचालन गर्ने।	बोर्डले पहिलोपटक मिति २०७५ श्रावण २५ शुक्रबारका दिन लगानीकर्ता सम्बद्ध संघसंस्थाहरु, व्यक्तिगत लगानीकर्ताहरु, नेप्से, सिडिएसिस, क्रेडिट रेटिङ्ग संस्था, मर्चेन्ट बैंकर तथा स्टक ब्रोकर एशोसिएसनका प्रतिनिधिहरु तथा आर्थिक पत्राकारहरु सहित करिब ६० जनाको उपस्थितिमा पहिलो पाक्षिक लगानीकर्ता प्रशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरेको। हालसम्म नौ वटा कार्यक्रम सञ्चालन भई २७० जना सर्वसाधारणलाई प्रशिक्षण दिएको।
६५.	देशभरी पूँजी बजारसम्बन्धी जनचेतना अभिबृद्धि गर्न पूँजी बजारसम्बन्धी पाक्षिक रेडियो कार्यक्रम संचालनको व्यवस्था गर्ने।	धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी साक्षरता अविभृद्धिका लागि बोर्डले पहिलोपटक मिति २०७५ असोज २० बाट **पाक्षिक रेडियो कार्यक्रम** सञ्चालन गरी प्रत्येक महिनाको पहिलो र तेम्रो शनिबार बिहान ७:४० बाट ७:५५ को समयमा प्रसारण गरी निरन्तरता दिदै आएको।
६६.	धितोपत्र बजार तथा वस्तु विनिमय बजार सुधार तथा विकासका लागि आवश्यक नीति नियममा राय सल्लाह लिन यससँग सम्बद्ध तथा जानकार अर्थशास्त्री तथा वित्तशास्त्री र स्वदेशी एवं विदेशी पूँजी बजार विज्ञहरुलाई संलग्न गराई अन्तरक्रिया/सेमिनार कार्यक्रम संचालन गर्ने।	• नेपालमा धितोपत्र बजारको सुधार, विकास, विस्तार, नियमन, लगानीकर्ताहरुको लगानी प्रवृत्ति सम्बन्धमा लगानीकर्ताहरुलाई जानकारी दिई सशक्तिकरण गर्ने उद्देश्यले बोर्डको आयोजनामा विश्व विद्यालयका वरिष्ठ प्राध्यापक तथा पूँजी बजार विज्ञ, आर्थिक पत्रकार, लगानीकर्ता तथा नियमन निकायका पदाधिकाी बीच एबीसी टेलिभिजनमार्फत् लाइभ सामूहिक छलफल कार्यक्रम प्रसारण गरिएको। • बोर्डले २०१९ जनवरीबाट लागू हुने गरी OECD INFE को पूर्ण सदस्यता प्राप्त गरेसँगै उक्त संस्थाको समन्वयमा जुलाई २-३ मा नेपालमै पहिलोपटक वित्तीय साक्षरतासम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनका लागि आवश्यक तयारी अन्तिम चरणमा रहेको।
६७.	पछिल्लो समयमा काठमाडौं उपत्यका बाहिरसमेत पूँजी बजार गतिविधिहरु बढ्दै गएकाले यस सम्बन्धी जानकारी तथा सचेतना अभिबृद्धि गरी यसमा व्यापक जनसहभागिता बढाउन काठमाडौं उपत्यका बाहिर धितोपत्र कारोवार सेवाको उपलब्धतालाई मध्यनजर गरी उपयुक्त कुनै एक प्रदेशमा प्रादेशिक पूँजी बजार प्रर्दशनी २०७६ आयोजना गर्ने।	धितोपत्र नियमन निकायहरूको अन्तर्राष्ट्रिय संस्था (आइएस्को) ले गरेको आव्हान बमोजिम २०७५ असोज १५ देखी २१ गतेसम्म विश्व लगानीकर्ता सप्ताह मनाइएको।उक्त सप्ताहमा विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गर्न निर्देशकस्तरको एक समिति गठन भई सो समितिको कार्ययोजना अनुरूप लाखौं संख्यामा रहेका विद्यमान तथा सम्भाव्य लगानीकर्ताहरुलाई साक्षरता अभिवृद्धिका लागि पाक्षिक रेडियो कार्यक्रम, पूँजी **बजारसँग सम्बन्धित विभिन्न वस्तु तथा सेवाको बारेमा बजार सहभागीहरुको ११० स्टल तथा दुई प्राविधिक सत्रसहितको प्रादेशिक पूँजी बजार प्रदर्शनी**, लगानीकर्ताको गुनासा समाधान सम्बन्धमा बजारका सहभागीहरूसहितको छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम, टेलिभिजनमा अन्तर्सम्वाद कार्यक्रमहरू सञ्चालन तथा धितोपत्र बजारसम्बन्धी सम्पूर्ण गतिविधि, सुधार, विकास तथा परिवर्तनको जानकारी, आर्थिक, बैकिङ्ग तथा धितोपत्रसम्बन्धी प्रादेशिक परिसूचकको प्रकाशन गरिएको। साथै, धितोपत्र बजारसम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान कार्यलाई प्रोत्साहन गर्नका लागि पम्पलेट, लिफ्लेट एवं बोर्डका प्रकाशनहरू निःशुल्क वितरण गर्ने, प्रभातफेरी, लगायतका कार्यक्रमहरू सम्पन्न गरिएको।
६८.	विभिन्न विश्वविद्यालय तथा उच्च माध्यमिक विद्यालयका सम्बन्धित विषयको पाठ्यक्रममा धितोपत्र बजार तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी विषयवस्तुहरु समावेश गराउन आवश्यक समन्वय गर्ने।	• यस सम्बन्धमा संभाव्य विषयवस्तुहरुको जानकारी समावेश गरी वभिन्न विश्वविद्यालय, लोक सेवा आयोग तथा पाठयक्रम विकास केन्द्रमा मिति २०७५ मंसिर १५ मा पत्राचार गरिएको। • कक्षा ११ र १२ तथा स्नातक तहको पाठ्यक्रममा धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजरसम्बन्धी समावेश गर्नुपर्ने विषयवस्तुसम्बन्धी राय सुझाव नेपाल राष्ट्र बैंक र बोर्डको समेत प्रतिनिधित्व रहेको पाठ्यक्रम परिमार्जन सुझाव तथा समन्वय कार्यदल (नेपाल राष्ट्र बैंक) मा मिति २०७५ फागुन ५ मा पेश गरेको।

क्र.स.	आव २०७५।७६ को स्वीकृत कार्यक्रम	प्रथम एघार महिना अर्थात २०७६ असार २५ सम्म भए गरिएका कार्यको प्रगति विवरण
१.५	**नियमित कार्यक्रमहरु**	
१.५.१	धितोपत्रहरु दर्ता तथा निष्काशन स्वीकृति र व्यवसाय संचालन अनुमति तथा विनियमावली स्वीकृति	
१.	संगठित संस्थाहरुको धितोपत्रहरु दर्ता गर्ने, विवरणपत्र बिक्री प्रस्ताव, हकप्रद शेयर निष्काशन सम्बन्धी व्यवस्था तथा विवरण पुस्तिका स्वीकृत गर्ने र विवरण पुस्तिका प्रकाशन गर्न संगठित संस्थाहरुलाई स्वीकृति प्रदान गर्ने।	**धितोपत्र दर्ता तथा विवरणपत्र प्रकाशन अनुमतिको विवरण**

सि.न.	धितोपत्र दर्ता तथा निष्काशन	*धितोपत्रको संख्या तथा रकम रु. करोडमा ।*		
		दर्ता सङ्ख्या	दर्ता भएको धितोपत्रको	
			सङ्ख्या	रकम
१	प्रारम्भिक सार्वजनिक निष्काशन (IPO)	२५	१८.३७	१,८३६.५९
२	हकप्रद सेयर निष्काशन	१५	४.३३	४३२.६९
३	डिबेञ्चर (प्रति कित्ता रु. १०००।-)	९	१.९६	१,९५८.००
४	सामूहिक लगानी कोष योजना	४	३९.००	३९०.००
५	बोनस शेयर दर्ता	८५	२४.४४	२,३८३.६४
जम्मा		**१३८**	**८८.०९**	**७,०००.९२**

सि.न.	धितोपत्र दर्ता तथा निष्काशन	*धितोपत्रको संख्या तथा रकम रु. करोडमा ।*		
		दर्ता सङ्ख्या	निष्काशन गरिने धितोपत्र	
			सङ्ख्या	रकम
१	प्रारम्भिक सार्वजनिक निष्काशन (IPO)	२५	७.२४	७२४.०४
२	हकप्रद सेयर निष्काशन	१५	४.३३	४३२.६९
३	डिबेञ्चर (प्रति कित्ता रु. १०००।-)	९	१.९६	१,९५८.००
४	सामूहिक लगानी कोष योजना	४	३९.००	३९०.००
५	बोनस शेयर दर्ता	८५	२४.४१	२,३८१.५२
जम्मा		**१३८**	**७६.९६**	**५,८८८.३६**

क्र.स.	आव २०७५।७६ को स्वीकृत कार्यक्रम	प्रथम एघार महिना अर्थात २०७६ असार २५ सम्म भए गरिएका कार्यको प्रगति विवरण
२.	धितोपत्र बजार, धितोपत्र दलाल, निष्काशन तथा बिक्री प्रबन्ध, शेयर रजिष्ट्रार, लगानी व्यवस्थापन, प्रत्याभूति, योजना व्यवस्थापन, डिपोजिटरी, निक्षेप सदस्य, आस्वा सहभागी, क्रेडिट रेटिङ्ग तथा अन्य धितोपत्र व्यवसाय गर्न प्राप्त निवेदनहरुको अध्ययन गरी अनुमतिपत्र/दर्ता प्रमाणपत्र प्रदान गर्ने तथा नवीकरण गर्ने।	चालु आ.व. २०७५।७६ को फागुन मसान्तसम्ममा ५ वटा मर्चेन्ट बैंकरलाई अनुमतिपत्र, ३ वटा कम्पनीलाई निक्षेप सदस्यको दर्ता प्रमाणपत्र तथा ६ वटा बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई आस्वा अनुमति, १ वटा कम्पनीलाई योजना व्यवस्थापक तथा डिपोजिटरीको अनुमतिपत्र प्रदान गरिएको।
३.	वस्तु विनिमय बजारबाट बोर्डमा प्राप्त हुने Contract Specification को अध्ययन गरी कारोबारका लागि दर्ता गर्ने।	वस्तु विनिमय बजार सञ्चालन गर्नका लागि पूर्व स्वीकृति माग गर्दै पाँच वटा कम्पनीहरुको आवेदन प्राप्त भएको। पूर्व स्वीकृति प्रदान गर्न मापदण्ड एवं आधारहरु तय गर्न एक समिति गठन भएको।
४.	सामूहिक लगानी कोष स्थापना गर्न चाहने संगठित संस्थाहरुबाट प्राप्त निवेदनहरुको अध्ययन गरी कोष दर्ता गर्ने तथा कोष सुपरीवेक्षकको कार्य गर्न चाहनेहरुलाई स्वीकृती प्रदान गर्ने।	चालु आ.व. २०७५।७६ को चैत मसान्तसम्ममा १३ जना कोष सुपरीवेक्षक नियुक्त गर्न स्वीकृति प्रदान गरिएको।
५.	धितोपत्र बजार तथा धितोपत्रको केन्द्रीय निक्षेप कम्पनीबाट बोर्डको स्वीकृतिका लागि पेश हुने नयाँ विनियमावली तथा विनियमावली संशोधनको पुनरावलोकन गरी स्वीकृत गर्ने।	• धितोपत्रको केन्द्रीय निक्षेप कम्पनीबाट धितोपत्रको केन्द्रीय निक्षेप सेवा विनियमावली,२०६८ को तेस्रो तथा चौथो संशोधन पेश भएकोमा बोर्डबाट क्रमशः मिति २०७५।५।१४ र २०७५।६।१६ मा तेस्रो तथा चौथो संशोधन स्वीकृति गरी पठाइएको। • धितोपत्र बजारको कर्मचारी सेवा शर्त विनियमावली संशोधनको लागि प्राप्त भएकोमा नेप्सेको मिति २०७५।११।०२ को पत्र अनुसार सो विनियमावली अर्थ मन्त्रालयको मन्त्रीस्तरिय निर्णयबाट स्वीकृत भएको जानकारी गराइएको।
६.	वस्तु बजार तथा राफसाफ कम्पनीबाट बोर्डको स्वीकृतिका लागि पेश हुने नयाँ विनियमावली पुनरावलोकन गरी स्वीकृत गर्ने।	वस्तु बजार तथा राफसाफ कम्पनीले वस्तु बजार सम्बन्धी कार्य गर्न अनुमतिपत्रका लागि निवेदन पेश भएको र सो अनुमतिपत्र दिने सम्बन्धी कार्यका लागि छलफल भई रहेको।
१.५.२	बजार अनुगमन, सुपरिवेक्षण तथा कारवाही	
७.	धितोपत्रको सार्वजनिक निष्काशनमा आस्वा प्रणालीमा सहभागी कम्तीमा १० प्रतिशत बैंक तथा वित्तीय संस्थाको स्थलगत सुपरिवेक्षण गर्ने।	हाल आस्वा प्रणालीमा सहभागी १७.५४ प्रतिशत बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले धितोपत्रको सार्वजनिक निष्काशन गर्दा दरखास्त संकलन, आवेदन रोक्का प्रकृया, रकम हस्तान्तरण र संकलित रकमका बारेमा सुपरीवेक्षण गरिएको।

क्र.स.	आव २०७५।७६ को स्वीकृत कार्यक्रम	प्रथम एघार महिना अर्थात २०७६ असार २५ सम्म भए गरिएका कार्यको प्रगति विवरण
८.	सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन, २०६४ र सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतंककारी कृयाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण निर्देशिका, २०६९ ले गरेको व्यवस्था बमोजिम धितोपत्र व्यवसायमा संलग्न सम्पूर्ण व्यक्ति, लगानीकर्ताहरुको ग्राहक पहिचान (KYC) गर्नुपर्ने व्यवस्थाको कार्यान्वयन स्थितिको सुपरिवेक्षण गर्ने।	<u>धितोपत्र दलाल व्यवसायी</u> • सो सम्बन्धमा लगानीकर्ताहरुको ग्राहक पहिचान (KYC) को नयाँ ढाँचा तयार गरी सम्पूर्ण धितोपत्र दलाल व्यवसायीहरुलाई अद्यावधिक गर्न निर्देशन दिइएको। र धितोपत्र दलालको सुपरिवेक्षण गर्दा ग्राहक पहिचान विवरण सहित अन्य कागजातहरु हेर्ने गरेको। र अहिले उक्त प्ष्क्र को कार्यान्वयन पूर्ण रुपमा सहज तरिकाले भईरहेको। <u>मर्चेन्ट बैंकर</u> • मर्चेन्ट बैंकरहरुको स्थलगत सुपरीवेक्षणका क्रममा ग्राहको पहिचान विवरण गउमबतभ नगरेको, पेशा /व्यवसाय, कारोवार गर्ने बैंक तथा वित्तीय संस्था उल्लेख नगरेको, TTR, STR रिपोटिङ गर्ने नगरेको ,ब्ीरत्रँत सम्बन्धी आन्तरिक कार्यविधी बनाई लागु नगरेको लगाएतका कैफियतहरु देखिएकाले सो सच्याउन निर्देशन गरिएको। • मर्चेन्ट बैंकरहरुलाई सम्पत्ति शुद्धिकरण तथा आतंकवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी सम्बन्धी जोखिमको पहिचान, मूल्यांकन तथा व्यवस्थापन गर्न र सो सम्बन्धमा अभिलेखका साथै सम्पत्ति शुद्धिकरण तथा आतंकवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण सम्बन्धी नीति तथा कार्यविधि समेत बनाई बोर्डमा पेश गर्न निर्देशन गरिएको।
९.	धितोपत्र खरिद बिक्री सम्बन्धमा लगानीकर्ताहरुको आदेशको कार्यान्वयन, कारोवार राफसाफ तथा फछ्र्यौट, निक्षेप सदस्यको सेवा प्रवाह तथा ऐन नियमको पालना सम्बन्धमा कम्तीमा २० प्रतिशत धितोपत्र दलाल व्यवसायी तथा निक्षेप सदस्यको स्थलगत निरीक्षण गर्ने।	हाल सम्म १४ प्रतिशत धितोपत्र दलाल व्यवसायीको अनसाइट सुपरिवेक्षण भईसकेको तथा बाँकी ३ वटा धितोपत्र दलाल व्यवसायीको २०७६ अषाढ मसान्त सम्म अनसाइट सुपरिवेक्षण गरिनेछ ।
१०.	धितोपत्रको निष्काशन, बाँडफाँड, फिर्ता भुक्तानी तथा सूचीकरण सम्बन्धी काम कारवाहीहरुको सम्बन्धमा कम्तीमा ५० प्रतिशत मर्चेन्ट बैंकरहरुको स्थलगत निरीक्षण गर्ने।	• मर्चेन्ट बैंकरहरुले धितोपत्रको निष्काशन, बाँडफाँड, फिर्ता भुक्तानी तथा सूचीकरण गर्दा तोकिएको समयमा भए नभएको तथा ऐन नियमको पालना गरे नगरेको निरीक्षण गर्न करिब ७२ प्रतिशत मर्चेन्ट बैंकरहरुको स्थलगत सुपरीवेक्षण गरिएको। • रसुवागढी हाइड्रोपावर कम्पनी लि. र साञ्जेज जलविद्युत कम्पनी लि.को सार्वजनिक निष्काशनका क्रममा सिडिएसएलको सफ्टवेयरमा समस्या उत्पन्न भई लगानिकर्ताहरुले आवेदन गर्न नसकेको गुनासो आएकाले उक्त निष्कशनमा २ दिन थप गर्न निष्काशनकर्ता मर्चेन्ट बैंकहरुलाई पत्राचार गरिएको।

क्र.स.	आव २०७५।७६ को स्वीकृत कार्यक्रम	प्रथम एघार महिना अर्थात २०७६ असार २५ सम्म भए गरिएका कार्यको प्रगति विवरण
११.	सामूहिक लगानी कोषको लगानी व्यवस्थापन तथा अन्य काम कारवाही सम्बन्धमा कम्तीमा ५० प्रतिशत योजना व्यवस्थापक तथा डिपोजिटरीहरुको काम कारवाहीहरुको स्थलगत/गैर स्थलगत निरीक्षण गर्ने।	**गैर स्थलगत अनुगमन/सुपरिवेक्षण सम्बन्धमा:** **लेखापरीक्षणको प्रतिवेदन:** आ.व.२०७४/७५ मा कुल १३ वटा सामूहिक लगानी योजना संचालन रहेकोमा सबै योजनाको लेखापरिक्षण सम्पन्न भै प्रतिवेदन तोकिएको समयभित्र बोर्डमा प्राप्त भएको **लेखापरीक्षक नियुक्तिको जानकारी तथा स्विकृती सम्बन्धमा :** योजनाको लेखापरीक्षण कार्यको लागि योजना व्यवस्थापकबाट लेखापरीक्षक नियुक्ति गरी बोर्डमा स्विकृतिको लागि अनुरोध भै आउने गरेकोमा नियमन बिभागबाट स्विकृती प्रदान गर्ने गरिएको छ। **त्रैमासिक प्रतिवेदन:** आ.व.२०७५/७६ को प्रथम, दोस्रो र तेस्रो त्रैमासिक अवधिको त्रैमासिक प्रतिवेदन १३ वटा योजनाहरुमध्ये सिटिजन्स म्यूचुअल फण्ड-१ बाट तेस्रो त्रैमासिकको प्रतिवेदन प्राप्त हुन बाँकी रहेको। उक्त सिटिजन्स म्यूचुअल फण्ड-१ लाई सिघ्र त्रेमासिक प्रतिवेदन पेश गर्न पत्राचार गरिनेछ। **कोष सुपरिवेक्षण सम्बन्धी अर्धवार्षिक प्रतिवेदन:** आ.व.२०७५/७६ मा तीनवटा योजनाको प्रथम अर्धवार्षिक प्रतिवेदन तोकिए अनुरुप बोर्डमा प्राप्त भएको। उक्त प्रतिवेदन पेश गर्ने अवधि २०७६ फागुन १५ गतेसम्म रहेको। प्राप्त प्रतिवेदन अध्ययन तथा विश्लेषण गरी प्रतिवेदनमा देखिएका कमिकमजोरीहरुको सूची तयार गरी सुधारका लागि आवश्यक कार्य अगाडि बढाइने छ। **सिटिजन्स म्यूचुअल फण्ड-१ सम्बन्धित:** सिटिजन्स म्यूचुअल फण्ड-१ ले मिति २०७५।११।१५ गते कोष सुपरिवेक्षण सम्बन्धि कामको अर्धवार्षिक प्रतिवेदनमा प्रमुख कार्यकारी अधिकृत लगायतका पदाधिकारीले प्रमाणित गरी पेश गरेको पाइयो। सो सम्बन्धमा बोर्डबाट मिति २०७६।०१।३० गते कोष सुपरिवेक्षकले पेश गर्नुपर्नेमा कोष व्यवस्थापकको प्रमुख कार्यकारी अधिकृत लगायतका पदाधिकारीले प्रमाणित गरी पेश गरेकोमा बोर्डको ध्यानाकर्षण भएको तथा कानुन बमोजिम सुपरीवेक्षकले पेश गर्नुपर्ने प्रतिवेदन के आधारमा कोष व्यवस्थापकको प्रमुख लगायतबाट पेश हुन आएको हो स्पष्ट पार्न पत्राचार गरिएकोमा योजना व्यवस्थापक सि बि आई एल क्यापिटल लि. ले सुपरीवेक्षकको बैठकबाट परित गरिएको प्रतिवेदन निर्णय पुस्तिकामा टाँस गरि राखिएको हुँदा, उक्त प्रतिवेदन कोष व्यवस्थापकको प्रमुख कार्यकारी अधिकृत लगायतका पदाधिकारीले प्रमाणित गरि पेश गरेको व्यहोरा अनुरोध गर्दै आगामी दिनहरुमा कोष सुपरिवेक्षकद्वारा प्रमाणित अर्धवार्षिक प्रतिवेदन बुझाइने प्रतिवद्धता समेत व्यक्त गरेको

क्र.स.	आव २०७५।७६ को स्वीकृत कार्यक्रम	प्रथम एघार महिना अर्थात २०७६ असार २५ सम्म भए गरिएका कार्यको प्रगति विवरण
		योजनाको खुद सम्पत्ती, इकाई बिक्री र पुनर्खरीद मूल सार्वजनिक गर्ने सम्बन्धमा: ● हाल संचालनमा रहेका सम्पूर्ण योजनाको मासिक विवरण सार्वजनिक गरी बोर्डमा प्राप्त भएको ● मासिक रुपमा बोर्डमा प्राप्त भएका लगानी विवरणहरु तोकिएको क्षेत्र तथा सीमाभित्र रहे/नरहेको हेर्ने गरिएको। ● तोकिएको क्षेत्र तथा सीमाभन्दा बाहिर गै लगानी गर्ने योजनाको व्यवस्थापकसँग उपर्युक्त सम्बन्धमा जानकारी माग गर्ने गरिएको। ● सिद्धार्थ क्यापिटलद्वारा संचालित सिद्धार्थ इक्विटि ओरिएन्टेड योजना २०७६/४/६ मा परिपक्क हुने सम्बन्धमा मिति २०७५/१०/६ मा जानकारी प्राप्त भएकोमा सोको अनुगमन गरिनेछ। **योजना व्यवस्थापकको खुद सम्पत्ति मूल्य निर्धारण:** योजना व्यवस्थापकले विभिन्न सामूहिक लगानी कोषको खुद सम्पत्ति मूल्य निधारण गर्ने सम्बन्धमा एकरुपता नदेखिएकोले हरेक योजना व्यवस्थापक अन्तर्गत रहेको म्यूचुअल फण्डको खुद सम्पत्ती निर्धारण गर्दा अपनाईएको गणनाको आधार र गणना विधि सम्बन्धि विवरणहरु विद्युतिय प्रति (Soft Copy) समेत मिति २०७६।०२।१६ मा माग गरिएकोमा सो विवरणहरुको अध्ययन कार्य अगाडी बढिरहेको। **एन एम वि म्युचुअल फण्ड:** ९ वटा योजना व्यवस्थापक मध्ये NMB Capital ले सञ्चालन गरिरहेका म्युचुअल फण्डहरु NMB Hybrid Fund L-1 र NMB Sulav Investment Fund L-1 वैसाख मसान्तसम्ममा लगानी सीमाभित्र ल्याएको नदेखिएकोले NMB Capital सँग लगानी सीमाभित्र नगरेको भन्ने सम्बन्धमा पत्राचार गरिने। **स्थलगत अनुगमन/सुपरिवेक्षण सम्बन्धमा:** आ. व. २०७५।०७६ मा मर्चेन्ट बैंक, लगानी व्यवस्थापक, योजना व्यवस्थापक, डिपोजिटरी र योजना सुपरिवेक्षकको कामकार्वाहीको सम्बन्धमा एकिकृत स्थलगत सुपरिवेक्षण गर्ने गरी कार्ययोजना तयार भई नविल इन्भेष्टमेन्ट बैंकिङ्गको सुपरीवेक्षण भएको र अन्य योजना व्यवस्थापक समेतको स्थलगत अनुगमन कार्य अगाडि बढाइनेछ।
१२.	सूचीकृत संगठित संस्थाहरु, नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लि., धितोपत्र दलाल व्यवसायी, मर्चेन्ट बैंकर, केन्द्रीय निक्षेप कम्पनी, योजना व्यवस्थापक, निक्षेप सदस्य तथा क्रेडिट रेटिङ्ग एजेन्सीको वित्तीय विवरण प्रवाह, वार्षिक साधारण सभा, सूचना प्रवाह तथा अन्य कामकारवाहीको सम्बन्धमा थप परिष्कृत एवं नियमित रुपमा गैह-स्थलगत सुपरिवेक्षण गर्ने व्यवस्था गर्ने।	**मर्चेन्ट बैंकर** • बोर्डबाट अनुमति प्राप्त मर्चेन्ट बैकरहरुले अद्यावधिक रुपमा बुझाउनुपर्ने प्रतिवेदनहरु १५ बैंकरले समयमा बुझाएको तथा १० बैकरले म्याद थपका लागि बोर्डमा निवेदन पेश गरेकोमा उक्त संस्थाले थप समयमा नै प्रतिवेदनहरु बोर्डमा पेश गरेको, • बोर्डबाट अनुमति प्राप्त २५ वटै मर्चेन्ट बैंकरहरुले अद्यावधिक रुपमा बुझाउनुपर्ने प्रथम अर्धवार्षिक प्रतिवेदनहरु समयमा नै पेश गरेको। • इक्रा नेपाल लि.र केयर रेटिङ्गस् नेपाल लि.ले प्रथम, दोस्रो र तेस्रो त्रैमासिक प्रतिवेदन समयमै बोर्ड समक्ष पेश गरेको। • इक्रा नेपाल लि.र केयर रेटिङ्गस् नेपाल लि. लाई बैंक ऋणी रेटिङ्ग र सार्वजनिक निष्काशनको समेत रेटिङ्ग गरिएको संस्था, रेटिङ्ग, शुल्क, प्रकृया तथा ग्रेड लगाएतको अद्यावधिक विवरण माग गरिएको। • श्रम ऐन, २०७४ तथा श्रम नियमावली,२०७५ बमोजिम बोर्डबाट अनुमति प्राप्त २५ मर्चेन्ट बैंकरहरुले श्रम अडिट प्रतिवेदन बोर्डमा पेश गर्नुपर्नेमा २२ वटा मर्चेन्ट बैंकरले सो प्रतिवेदन बोर्डमा पेश गरेको । • इक्रा नेपाल लि. ले समयमै श्रम अडिट प्रतिवेदन पेश गरेको र केयर रेटिङ्ग लि. ले पनि श्रम अडिट प्रतिवेदन पेश गरीसकेको। • चालु आ.व.को पुष मसान्त सम्ममा ६० वटा निक्षेप सदस्यले बार्षिक रुपमा बुझाउने विवरण बुझाएको। थप ९ वटा निक्षेप सदस्यले विवरण बुझाउन बांकी रहेको।

क्र.स.	आव २०७५।७६ को स्वीकृत कार्यक्रम	प्रथम एघार महिना अर्थात २०७६ असार २५ सम्म भए गरिएका कार्यको प्रगति विवरण
		रेटिङ्ग एजेन्सी इक्रा नेपाल लि.र केयर रेटिङ्गस् नेपाल लि. को रेटिङ्गको प्रकृया, पद्धति तथा अनुपालनाको अवस्था बारे स्थलगत सुपरीवेक्षण गरिएको। **लेखापरिक्षण/वार्षिक प्रतिवेदनः** सूचिकृत संगठित संस्थाहरु कुल २०७मध्ये ३१ वटा संस्थाहरुले आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को वित्तीय/वार्षिक प्रतिवेदन तोकिएको समयभित्र पेश गरेका। प्रतिवेदन पेश नगर्ने ८९ सूचीकृत संगठित संस्थाहरुलाई तोकिए अनुरुप प्रतिवेदन पेश नगरि नियमन व्यवस्था पालना नगरेको सम्बन्धमा जानकारी माग गर्दै अबिलम्ब प्रतिवेदन पेश गर्न तथा ढिलो गरी प्रतिवेदन पेश गर्ने सूचीकृत संगठित संस्थालाई ढिलो गरी प्रतिवेदन पेश गरेको सम्बन्धमा जानकारी माग गदै मिति २०७५/१०/१० मा पत्राचार गरिएको। बोर्डको उक्त पत्राचार पश्चात प्रतिवेदन बोर्डमा प्राप्त हुने क्रम जारी रहेको। केही बाणिज्य बैंक तथा अधिकांश बीमा कम्पनीहरुले लँच्क अनुसार वित्तीय विवरण तयार गरी स्वीकृतिको लागि नियमकारी निकायमा पेश गर्नुपर्ने भएकोले तयार गर्न ढिलाई भएको र केहीले नियमनकारी निकायबाट स्वीकृत भै नसकेकोले प्रतिवेदन पेश गर्न ढिलाई भएको जानकारी गराउँदै। लँच्क अनुरुप वित्तीय विवरण तयार गरी नियमनकारी निकायबाट स्वीकृत हुना साथ पेश गर्ने जानकारी गराएका। **त्रैमासिक प्रतिवेदनः** **प्रथम त्रैमासिक प्रतिवेदन** आ. व. २०७५।७६ को प्रथम त्रैमासिक अवधिमा सूचिकृत संगठित संस्थाको संख्या १९६ रहेकोमा १०२ संस्थाले समयमा नै प्रतिवेदन पेश गरेको, १२ संस्थाले ढिलो गरी पेश गरेको तथा ८२ संस्थाले पेश नै नगरेकोमा ढिलो गर्नु तथा पेश नगर्नुको कारण सहित अविलम्ब प्रतिवेदन पेश पत्र पठाइएकोमा उत्पादन तथा प्रसोधन समूहका १४ संस्था, १ होटेल र २ ट्रेडिङ, बाहेक अन्यले पत्रपश्चात विवरण पेश गरेको। **दोस्रो त्रैमासिक प्रतिवेदन** आ. व. २०७५।०७६ को दोस्रो त्रैमासमा २०२ सूचिकृत संगठित संस्था रहेकोमा १४५ संस्थाले समयमा नै प्रतिवेदन पेश गरेको तथा ५७ संस्थाले (उत्पादन तथा प्रशोधन समूहका १६ संस्था समेत) प्रतिवेदन पेश नगरेको र ति संस्थाहरुलाई पत्र पठाउने तयारी गरिएको। प्राप्त प्रतिवेदनहरुको रेकर्ड अध्यावधिक गरिदै आएको। नियमावली तथा अनुसूचि गलत उल्लेख गरी प्रतिवेदन पेश गरेको तथा सार्वजनिक गरेका संस्थासँग सम्पर्क गरी भएका गल्ति सुधार्न लगाइएको। **तेस्रो त्रैमासिक प्रतिवेदन** आ.व. २०७५।०७६ को दास्रो त्रैमासमा २०४ सूचिकृत संगठित संस्थाहरु रहेकोमा १५०८ संस्थाले प्रतिवेदन पेश गरेका तथा ३८ सूचिकृत संस्था (विकास बैंक समूहका ५, वित्त कम्पनी समूहका ९, लघुवित्त समूहका ८, विमा समूहका २, जलविद्युत समूहका १०, होटेल समूहका १, उत्पादन तथा प्रशोधन र व्यापार समूहका ३) संगठित संस्थाले तेस्रो त्रैमासिक प्रतिवेदन पेश नगरेकोमा मिति २०७६।०२।१४ मा पेश नगर्नुको कारण सहित अविलम्ब पेश गर्न पत्राचार गरिएकोमा २०७६।०२।३० सम्म ८ सूचिकृत संस्थाबाट उक्त पत्रको जवाफ प्राप्त भइसकेको।

क.स.	आव २०७५।७६ को स्वीकृत कार्यक्रम	प्रथम एघार महिना अर्थात २०७६ असार २५ सम्म भए गरिएका कार्यको प्रगति विवरण
		८ सूचिकृत संगठित संस्थाहरु मध्ये उत्पादन प्रशोधन समूहका १६ संगठित संस्थाहरुको हालको अवस्था सम्बन्धमा नेपाल स्टक एक्सचेन्जलाई पत्राचार गरिएकोमा एक्सचेन्जको जावाफ प्राप्त हुन बाँकै रहेको तथा ति सूचीकृत संस्थाहरुले विगत लामो समयदेखी बोर्डमा विवरण प्रवाह नगरेको **<u>सामूहिक लगानी कोषको गैह्रस्थलगत सुपरिवेक्षण</u>** **वार्षिक प्रतिवेदनः** हाल ९ योजना व्यवस्थापकबाट १३ सामूहिक लगानी कोष योजना संचालनमा रहेका सम्पूर्ण योजना व्यवस्थापकहरुले आ. व. २०७४।०७५ को लेखापरीक्षण प्रतिवेदन तथा वार्षिक प्रतिवेदन बोर्डमा पेश गरेको। **खुद सम्पत्ति सम्बन्धी मासिक प्रतिवेदनः** बिभिन्न योजना व्यवस्थापकले संचालन गरेको १३ वटा योजनाको २०७५ श्रावणदेखि फागुन महिनाको खुद सम्पत्ति सम्बन्धी मासिक प्रतिवेदन बोर्डमा पेश गरेको। **खुद सम्पत्ति सम्बन्धी त्रैमासिक प्रतिवेदनः** योजना व्यवस्थापकबाट संचालनमा रहेको चालु आ.व.को प्रथम तथा दोस्रो त्रैमासिक अवधिको १३ वटा खुद सम्पत्ति सम्बन्धी त्रैमासिक प्रतिवेदन बोर्डमा प्राप्त भएको। • रिक्त रहेको सुपरीवेक्षक नियुक्तिको लागि एउटा कोष व्यवस्थापकबाट निवेदन प्राप्त भएकोमा सुपरिवेक्षक नियुक्ती दिने कार्यमा बोर्डको नियमन शाखासँग सहजीकरण गरिएको। • गैह्रस्थलगत निरीक्षणको क्रममा सामूहिक लगानी कोष नियमावली, २०६७ को व्यवस्था बमोजिम २०७५ माघ महिनाको मासिक विवरण पेश नगर्ने योजना व्यवस्थापक सिविआइएल क्यापिटल लि. लाई मिति २०७५।११।१९ मा पत्र मार्फत् विवरण पेश नगर्नुको कारण माग गरिएको। • सामूहिक लगानी कोष नियमावली, २०६७ बमोजिम आ.व.२०७५।०७६ को कोष सुपरीवेक्षकको प्रथम अर्धवार्षिक प्रतिवेदन समयमा पेश नगर्ने कोष सुपरीवेक्षक क्रमश सिटिजन्स म्युचुअल फण्ड र एनएमवि म्युचुअल फण्डलाई मिति २०७५।१२।०१ मा पत्र मार्फत् समयमा पेश नगर्नुको कारण माग गरिएकोमा हाल एउट व्यवस्थापकबाट उक्त प्रतिवेदन प्राप्त भएको र अधिकांश सुपरीवेक्षक देश बाहिर भएको कारणबाट प्रतिवेदन पेश गर्न ढिलो भएको र तत्काल पेश गरिने जानकारी कोष व्यवस्थापकले बोर्डमा जानकारी गराएको। **<u>क्रेडिट रेटिङ्ग संस्था</u>** इक्रा नेपाल लि. र केयर नेपाल लि. को रेटिङ्गको अवस्थाबारे सुपरिवेक्षण गरिएको।
१३.	धितोपत्र बजारमा कारोवार हुने सूचीकृत कम्पनी, कारोवार रकम, कारोवार हुने धितोपत्र आदि सम्बन्धमा नेपाल स्टक एक्सचेञ्जमा हुने धितोपत्र कारोवारको Real Time Surveillance गर्ने।	सूचीकृत कम्पनीको कारोबार, धितोपत्र दलालको कारोबार सम्बन्धमा नेपाल स्टक एक्सचेञ्जमा हुने धितोपत्र कारोवारको Real Time Surveillance गरिदै आएको।
१४.	वस्तु विनिमय बजार तथा वस्तु कारोबार व्यवसायीहरुको विवरण प्रवाह तथा अन्य कामकारवाहीको सम्बन्धमा परिष्कृत एवं नियमित रुपमा गैहस्थलगत सुपरिवेक्षण गर्ने व्यवस्था गर्ने तथा आवश्यकतानुसार स्थलगत निरीक्षण गर्ने।	वस्तु विनिमय बजार तथा वस्तु कारोबार व्यवसायीहरुलाई अनुमतिपत्र प्रदान भएमा अनुगमन तथा निरीक्षण गरिने।

क्र.स.	आव २०७५।७६ को स्वीकृत कार्यक्रम	प्रथम एघार महिना अर्थात २०७६ असार २५ सम्म भए गरिएका कार्यको प्रगति विवरण
१५.	धितोपत्र सम्बन्धी कसूरका सम्बन्धमा आवश्यकता अनुसार अनुसन्धान तथा तहकिकात गर्ने र ऐन नियमको पालना नगर्ने पक्षहरु उपर धितोपत्र सम्बन्धी ऐन, २०६३ को व्यवस्था अनुसार आवश्यक कारवाही अगाडि बढाउने तथा बोर्ड पक्ष वा विपक्ष भएका मुद्दा मामिलाको पुर्पक्ष वा प्रतिरक्षा गर्ने।	• साबिकमा ९ वटा रिट निवेदन, १ पुनरावेदन निवेदन र बोर्डको तर्फबाट १ वटा मुद्दा दोहोऱ्याईपाउँ भन्ने मुद्दा सर्वोच्च अदालतमा विचाराधिन अवस्थामा रही मुद्दाको पूर्पक्ष भैरहेको। • धितोपत्र दलाल व्यवसायीको पुर्व कार्यकारी प्रमुख सन्दीप जलानलाई जरीवाना गर्ने बोर्डको निर्णय विरुद्द उच्च अदालत पाटनबाट बोर्डले गरेको जरिवाना गर्ने निर्णय बदर हुने फैसला उपर बोर्डले सर्वोच्च अदालतमा मुद्दा दोहोऱ्याई पाउँ भन्ने मुद्दा दायर गर्ने निर्णय अगाडि बढाईएको।
१.५.३	बजार विकासका लागि सुझाव, नीति तथा कार्यक्रम तयारी तथा प्रगति पुनरावलोकन र गुनासा समाधान	
१६.	धितोपत्र बजार तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम तर्जूमा र धितोपत्र बजार सुधार तथा विकासका लागि आवश्यकतानुसार नेपाल सरकार समक्ष राय सुझाव प्रस्तुत गर्ने।	• महालेखा परीक्षकको ५५ औं वार्षिक प्रतिवेदन, २०७५ मा उल्लेखित पूँजी बजार विषयमा बोर्डको प्रतिक्रिया मिति २०७५ श्रावण १० मा पेश गरिएको। • अर्थ मन्त्रालयबाट मस्यौदा भएको वित्तीय साक्षरता रणनीति (२०७५/७६-२०७७/७८) मस्यौदामा धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धमा बोर्डको राय मिति २०७५ भाद्र १ मा पेश गरिएको। • पन्ध्रौं योजनाको आधारपत्रमा धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारको सम्बन्धमा प्रारम्भिक मस्यौदा मिति २०७५ कार्तिक १४ मा अर्थ मन्त्रालयमा पेश गरिएको। • वित्तीय क्षेत्र विकास रणनीति (२०७३/७४-२०७७/७८) को आ.व. २०७४।७५ को तेस्रो चौमासको प्रगति विवरण मिति २०७५ श्रावण २९ मा नेपाल राष्ट्र बैंकमा पठाइएको। साथै आ.व. २०७५।७६ को प्रथम चौमासिक अवधिको समिक्षा मिति २०७५ मंसिर २८ मा र दोस्रो चौमासिक अवधिको समिक्षा मिति २०७५ नेपाल राष्ट्र बैंकमा पेश गरिएको। • वित्तीय क्षेत्र विकास रणनीति (२०७३/७४-२०७७/७८) मा राय सुझाव सम्बन्धमा मिति २०७५ मंसिर ३ मा नेपाल राष्ट्र बैंकमा पेश गरिएको। • धितोपत्रको दोस्रो बजारमा प्यान लागू गर्ने सम्बन्धमा आयोजित अन्तरक्रिया तथा छलफल कार्यक्रमको प्रतिवेदन मिति २०७५ फागुन २३ मा अर्थ मन्त्रालयमा पेश गरिएको। • नेपाल सरकारको आ.व. २०७६।७७ को नीति तथा कार्यक्रममा समावेश गर्नुपर्ने धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी विषयवस्तुका बारेमा मिति २०७५ फागुन २१ मा अर्थ मन्त्रालयमा पेश गरिएको।
१७	बोर्डको वार्षिक कार्यक्रम र वजेट तयार गर्ने तथा सो अनुसार भए गरेका काम कारवाहीहरुको प्रत्येक चौमासिक अवधिमा पुनरावलोकन गर्ने।	• चालु आवको प्रथम चौमासिक अवधिको भए गरेका काम कारवाहीहरुको पुनरावलोकन गरिएको। साथै दोस्रो चौमासिक अवधिमा भए गरेका कामकारवाहीको पुनरावलोकन भैरहेको। • दोस्रो चौमासिक अवधिमा बजेट पुनरावलोकन तथा समीक्षा गरिएको र यस अवधि सम्म बजेटको शिर्षक अन्तर्गत रही खर्च भएको।
१८.	लगानीकर्ताको गुनासाहरुको छानविन तथा समाधान सम्बन्धमा आवश्यक कार्य गर्ने/गराउने।	• लिखित रुपमा २८ बटा गुनासो उजुरी प्राप्त भएकोमा ४ वटा बोधार्थ र जानकारीको रुपमा प्राप्त भएकोमा प्राप्त उजुरी तथा गुनासोको २ वटा सम्बन्धित सुपरिवेक्षण शाखामा पठाइएको, ७ वटा उजुरीसँग सम्बन्धित कम्पनीमा पत्राचार तथा टेलिफोन सम्पर्क गरिएको, १४ वटा तामेलीमा रहेको, ४ वटा समाधान गरिएको र १ उजुरी उपर छानविन समिति गठन गरी उक्त समितिमार्फत् कारवाही अगाडि बढाइएको • केही गुनासो तथा जिज्ञासाको लागि सम्बन्धित महाशाखा, शाखामा सम्पर्क गराईएको।

क्र.स.	आव २०७५।७६ को स्वीकृत कार्यक्रम	प्रथम एघार महिना अर्थात २०७६ असार २५ सम्म भए गरिएका कार्यको प्रगति विवरण
१.५.४	लगानीकर्ता प्रशिक्षण तथा जनचेतना अभिबृद्धि र अध्ययन अनुसन्धानमा प्रोत्साहन तथा व्यावसायिकता विकास	
१९.	धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजार सम्बन्धी जानकारी दिने उद्देश्यले काठमाडौं उपत्यका बाहिर कम्तीमा २५ वटा लगानीकर्ता प्रशिक्षण तथा तालिम कार्यक्रम संचालन गर्ने।	• विश्व बैंक अन्तर्गतको आइएफसीको सहकार्यमा २०७५ पुष महिनामा लमजुङ्ग र दोलखा जिल्लामा गरी चार लगानीकर्ता प्रशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको। • यस्तै फागुन महिनाको दोस्रो सातामा प्रदेश नं. १ मा रहेका विभिन्न कलेज तथा स्थानहरू गरी सात वटा र प्रदेश नं. २ को विभिन्न चार स्थानमा धितोपत्र बजारसम्बन्धी प्रशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरेको। साथै, धादिङ्ग, रुकुम पूर्व, बुर्तिवाङ्ग-बाग्लुङ्ग, बाग्लुङ्ग सदरमुकाम, तनहुँ सहित २६ वटा वटा प्रशिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न भएको।
२०.	पूँजी बजारसम्बन्धी अद्यावधिक जानकारी तथा सूचना प्रवाह गर्न देहाय अनुसारका प्रकाशन गर्ने : ☐ बोर्डको वार्षिक प्रतिवेदन (अंग्रेजी तथा नेपाली), ☐ बजारसम्बन्धी संक्षिप्त लेख सहितको नेपाल धितोपत्र बोर्ड समाचार द्विमासिक, ☐ धितोपत्र बजारको तथ्यांक नियमित रुपमा जानकारी गराउन Quarterly Securities Market Indicators, ☐ रजत जयन्ती वर्ष धितोपत्र तथा वस्तु विनिमयसम्बन्धी विशेष कानून संग्रहको अंग्रेजी संस्करण, ☐ रजत जयन्ती प्रकाशन नेपाल धितोपत्र बोर्डका २५ वर्ष (२०५०-२०७४) को अंग्रेजी संस्करण, ☐ रजत जयन्ती वर्ष स्मारिका २०७५ को अंग्रेजी संस्करण, ☐ नेपाल धितोपत्र बोर्ड एक परिचय तथा धितोपत्र तथा वस्तु विनिमयसम्बन्धी वारम्वार सोधिने प्रश्नहरुसम्बन्धी अद्यावधिक संस्करण, ☐ पूँजी बजारसम्बन्धी साक्षरताको अद्यावधिक संस्करण।	• नेपाल धितोपत्र बोर्ड समाचार द्विमासिक, अङ्क २२ (बैशाखसम्म) को प्रकाशन गरिएको, • २०७५ पहिलो त्रैमासिक अवधिको Quarterly Securities Market Indicators, Issue 9 (चैत मसान्त) को प्रकाशन गरिएको, • नेपाल धितोपत्र बोर्ड एक परिचय तथा धितोपत्र तथा वस्तु विनिमयसम्बन्धी वारम्वार सोधिने प्रश्नहरुसम्बन्धी अद्यावधिक संस्करण प्रकाशन गरिएको। • नेपाल धितोपत्र बोर्ड एक परिचयको अद्यावधिक संस्करण प्रकाशन गरिएको, • नेपाल धितोपत्र बोर्ड, एक संक्षिप्त जानकारीको अद्यावधिक संस्करण प्रकाशन गरिएको, • आर्थिक, बैकिङ्ग र धितोपत्र सम्बन्धी प्रादेशिक परिसुचकको प्रकाशन गरिएको, • पूँजी बजारसम्बन्धी साक्षरताको अद्यावधिक संस्करण प्रकाशनको अन्तिम चरणमा रहेको, • बोर्डको आ.व. २०७४।७५ को वार्षिक प्रतिवेदन नेपालीमा प्रकाशन भएको साथै यस प्रतिवेदनको अग्रेंजी संस्करण तयारी कार्य अन्तिम चरणमा रहेको। • बोर्डको आ.व. २०७३।७४ को वार्षिक प्रतिवेदन अङ्गेजीमा प्रकाशन गरिएको, • धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजार सुधार तथा विकासका आयामहरु प्रकाशन गरिएको, • रजत जयन्ती वर्ष धितोपत्र तथा वस्तु विनिमयसम्बन्धी विशेष कानून संग्रहको अंग्रेजी संस्करण, रजत जयन्ती प्रकाशन नेपाल धितोपत्र बोर्डका २५ वर्ष (२०५०-२०७४) को अंग्रेजी संस्करण, रजत जयन्ती वर्ष स्मारिका २०७५ को अंग्रेजी संस्करण प्रकाशनका लागि अनुवादसम्बन्धमा छलफल भैरहेको।
२१.	धितोपत्र बजार सम्बन्धमा लगानीकर्ताको सचेतनाको स्तर अभिबृद्धि गर्न विभिन्न संचार माध्यमबाट चेतनामूलक सन्देशहरु प्रवाह गर्ने।	लगानीकर्ताको सचेतनाको स्तर अभिबृद्धि गर्न चेतनामुलक सामाग्रीको प्रकाशन विभिन्न पत्रपत्रिका तथा अनलाइन मिडियार्फत् प्रकाशन भैरहेको।
२२.	धितोपत्र बजारसम्बन्धी तथ्याङ्क संकलन व्यवस्थित गर्न केन्द्रीय तथ्याङ्क व्यवस्थापन प्रणालीलाई परिष्कृत गरी नियमितरुपमा अद्यावधिक गर्ने।	• धितोपत्र बजारसम्बन्धी तथ्याङ्कको नियमित अध्यावधिक गरिदै आएको • धितोपत्रको तथ्यांकको संकलन तथा व्यवस्थापनलाई थप परिष्कृत एवं व्यवस्थित गर्ने सम्बन्धमा अवधारणा पत्र तयार भै आवश्यक छलफल भैरहेको।
२३.	धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय बजार सम्बन्धी सूचनाहरु प्रभावकारी ढंगले सम्प्रेषण गर्न बोर्डको वेवसाइटलाई बढी सूचनामूलक तथा स्तरीय बनाई प्रयोगकर्ता मैत्री बनाउने।	बोर्डको वेबसाइटलाई थप सूचनामूलक तथा स्तरीय बनाउनका लागि विश्व लगानीकर्ता सप्ताहको अवसर पारी बोर्डको नयाँ वेबसाइट सञ्चालनमा ल्याइएको।

क्र.स.	आव २०७५।७६ को स्वीकृत कार्यक्रम	प्रथम एघार महिना अर्थात २०७६ असार २५ सम्म भए गरिएका कार्यको प्रगति विवरण
२४.	बोर्डको वार्षिकोत्सवको उपलक्ष्यमा उत्कृष्ट आर्थिक पत्रकार छनौट गरी पूँजी बजार प्रत्रकारिता पुरस्कार प्रदान गर्ने, धितोपत्र बजार तथा कमोडिटी फ्यूचर्स बजारसम्बन्धमा दर्शनाचार्य (एमफील) तथा स्नातकोत्तर तहमा लेखिएका उत्कृष्ट शोधपत्रहरुलाई पुरस्कृत गर्ने र २० वर्षे सेवा अवधि पूरा गरेका कर्मचारीको सम्मान गर्ने लगायतका कार्यक्रमसहित वार्षिकोत्सव कार्यक्रम आयोजना गर्ने।	• बोर्डको वार्षिकोत्सव कार्यक्रम २०७६ जेठ २५ मा आयोजना गरी पूँजीबजार पत्रकारितामा पुरस्कारटिविआई पव्लिकेशन्स प्रा.लि.को प्रकाशन कारोवार राष्ट्रिय दैनिकलाई प्रदान गरिएको। • विभिन्न विश्वविद्यालयमा स्नातकोत्तर तथा एम.फिल. तहको अध्ययन गरी धितोपत्र बजार तथा कमोडिटी फ्यूचर्स वजार बिषय शीर्षकमा शोधपत्र लेख्ने उत्कृष्ट तीन शोधपत्रलाई पुरस्कृत गर्ने कार्यक्रम अनुसार, युनिग्लोव कलेज (पोखरा विश्वविद्यालय) वाट Income Diversification and Bank Risk return trade off in the Nepalese Commercial Bank विषयक शोधपत्र वापत शोधकर्ता श्री सोमराज नेपालीलाई रु. ७० हजारको प्रथम पुरस्कार प्रदान गरिएको थियो। यस्तै काठमाण्डौ युनिभर्सिछि, स्कुल अफ म्यानेजमेन्ट (के.यु) वाट Effect of Merger and Acquisition on organizational justice and deviant workplace behaviour among employees of banking and financial institution of Nepalविषयक शोधपत्र वापत शोधकर्ता श्री कृष्ण पोखरेललाई रु.४५ हजारको द्वितीय पुरस्कार र डिएभि विजनेश स्कुल (पि.यु) वाट क्षnvestor's Behaviour on Stock Selection Decision: A case of Nepal Stock Exchangeविषयक शोधपत्र वापत शोधकर्ता श्री गणेश खत्रीलाई रु. ३५ हजारको तृतीय पुरस्कार प्रदान गरिएको। • बोर्डमा २० वर्ष सेवा अवधि पुरा गरेका कर्मचारी श्री दिपक क्षेत्रीलाई दीर्घसेवा पदक र कदरपत्र वितरण गरिएको थियो। • उक्त कार्यक्रममा माननीय अर्थ मन्त्री डा. युवराज खतिवडाले "**धितोपत्र तथा वस्तु विनिमय वजार विकास तथा सुधारका आयामहरु**" को विमोचन, "**नेपाल धितोपत्र वोर्ड समाचार २७ औं वार्षिकोत्सव बिशेषाक्त**" को विमोचन बोर्ड अध्यक्ष डा.कार्कीले र नेपाल उद्योग परिसंघका अध्यक्ष सतिश मोरले "**सेवोन जर्नल अंक-७**" को विमोचन गर्नु भएको थियो।
२५.	धितोपत्र बजार तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी नीति निर्माणमा सहयोग हुने उपयुक्त राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय तालिम, सेमिनार तथा कार्यशाला गोष्ठीहरुमा बोर्डका पदाधिकारीहरुलाई र धितोपत्र बजार नियमनसम्बन्धी शीप तथा दक्षता अभिवृद्धिका लागिबोर्डको जनशक्तिलाई उपयुक्त राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय तालिम तथा सेमिनार कार्यक्रमहरुमा सहभागी गराउने।	धितोपत्र बजार तथा वस्तु विनिमय बजारसम्बन्धी नीति निर्माणमा सहयोग हुने उपयुक्त राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय तालिम, सेमिनार तथा कार्यशाला गोष्ठीहरुमा बोर्डका पदाधिकारीहरुलाई र धितोपत्र बजार नियमनसम्बन्धी शीप तथा दक्षता अभिवृद्धिका लागि बोर्ड कर्मचारीहरुलाई उपयुक्त राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय तालिम तथा सेमिनार कार्यक्रमहरुमा सहभागी गराइरहेको।
	अन्य प्रगति	
		• धितोपत्र व्यवसायी (धितोपत्र दलाल, धितोपत्र व्यापारी तथा बजार निर्माता) नियमावली २०६४, को संशोधन प्रस्ताव स्वीकृतिका लागि मिति २०७६।०२।०३ मा अर्थ मन्त्रालयमा पेश गरिएको। • सामूहिक लगानी कोष नियमावली, २०६७ को तेस्रो संशोधन, क्रेडिट रेटिङ्ग नियमावली, २०६८ को दोस्रो संशोधन र धितोपत्र व्यवसायी (मर्चेन्ट बैंकर) नियमावली, २०६४ को दोस्रो संशोधन मस्यौदा तयार भई बोर्डमा पेश भई कानून प्रवलीकरण समितिमा पठाइएको।

नेपाल धितोपत्र बोर्ड

सुपरिवेक्षण तथा अनुसन्धान विभाग

नीति, अनुसन्धान तथा योजना महाशाखा

पो.ब. नं.: ९०३१, जावलाखेल, ललितपुर, नेपाल ।

फोन नं. ०१-५५४१०५७, ५५५०५११, ५५४४०७६ फ्याक्स नं.: ०१-५५४१०५८

टोल फ्री हटलाईन नं: १६६०-०१-४४४३३ (पैसा नलाग्ने)

वेबसाइटःhttp://www.sebon.gov.np

इ-मेलः support@sebon.gov.np